

ZA ORGANE ZPM MARIBOR

Razlagova 16, 2000 Maribor

**LETNO POROČILO
ZVEZE PRIJATELJEV
MLADINE MARIBOR
ZA LETO 2024**

Pričujoče Letno poročilo Zveze prijateljev mladine Maribor za leto 2024 je pripravljeno za obravnavo na predsedstvu in drugih organih ZPM Maribor.

Sestavljeno je iz:

- **POSLOVNEGA POROČILA ZPM MARIBOR ZA LETO 2024**
in
- **POJASNILA K RAČUNOVODSKIM IZKAZOM 2024**

Po oddaji podatkov AJPES-u je dopolnjeno z dokumenti:

- **PODATKI IZ BILANCE STANJA na dan 31.12.2024**
- **PODATKI IZ IZKAZA POSLOVNEGA IZIDA v obdobju od 1.1. do 31.12.2024**

Po opravljeni reviziji, bo predvidoma do 30.6.2025 dopolnjeno z dokumenti:

- **POROČILO NEODVISNEGA REVIZORJA**
- **POROČILO NADZORNEGA ODBORA ZPM MARIBOR**
- **ZAKLJUČEK**

Razlagova 16, 2000 Maribor

**POSLOVNO POROČILO
Z P M MARIBOR
ZA LETO 2024**

SPLOŠNI DEL	6
OSNOVNO O ZVEZI PRIJATELJEV MLADINE MARIBOR	6
CILJI DELOVANJA	6
ORGANIZIRANOST	6
VODSTVO	6
IZVAJALCI PROGRAMOV	7
PREGLED IZVAJANJA DEJAVNOSTI	7
DOSEŽENO V LETU 2024 – SPLOŠNI POUČENKI	8
POSEBNI DEL	13
1 POSEBNI PROGRAMI V DOMU USTVARJALNOSTI MLADIH MARIBOR	13
1. PROGRAMI ZA USTVARJALNE V DUM-u	15
1.a USTVARJALNE DELAVNICE ZA OTROKE IN MLADOSTNIKE	15
1.b PROGRAMI ZA STAREJŠE OTROKE IN SREDNJEŠOLCE	17
2. USTVARJALNE IN ZANIMIVE POČITNICE	19
2.a POČITNICE S PRIJATELJI	19
2.b POČITNIŠKO VARSTVO	21
3. BRALNA ZNAČKA® – PREŽIHOVA BRALNA ZNAČKA IN PALČEK BRALČEK	23
4. OTROŠKI PARLAMENT®	27
5. PRIREDITVE	29
5.a PUSTOVANJE	29
5.b DEJAVNOSTI NA FESTIVALU LENT	30
5.c TEDEN OTROKA®	32
5.d VESELI DECEMBER	34
2 PROSTOVOLJSTVO	37
3 MLADI ZA NAPREDEK MARIBORA	41
4 TOM® - TELEFON OTROK IN MLADOSTNIKOV	48
5 MLADINSKI PROGRAMI	51
MLADI, ARHITEKTI SVOJE IN SKUPNE PRIHODNOSTI	51
LETOVANJE ZA MLADOSTNIKE	55
6 INFORMIRANJE	56
INFO DUM	56
GLASILO PRIJATELJ	56
SPLETNA STRAN IN DRUGE OBLIKE E- KOMUNIKACIJ	56
7 PROJEKTI VARSTVA NARAVE IN OHRANJANJA OKOLJA	58
8 PROGRAMI LETOVANJA Z ZPM MARIBOR – DEJAVNOSTI V POČITNIŠKIH CENTRIH VIRC POREČ IN DMZ POHORJE	61
ŠTEVILO OTROK IN MLADOSTNIKOV NA LETOVANJIH	61
SUBVENCIONIRANO LETOVANJE	64
POMEŽIK SONCU® IN DRUGE HUMANITARNE AKCIJE	65
ZDRAVSTVENO LETOVANJE	65

VSEBINSKA PREDSTAVITEV LETOVANJ	67
SODELOVANJE S PROSTOVOLJCI – SPREMLJEVALCI NA LETOVANJIH	69
9 ŠOLA TUDI OB ŠOLI	71
ŠOLA, VRTCI TER DRUGE SKUPINE V NARAVI - ZIMA-POMLAD-JESEN	71
VIRC POREČ	71
DMZ POHORJE	72
10 MEDNARODNO SODELOVANJE	73
11 PODPORNİ PROGRAMI ZA OTROKE, MLADOSTNIKE IN DRUŽINE	74
PRAZNOVANJE ROJSTNIH DNEVOV	74
SKLAD IN PROGRAM OMOGOČIMO SANJE	74
HUMANITARNA DEJAVNOST	74
JAVNA DELA	75
PROGRAMI ZA MENTORJE INTERESNIH DEJAVNOSTI IN NEFORMALNO IZOBRAŽEVANJE	76
12 CENTRI DELOVANJA, ORGANI IN STROKOVNA SLUŽBA	77
1. DOM USTVARJALNOSTI MLADIH (DUM) MARIBOR	77
2. VZGOJNO IZOBRAŽEVALNI IN REKREACIJSKI CENTER (VIRC) POREČ	78
3. DOM MILOŠA ZIDANŠKA (DMZ) POHORJE	79
13 ORGANIZIRANOST	81
14 FINANČNO POSLOVANJE in TRŽENJE	84
POJASNILA K RAČUNOVODSKIM IZKAZOM 2024	88
I. UVOD	88
II. PODATKI IZ BILANCE STANJA	89
III. PODATKI IZ IZKAZA POSLOVNEGA IZIDA	92

SPLOŠNI DEL

OSNOVNO O ZVEZI PRIJATELJEV MLADINE MARIBOR

PREDSTAVITEV

Zveza prijateljev mladine Maribor (v nadaljevanju uporabljamo skrajšano ime ZPM Maribor ali naziv zveza) je samostojna, prostovoljna, nevladna, neprofitna in humanitarna zveza društev, v katero so kot člani vključena društva prijateljev mladine z območja Mestne občine Maribor (MOM) in primestnih občin. Registrirana je po Zakonu o društvih in vpisana v register društev pri UE Maribor. Dejavnosti ZPM Maribor so usmerjene v javno dobro. ZPM Maribor je nevladna organizacija (NVO), ki ji je bil s strani pristojnih ministrstev Republike Slovenije podeljen Status delovanja v javnem interesu na področjih vzgoje in izobraževanja ter družine. ZPM Maribor je članica Zveze prijateljev mladine Slovenije, ene največjih in najštevilnejših organizacij civilne družbe v Sloveniji.

ZPM Maribor je bila ustanovljena leta 1953, v času od ustanovitve do danes je v skladu z aktualnimi predpisi in lokalnimi vplivi nekajkrat spremenila naziv. Tako je bil njen naziv tudi ZPM občine Maribor, Občinska ZPM Maribor in Mestna ZPM Maribor, od leta 1990 pa deluje zveza pod sedanjim nazivom. Sedež ZPM Maribor je na Razlagovi 16, Maribor.

CILJI DELOVANJA

Temeljni cilj delovanja zveze, njenih članov in članic je skrb za otroke in mladostnike, za družine, v katerih živijo, za dvig kakovosti življenja, za zaščito njihovih pravic, izhajajočih tako iz mednarodnih dokumentov kot Ustave Republike Slovenije in zakonov te države.

ORGANIZIRANOST

Najvišji organ ZPM Maribor je **skupščina zveze**, ki jo sestavljajo predstavniki društev članov zveze. Organi zveze in člani organov so voljeni za mandatno obdobje štirih let, člani organov so lahko ponovno izvoljeni. Zadnja volilna skupščina je bila 30. junija 2021, mandat se izteče v letu 2025.

V skladu s Statutom ZPM Maribor aktivno delujejo v okviru zveze predsedstvo, nadzorni odbor in častno razsodišče ter pet stalnih komisij, en odbor in en aktiv. V naštetih organih zveze je vključenih 43 predstavnikov društev ter strokovne in splošne javnosti.

VODSTVO

Zakoniti zastopnik ZPM Maribor, predsednica Nina Babič, dipl. psih., predstavlja in zastopa zvezo z vsemi pooblastili

V mandatu, ki se izteče leta 2025, so članice in člani predsedstva ZPM Maribor, ob predsednici Nini Babič, podpredsednica mag. Maja Krajnc Ružič, podpredsednik Štefan Muraus, prof., mag. prim. Martin Bigec, dr. med. spec., mag. Gorazd I. Gumzej, Damir Orehovec, prof., Majda Struc, dipl. nov., mag. Rosvita Svenšek, dipl. oec. in Davorin Ferk.

Predsednik **nadzornega odbora** ZPM Maribor je Tine Šalamon, članici nadzornega odbora pa sta Marija Podhostnik in Erika Jovanovski.

IZVAJALCI PROGRAMOV

V večino programov ZPM Maribor se vključujejo tudi občasni ter bolj ali manj stalni **prostovoljci**. Gre za ljudi dobre volje, ki svoje delo opravljajo z namenom pomagati otrokom in mladini in so svojo energijo pripravljene združevati pri doseganju ciljev, ki si jih je kot temeljne cilje delovanja zastavila ZPM Maribor.

O obsegu prostovoljskega dela v letu 2024 poročamo posebej v nadaljevanju v poglavju o prostovoljstvu. V letu 2024 je na različne načine evidentiranih skoraj 400 prostovoljcev, kar je ocenjeni zbirni podatek za vse dejavnosti, natančneje navedenih v nadaljevanju tega poročila.

ZPM Maribor je vpisana v register prostovoljskih organizacij in o prostovoljskem delu poroča AJ PES-u skladno z zakonom.

Prostovoljci so vključeni v večino programov ZPM Maribor, kjer bodisi izvajajo ali koordinirajo delo posameznih programov (Letovanja, Bralna značka, Mladi za napredek Maribora, TOM, Programi za ustvarjalne v DUM, Omogočimo sanje, Ti to zmoreš, Humanitarna pomoč skozi DPM MB...) in s svojim prostovoljnim delom ustvarijo veliko dodano vrednost.

ZPM Maribor je v skladu z aktualno zakonodajo ustanovila **Delovno skupnost – strokovno službo zveze**, v kateri so skladno z Aktom o sistemizaciji zaposleni strokovni in tehnični delavci ZPM Maribor. V letu 2024 je bilo v strokovni službi skupno naenkrat zaposlenih največ 12 delavcev (od tega hkrati 3 za določen čas). Skupno je bilo v strokovni službi zveze zaposlenih v letu 2024 16 delavcev, 10 od njih za nedoločen čas. Leto je bilo zaznamovano s fluktuacijo, daljšimi odsotnostmi delavce zaradi bolezni, s projektnim delom. Ena delavka se je upokojila. Ena delavka v referatu za letovanja je bila zaposlena sezonsko. En delavec je bil začasno razporejen na dva delovna mesta (hišnik/kurir v DUM je bil v drugi polovici leta delno razporejen še na delovno mesto oskrbnika Doma Miloša Zidanška). Ob izteku leta 2024 je bilo pri ZPM Maribor zaposlenih 11 delavcev, v začetku leta pa 12 delavcev.

V treh programih **javnih del**, namenjenih izvajanju osnovnih dejavnosti zveze, pa so bili na podlagi posebnih pogodb o zaposlitvi, pri ZPM Maribor v letu 2024 dodatno zaposleni največ 3 delavci hkrati.

Delo strokovne službe zveze vodi kot **poslovodni delavec sekretar zveze** Božidar Raušl, dipl. oec., njegova **namestnica je** Urša Žiger, prof., koordinatorica dejavnosti pri ZPM Maribor, **delavka s posebnimi pooblastili** je tudi računovodkinja zveze Alenka Tršavec.

Sekretar zveze je **stalni pooblaščenec** predsednice zveze in je skladno s statutom zveze **odgovoren za zakonitost finančnega, materialnega in tehničnega poslovanja zveze**.

PREGLED IZVAJANJA DEJAVNOSTI

ZPM Maribor izvaja svoje dejavnosti s pomočjo virov dohodkov iz javnih sredstev za programe, ki se izvajajo v javnem interesu; s pomočjo donacij, daril, volil, sponzorskih in drugih sredstev; sredstev pridobljenih na javnih in drugih razpisih ter z dohodki, ki jih ZPM Maribor ustvarja z lastno pridobitno dejavnostjo.

ZPM Maribor opravlja svoje dejavnosti predvsem v **treh centrih** - v domicilnem Domu ustvarjalnosti mladih Maribor (v nadaljevanju DUM), na Domu Miloša Zidanška na Pohorju (v nadaljevanju DMZ Pohorje) in v Vzgojno izobraževalnem in rekreacijskem centru Poreč (v nadaljevanju VIRC Poreč).

DUM je v občinski stavbi (nekdanja šola), namenjen dejavnemu preživljanju prostega časa mladih Mariborčanov. ZPM Maribor je do konca leta 2007 upravljala zgradbo na podlagi

ustrezne pogodbe z domicilno občino, od takrat naprej pa ima ZPM Maribor to nepremičnino, skladno s pogodbami, **v brezplačni uporabi**. Aktualna pogodba je veljavna do konca leta 2025. Skladno terminu prenehanja pogodbe, bo ZPM Maribor v drugi polovici leta 2025 morala MOM ponovno spodbuditi, da nam stavbo ponovno brezplačno odstopi za nadaljnjih nekaj let.

Centra DMZ Pohorje in VIRC Poreč sta počitniška objekta **v lasti ZPM Maribor**.

Del programov ZPM Maribor izvaja tudi na različnih stalnih lokacijah v Mariboru in okolici, nekateri programi potekajo kot prireditve, nekateri pa potekajo kot dopolnitev programov v šolah in vrtcih. Natančneje so posamezni programi opisani v nadaljevanju tega poslovnega poročila.

Pridobitno dejavnost, ki se veže na lastno dejavnost, izvaja ZPM Maribor skladno s svojim statutom, predvsem na centru DMZ Pohorje in v centru VIRC Poreč.

Center **DMZ Pohorje** je mladinski dom v sredogorju, v osnovi namenjen počitnikovanju otrok in mladine. Praktično celo obdobje, odkar ga ima ZPM Maribor v posesti, je dom deloval preko celega leta, decembra 2022 pa smo ga zaradi napovedanih velikih podražitev energentov in kadrovskih zapletov, prvič zaprli preko zimsko/pomladanske sezone. Podobno smo naredili konec leta 2023 in tudi konec leta 2024. V poletnih mesecih 2023 in 2024 je bil dom ponovno odprt in je občasno deloval za skupine do konca božično-novoletnih počitnic.

Center **VIRC Poreč** je sezonski počitniški obmorski center, ki deluje od aprila do sredine oktobra.

Ker VIRC Poreč deluje na ozemlju druge države (Republika Hrvaška), je za upravljanje s centrom VIRC in za izvajanje operativnega poslovanja ZPM Maribor v Poreču ustanovila **podjetje VIRC d.o.o., katerega edini lastnik je sama ZPM Maribor**. VIRC d.o.o je ZPM Maribor v februarju 2024 dokapitalizirala tako, da je od takrat, skupni znesek vloženega kapitala 500.000,00 EUR. Z vloženim kapitalom so se izvajala skoraj vsa investicijsko vzdrževalna dela v minulem desetletju, tudi tista iz leta 2023 in 2024.

Nadzorni odbor (NO) podjetja v mandatu 2022-2026 sestavljajo tri članice predsedstva ZPM Maribor in sicer Majda Struc, Rosvita Svenšek in Maja Krajnc Ružič.

NO je za predsednico odbora imenoval Majdo Struc, za neprofesionalnega direktorja podjetja pa sekretarja ZPM Maribor, Božidarja Raušla.

Center VIRC je počitniški dom, ki pa je v skladu s hrvaško zakonodajo kategoriziran kot **mladinski hostel**.

V podjetju VIRC d.o.o. sta bili konec leta 2024 za nedoločen čas zaposleni 2 delavki (upravnica in gospodinja). Na podlagi ustreznih pogodb je bilo v glavni sezoni poletnega poslovanja leta 2024 v centru oziroma v podjetju zaposlenih mesečno sočasno največ 20 delavcev (od tega 1 upokojenka, 2 agencijski delavki in 5 študentov). Preostali sodelavci so zaposleni sezonsko, vsak za posebej določen čas.

ZPM Maribor je v letu 2024 napotila na delo v VIRC, kot upokojenca, bivšega vodjo kuhinje ene od mariborskih osnovnih šol. upravnika centra VIRC.

DOSEŽENO V LETU 2024 – SPLOŠNI POUČENKI

Leto 2024 je bilo planirano previdno, potem ko smo v obdobju po Covidu spet pričeli beležiti rast interesa za vse oblike našega delovanja. **Izrazito smo pričakovali povečan interes uporabnikov za vključitev v vse naše programe** in se na to tudi želeli pripraviti.

Hkrati pa je bilo leto 2024 še vedno močno zaznamovano s težavami nadaljevanja inflacije v Sloveniji in na Hrvaškem, z rastjo cen energentov, prevozov in prehrane. Ob

tem se je povečal tudi pritisk na dvigovanje višine plač, kar je bil splošen trend v obeh državah in v celotni regiji.

Težave smo zelo **zaznavali tudi pri oblikovanju proračunov občin, ki sofinancirajo naše programe.** Predvsem so bile ponovno velike **težave s programi, ki jih podpira MOM.** Spet je nekaj čas kazalo, da bi morali pri ZPM Maribor nekatere programe opustiti ali pa oklestiti. Večina programov ZPM Maribor je v največji meri namenjena Mariborčanom, sofinanciranje pa temelji na uspešnih prijavih na občinski razpis. Potem, ko smo več kot polovico leta 2023 mnoge mariborske nevladne organizacije (tudi ZPM Maribor), morale preživeti brez finančne podpore, ki jo sicer daje MOM za izvajanje programov, so se težave prelile v leto 2024. Proračun za 2024 je sicer bil načrtovan, relativno pozno pa sprejet. Za naše dejavnosti je bilo na razpolago manj sredstev, kot leta 2023. Razlog pa je bil tudi v tem, da je MOM nekatere račune iz leta 2023 plačevala šele v letu 2024, iz njimi bremenila aktualno leto 2024.

ZPM Maribor se je tako odločila, da programe leta 2024 za MOM planira previdno, vsebinsko podobno kot v letu 2023. Dva programa iz leta 2023 smo brisali iz nabora potencialnih programov leta 2024.

Nujno je bilo zagotavljati lastno likvidnost. Razen stroškov programa Mladi za napredek Maribora, za katerega je veljala triletna pogodba iz leta 2022, nam MOM do aprila ni nakazala prav nobenih sredstev. Šele v aprilu mesecu smo nato podpisali letni aneks k Pogodbi za izvajanje posebnih dopolnilnih programov socialnega varstva v MOM za leti 2023 in 2024.

Opisali smo likvidnostne težave, ob tem pa smo bili obremenjeni še stroški energentov v obeh naših energetsko potratnih objektih v Sloveniji. Adaptacijskih vlaganj skorajda nismo planirali, opravili smo le najnujnejšo zamenjavo (dovodno/odvodnih cevi ogrevanja in centralne kurjave) na priključku v upravi centra VIRC in predelavo sobe ob priključku. Ukvarjali pa smo se številnimi kadrovskimi zadregami, ki so se vrstile od januarja do decembra. Na primer na delovnem mestu koordinator dejavnosti na terenu so se zvrstile kar tri delavke, v pomoč kuhinji VIRC iz Slovenije napoten upokojenec iz Slovenije, kombinirana delovna mesta ...

Dopolnilne programe na področju socialnega varstva v MOM smo izvajali na osnovi vsebin prijavljenih na javni razpis za leti 2023 in 2024 in predmetne pogodbe iz 2023. Aneks k pogodbi v letu 2024 je definiral obseg sofinanciranja.

Programi letovanja so temeljili na pogodbah sklenjenih med ZPM Maribor in občinami, ki so subvencionirale letovanja ter na podlagi pogodbe podpisane z Ministrstvom za zdravje RS. O številnih drugih programih in pogodbah za njihovo izvedbo **poročamo v nadaljevanju.**

Poročilo o delu ZPM Maribor za leto 2024 je prilagojeno vsebini Programa dela ZPM Maribor za leto 2024, kateri je bil strukturiran tudi na podlagi plana dejavnosti ZPM, katere smo prijavljali na javne razpise oziroma samostojno izvajali.

Ob planiranju dejavnosti smo ocenili, da se bo interes uporabnikov za vključevanje še povečal, potem, ko je leta 2023 na nekaterih mestih skorajda že dosegel leto 2019, ali pa tiste interese presegel. Za ZPM Maribor je pomembno, da s pridobitno dejavnostjo ustvarimo vsaj nekaj prihodkov, s katerimi delno pokrijemo stroške vezane na nepridobitno dejavnost. **V našem planu smo predvideno realizacijo** otrok na letovanjih, kot tudi obseg udeležencev šole v naravi, **nekoliko precenili.** Realizacija je bila nižja, izpad smo še solidno amortizirali s sprejemom drugih, ne planiranih skupin v glavni sezoni in ob njej.

Poletne programe v Mariboru - delavnice, izlete in druge dnevne aktivnosti smo izvedli **v večjem obsegu od plana**, obisk počitniškega varstva **je nekoliko upadel**, pod plan.

Skupne prihodke in odhodke ter vsebino Programa dela ZPM Maribor za leto 2024 smo planirali na podlagi usmeritev predsedstva ZPM Maribor, na osnovi realizacije leta 2023 (in primerjalno letu 2019) in **ob oceni zmožnosti sodelovanja** (subvencioniranja programov) **z občinami iz regije.**

Pri ZPM Maribor smo si za leto 2024 **zadali doseči uravnotežen rezultat**. ZPM Maribor je ob koncu leta 2024 zabeležila pozitiven finančni rezultat pred obdavčitvijo, **po obdavčitvi pa znaša -1.945,29 kar označimo kot finančno še primeren rezultat**. Bili smo bistveno bolj uspešni, kot leta 2023.

O finančnem poslovanju poročamo ob koncu tega Letnega poročila in še posebej v izvlečkih iz Pojasnil o finančnem poslovanju za leto 2024, ki so priloga tega dokumenta.

Vsebinsko realizacijo Programa dela ZPM Maribor za leto 2024 lahko ocenimo kot dobro, skorajda v celoti smo dosegli planirano. Programi so bili izvedeni. Če smo se odločali ali naj katerega od programov **izvedemo spremenjenega, smo imeli v mislih tako uporabnike kot sofinancerje**. Odločili smo v dobro uporabnikov, spoštljivo do sofinancerjev in partnerjev. Največ zaslug, da je bil načrtani program dela izveden maksimalno, imajo delavke in delavci strokovne službe ZPM Maribor. Za aktivno izvedbo jim velja biti hvaležen. Hkrati že v tem delu poročanja velja omeniti, da postaja delo naših sodelavcev vse bolj podcenjeno. Pričakovanja uporabnikov so, da bodo programi izvedeni, sofinancerji pa ne sledijo našim potrebam po dvigu sofinanciranja. Plače zaposlenih stagnirajo in vse bolj zaostajajo v primerjavi z gospodarstvom in javnim sektorjem.

S predhodno opisano problematiko ZPM Maribor so bili v zadnji četrtini leto2024 seznanjeni tudi pristojni in vodilni na MO Maribor, skupaj s pozivom ZPM Maribor o korekciji proračunskih postavk 1.obravnave Proračuna MOM za leto 2025.

V nadaljevanju tega poglavja Poročila **skušamo na kratko opisati, kaj vse smo počeli**, podrobnejši opis posameznih aktivnosti pa je zbran v Posebnem delu tega poročila.

Domicilni center DUM je bil celo leto odprt tudi za popoldansko poslovanje. Gostujočih skupin zaradi določil pogodbe o brezplačnem najemu stavbe DUM več nismo imeli. Izjema je nekaj organizatorjev prostovoljskega dela s katerimi programsko sodelujemo.

Žal je s tem padlo na ZPM Maribor še večje breme, saj smo si prejšnja leta lahko deleže materialnih stroškov delili z drugimi izvajalci programov za mlade. Temu primerno se je v stavbi zmanjšala potreba po delu tehnične delavke-snažilke, na določen način tudi dela hišnika.

Po posebnem dogovoru s Srednjo šolo za gostinstvo in turizem Maribor pa smo v soglasju z MOM od septembra 2024 naprej sprejeli v goste njihove dijake in profesorje. Na voljo za pouk so jim 4 učilnice, prostor za zbornico, delimo pa si hodnike, stopnišča..., ob koncu meseca pa tudi materialne stroške. Poudarjamo da gre za simbiozo; nismo zaznali nobenega incidenta. SŠGT ostaja v DUM-u do konca junija 2025.

Skladno sezonskemu delovanju je bil za goste odprt center **VIRC Poreč**, spet je bila nekoliko podaljšana jesenska posezona poslovanja- v oktober. Pričeli smo tradicionalno, nekaj dni pred Dnevom upora proti okupatorju in 1. majem.

DMZ Pohorje je bil do konca prve polovice leta za goste zaprt. Odločili smo se, **da dom ponovno odpremo za goste v počitniških terminih** in do začetka rane kurilne sezone. Za določen čas **smo v kombinaciji z drugo zaposlitvijo pri nas (hišnik/kurir v DUM), zaposlili za oskrbnika našega aktualnega sodelavca.**

Ob njem smo zbrali preostali del potrebne delovne ekipe, pogodbenega kuharja in pogodbeno pomočnico v kuhinji, strežbi, čiščenju. Dom je funkcioniral preko počitnic, nato še nekaj dni v septembru in nazadnje v času Božično-novoletnih počitnic. O podrobnostih pišemo v nadaljevanju in v drugih poglavjih tega poročila.

Še nekaj poudarkov:

V letu 2023 smo zaključili s faznimi adaptacijami sanitarij in klimatiziranjem skupnih prostorov spalnih objektov VIRC-a. Nabavili smo najnujnejše večje aparate kuhinje in pralnice. Uredili smo hlajenje jedilnic in večnamenske diskoteke. Z opravljenim smo porabili večino prihrankov, zato smo za leto 2024 planirali le eno nujno aktivnost, namreč zamenjavo dela dotrajanega cevovoda na potezi med Centralnim objektom in objektom Uprava. Hkrati pa smo sanirali še sanitarije v enih od priležnih sob objekta Uprave.

Pri izvajanju nujnih investicijsko vzdrževalnih del do 2024 vse bolj spoznavamo, kako nujne so sanacije in kaj vse nas še čaka na tem področju v bodočnosti. Predah, z manj investiranja v 2024, je bil dobrodošel.

Na DMZ in v DUM sami nismo izvajali investicijskih vlaganj v objekt in opremo. Lahko pa zabeležimo, da je občina Hoče-Slivnica ob izvajanju vzdrževalnih del na lokalnem vodovodnem omrežju Pohorje, kjer del trase poteka preko naših parcel ob DMZ, na naš predlog in v njihovo breme, uredila dostopno pot do igrišča nad domom.

Ob tem dodajamo še, da nas je MO Maribor konec leta 2024 zelo prijetno presenetila; odločili so se namreč da zamenjajo stoletja stara okna v stavbi; vsa na ulično stran. Čeprav smo morali en mesec delati v prahu in hladu, smo veseli, da nas konec decembra več ni zeblo. V stavbi je zdaj temperaturno ugodje, ne piha med okni, tesnjenje je odlično. Na končno ličenje poškodovanih sten bomo počakali v letu 2025, ko bi naj bi bila zamenjana še preostala stara okna.

Kadrovske zadeve:

Leto 2024 je bilo leto številnih kadrovskih menjav, katere so imele korenine že v letu 2023. Praktično celo leto smo uvajali v delo nove sodelavke in sodelavce:

Ob izteku poletnih počitnic 2023 je svoj odhod iz službe pri ZPM, z 31. decembrom 2023, napovedala tudi koordinatorica dejavnosti na terenu. Z njo je bil dosežen sporazum, da odhod preloži za en mesec in predvidoma v decembru in januarju uvede v delo novega sodelavca. Še v letu 2023 smo razpisali prosto delovno mesto, opravili izbor med kandidati ter Novo leto in januar 2024 pričakali z uvajanjem nove sodelavke v posle. Prejšnja koordinatorica dejavnost na terenu je bila zaposlena do 31. januarja, nova pa je pričela s 1. januarjem 2024. Potem, ko je nova kolegica uspešno prestala »delovni krst« s pripravo in organizacijo Pustovanja in nato pripravo večine poletnih počitniških aktivnosti v Mariboru, je nato v sredini julija 2024 napovedala svoj odhod. Sklenjen je bil sporazum, da odhod odloži, dokončno pa se je poslovila od ZPM konec oktobra, do tedaj pa je pomagala v delo uvesti novo sodelavko, ki smo jo izbrali po ustreznem razpisu.

Po kadrovskih peripetijah iz 2023 (odhodi novih projektnih sodelavk v drugo službo) smo na projektno delo koordinator in mentor prostovoljstva, sofinancirano s strani MJU R Slovenije, že v letu 2023 zaposlili znano kolegico, zaposleno sicer kot koordinatorico dejavnosti v DUM. Zaradi te prerazporeditve, smo v podporo izvajanju programskih aktivnosti v DUM-u prav tako že avgusta 2023 zaposlili spet novo sodelavko.

Nova sodelavka se je izkazala kot dobra rešitev, zaposlitev smo ji podaljšali in jo obetali do marca 2025. Žal se je odločila oditi in je svoj odhod napovedala kmalu v prvi tretjini leta 2024, prenehala je z zadnjim junijem. Nadomestili smo jo z novo sodelavko, ki jo je bilo treba uvesti in je tudi bila primerno uvedena. Do konca leta se izkazala kot ustreznna rešitev.

Meseca avgusta se je upokojila tehnična delavka v DUM-u, potem, ko je koristila stari in novi dopust. Kot upokojenki, ki pozna našo sredino, smo ji ponudili, honorarno delo na DMZ Pohorje, ki ga je sprejela in dobro opravila.

V času, ko je bila prejšnja tehnična delavka še na dopustu, smo pomoč iskali pri čistilnem servisu. Ob izteku poletja, smo se potem, ko smo izvedel, da bo v stavbi DUM do junija 2025 gostovala SŠGT s poukom, odločili, da zaposlimo tehnično delavko, za obdobje do konca avgusta 2025.

Na delovno mesto oskrbnik DMZ, ki je bilo nezasedeno že iz 2023, smo kombinirano zaposlili novega/starega sodelavca. S prerazporeditvijo dela, je bil v začetku junija kot oskrbnik doma za 60% delovnega časa zaposlen aktualni hišnik/kurir DUM. Osnovno delo je po mesecu juniju opravljal v 40 % delovnega časa. Izbira se je izkazala kot relativno dobra, ne pa tudi trajnejša, rešitev. Ko je delavec v mesecu oktobru zbolel, nismo imeli ne hišnika in ne oskrbnika.

V centru VIRC smo obdobje od jeseni 2023 do februarja 2024 prebili brez stalno zaposlenega hišnika v centru VIRC Poreč. Upravnica se je po bolezni vrnila na delo v drugi polovici februarja 2024, takrat smo tudi zaposlili za določen čas novega hišnika.

Večina delovnih mest v VIRC je sicer sezonskih in temu primerno iščemo kader vsako leto na novo. Nekateri delavci se vračajo, kar kaže, da smo relativno dober delodajalec, res pa je, da izkušenih in kvalificiranih delavcev manjka, z višjimi dohodki kot jih lahko plačamo mi, odhajajo drugam.

Do sredine meseca aprila 2024 smo za VIRC iskali vodjo kuhinje in primeren potencial našli v eni od delavk, ki se je po več letih dela v tujini, vrnila nazaj v Poreč. Ker sama še ni imela dovolj izkušenj za delo oz. vodenje velikih kuhinj, smo iskal nekoga, ki bi jo v takšen posel uvedel. Rešitev smo našli v upokojenem delavcu, bivšem vodju kuhinje ene od mariborskih OŠ. Uvajanje je potem potekalo vse do meseca avgusta.

Vsi v opisanih primerih so ključni delavci pri ZPM Maribor oz. v VIRC. Kombiniranje zaposlitev enega delavca na dveh delovnih mestih oz. dvojnih delovnih nalogah, je lahko finančni prihranek, kar se verjetno izkazuje tudi pri končnem rezultatu poslovanja ZPM Maribor nasploh. Na drugi strani, pa prinaša takšno racionaliziranje dodatno angažiranje ostalih sodelavcev, kar lahko vodi tudi v anksioznost. Bolniških odsotnosti je bilo v letu 2024 relativno veliko.

Leto 2024 je bilo torej obeleženo s številnimi odhodi in odsotnostmi rednih, ključnih delavcev. Nove sodelavce smo uvajali v posle, jih usposabljali za varno delo in vlagali energije, da bi bili novi delavci tudi učinkoviti.

Posebnosti:

Obsežnejša gradiva in poročila o posameznih izvedenih programih so bila oddana sofinancerjem in so na razpolago tudi v strokovni službi ZPM in jih za potrebe skupnega poročanja v tem poročilu le povzemamo v nadaljevanju.

POSEBNI DEL

1 POSEBNI PROGRAMI V DOMU USTVARJALNOSTI MLADIH MARIBOR

O programih v tem I .poglavju je bilo na enak način poročano sofinancerju, MO Maribor. Ker menimo, da so predmetni programi vredni, da o njih poročamo nasploh vsem podpornikom, poročanje v celoti povzemamo tudi na tem mestu. V delu, kjer poročamo o Bralni znački, smo podatkom o uspešnosti izvedbe programa za MOM, dodali še podatke o udeležbi otrok iz primestnih občin!

Posebne programe Zveze prijateljev mladine Maribor v Domu ustvarjalnosti mladih, o katerih poročamo v nadaljevanju, smo kot Dopolnilne programe na področju socialnega varstva v MO Maribor, uspešno prijaviili na dvoletni razpis MOM za leti 2023 in 2024.

V letu 2024 smo skupno izvedli **3.398 ur programa in zabeležili 43.699 obiskov**. Ocenjujemo lahko, da smo praktično vse pogodbene obveznosti izvedli.

V predmetne programe je bilo vključeno delovanje INFO-DUM-a, **informacijske točke** ZPM Maribor. Info točka je delovala vsak delovni dan, med 8.00 in 16.00. Informator – javni delavec je zbiral in urejal informacije s poudarkom na: dejavnem preživljanju prostega časa, pobudah in možnostih vključevanja mladih v projektno delo, prostovoljstvu, aktivnem državljanstvu. Informator je osebno, preko telefona, elektronske pošte in družbenih omrežij, posredoval informacije za otroke in mlade, omogočal hiter dostop do pomoči in svetovanja, kadar so se znašli v stiski, staršem oz. skrbnikom pa je nudil informacije in svetovanje o vprašanih vzgoje. Informator v INFO-DUM-u je skrbel tudi za press clipping oz. zbiranje informacij o **medijskih objavah**. V letu 2024 smo zabeležil 156 objav.

Na naši **spletni strani smo ciljne javnosti** informirali o naših programih in dejavnostih (skupno 72 objav, povprečno 6 na mesec), na **družbenih omrežjih** pa delili tudi informacije drugih organizatorjev dejavnosti za otroke, mladostnike in starše. Objavljali smo tudi zanimivosti iz lokalnega okolja in izobraževalne vsebine, zanimive za otroke, mlade in njihove starše. Skupno je bilo izvedenih 684 objav in zgodb (od tega največ, 456, na FB), kar je povprečno 57 na mesec.

V vseh programih so sodelovali **prostovoljci**, vseh generacij. Kot običajno, smo v marcu objavili razpis za nove prostovoljce DUM-u, izvedli izobraževanja in usposabljanja, novince seznanili s potekom dejavnosti med poletnimi počitnicami, ko so prostovoljske dejavnosti najbolj intenzivne. Izkušnje in znanje, ki jih prostovoljci pridobijo na izobraževanju in usposabljanju ter pri opravljanju prostovoljskega dela, krepijo njihovo osebnostno rast, socialno vključenost in večajo njihovo zaposljivost na trgu dela. Hkrati pa njihovo prostovoljsko delovanje omogoča pestro in kakovostno preživljanje prostega časa otrok. Zato imajo programi ZPM Maribor velik učinek na kakovost življenja otrok, spodbujajo aktivno življenje vključenih prostovoljcev v lokalnem okolju in krepijo medgeneracijsko sodelovanje. V letu 2024 je v programih DUM sodelovalo **88 prostovoljcev**, opravili so **5.054 ur prostovoljskega dela**.

V predmetnem poročilu poročamo le o tistem delu programov ZPM Maribor, ki so uvrščeni med Dopolnilne programe na področju socialnega varstva v MOM. V Poročilu o delu ZPM Maribor za leto 2024 bodo k podatkom tega poročila dodani še podatki ki se nanašajo na druge naše dejavnosti.

Vse pogodbene in hkrati programsko zadane naloge smo izvedli skoraj v celoti in to kljub številnim težavam, ki so nas pestile.

Težave so bile spet večplastne; kadrovske, organizacijske in finančne narave. MOM je dokaj pozno poslala v podpis Aneks k pogodbi iz leta 2023, kjer so bile definirane finančne obveznosti za izvedbo programov v letu 2024. Do takrat je že minilo prvo trimesečje 2024. Pri ZPM smo optimistično spet sami zalagali svoja sredstva za izvajanje programov, kot so na primer mestne prireditve ali počitniške in medletne delavnice za otroke. Tudi zato pa se je bilo težje organizacijsko pripraviti za planiranje, kar je med letom oteževalo izvedbe programov.

Dejstvo, da nam pogodba o brezplačni uporabi stavbe na Razlagovi 16, od 2024 naprej, več ne dovoljuje imeti v stavbi programsko podobnih izvajalcev, se pozna tudi pri kadrih, ki pomagajo pri izvajanju naših programov. Pri takšnih partnerjih smo namreč našli določen del nabora kreativnih prostovoljcev, mentorjev za naše programe.

NVO v mestu Maribor, v regiji in obče v Sloveniji, zaznavamo upad interesa po prostovoljskem delu in/ali posledično temu določeno konkurenco med izvajalci – tudi pri prostovoljcih.

K temu dodajamo še dejstvo, da je stanje zaposlenosti delovno aktivnega prebivalstva Slovenije v letu 2024 najboljše v obdobju obstoja države R Slovenije. Na trgu dela ni razpoložljivih kadrov, temu primerna je situacija tudi v javnih delih. V naboru tistih, ki prihajajo na razgovore za vključitve v programe javnih del, so resnično težko zaposljivi. Ko pa so potem zaposleni, imajo številne omejitve in je nanje težje naslanjati pričakovanja za realizacijo programov.

Ob tem navedemo, da smo v letu 2024 uvedli v delo dve »redno« zaposleni programski sodelavki, ki sta tekom leta dali odpoved in obe je bilo spet potrebno nadomestiti. Podobno nas je zapustila, zaradi odhoda v pokoj, tretja sodelavka, tehnična delavka. Bilo je tudi veliko bolezni, pa poškodb, zaradi katerih so delavce ostajali doma, nato še neizkoriščenih dopustov. Na večjem delu delovne ekipe ZPM Maribor se pozna, da smo nekateri že dolgo v službi in trend odhodov v pokoj se bo poznal tudi v letu 2025 in nadaljnja tri leta.

NVO, kot delodajalci, nismo preveč zanimivi, predvsem zaradi dohodkov zaposlenih, generaciji, ki se zdaj zaposluje, pa je plača zelo pomembna motivacija. Želijo pa si tudi primernih perspektiv, kar bi kot resen delodajalec želeli ponuditi.

Obetamo si, da bo pogodba o brezplačni uporabi prostorov stavbe Razlagova 16, sklenjena med MOM in ZPM Maribor konec leta 2025 podaljšana; spet vsaj za tri leta. Negotovost, kje in kako bomo izvajali programe, za nas ne more biti spodbudna.

Zato smo si bili izjemno veseli, ko smo s strani MO Maribor oktobra 2024 obveščeni, da bodo v stavbi zamenjana okna na ulično stran. Konec novembra in december smo tako preživeli na način, da smo funkcionirali v prahu, ob malti in na hladnem- dokler dela niso bila končana. Zdaj je v stavbi toplo, ni prepaha, in tudi radiatorje lahko občasno odpremo in pripravimo, ker ni strahu zaradi velikih energetskih izgub.

Zaradi takšne sanacije, v upanju, da ostanemo v stavbi vsaj do 2030 in ker sta se nam konec leta 2024 pridružili dve mlajši, novi sodelavki, ki že izkazujejo dobre potenciale, **OSTAJAMO OPTIMISTI**.

Prej opisano se zdi nujno izpostaviti, saj nam je uspelo zadane programe izvesti skoraj v celoti. Skoraj v celoti pomeni, da smo le en program pripravili skorajda do izvedbe, nismo pa ga izvedli, ker nismo imeli pričakovane publike.

Poudarjamo pa, da smo ob vsem ostajali likvidni in – po naši oceni- relativno uspešni in v ciljnih javnostih spoštovani.

V nadaljevanju poročamo na način poročanja po sklopih, kot so bili navedeni v prijavi na razpis.

1. PROGRAMI ZA USTVARJALNE V DUM-u

1.a USTVARJALNE DELAVNICE ZA OTROKE IN MLADOSTNIKE

Uvod:

Z izvajanjem ustvarjalnih delavnic smo pričeli 3. 1. 2024. Brezplačne ustvarjalne delavnice so potekale vsak delovni dan, med 15. in 19. uro (razen med počitnicami, ko so dejavnosti potekale v dopoldanskem času in v času prireditev, ko so potekale na mestnih trgih po prilagojenih urnikih). Pripravljala in izvajala jih je mentorica, vključena v program JD, ob pomoči prostovoljcev. Zaradi izzivov s katerimi smo se srečali v letošnjem letu pri iskanju primerne nadomestnega kandidata za vključitev v javna dela, ko je delavki, ki je nadaljevala vključitev iz lanskega leta poteklo delovno razmerje iz javnih del, so prostovoljci večkrat samostojno pripravljali in izvajali delavnice. Obiskovalcem so bili na voljo tudi kotički za družabne in druge igre, knjižnica in klubska soba, pa tudi prostor za praznovanje rojstnih dni za tiste otroke, ki doma te možnosti nimajo. V ospredju je bilo sproščeno druženje s sovrstniki, igra in ustvarjanje. Zabeležili smo **1.790 obiskov**.

Izpeljane dejavnosti in doseženi cilji:

V času **rednih delavnic** smo teme prilagajali sezonskim značilnostim, izdelovali smo nakit, knjižna kazala, obeske za ključe, pustne maske, velikonočne okraske. Vezli, šivali, in poslikali smo kamenčke, izdelali darila za materinski dan, stensko dekoracijo, figure iz mavca, inštrumente iz odpadnega materiala. Ustvarjali smo z volno in tekstilom, delali poslikavo na obraz in roke, okraševali prostore v DUM-u in pripravljali material za dekoracijo odrske kulise ob prireditvah na prostem. Skrbeli smo tudi za paličnjake, saj obiskovalci radi opazujejo in proučujejo njihovo vedenje, jih sprehodijo po svojih rokah. V juniju so potekale tudi intenzivne priprave za delavnice v Artkampu in med počitnicami, v septembru priprave na oktobrski Teden otroka, novembra pa na dogajanje v povezavi z Veselim decembrom.

Z delavnicami in drugimi dejavnostmi smo **gostovali na prireditvi** Sveta za preventivo in varnost v cestnem prometu "**Red je vedno pas pripet**" in v okviru Evropskega tedna mobilnosti na prireditvi "**Drugače na pot, v šolo s kolesom**".

V našem priložnostnem razstavišču **Galerija male velike umetnosti** smo v decembru gostili razstavo Društva Jasa, ki je tekom poletja izvajalo natečaj *Narava ve*. V okviru tega je nastala razstava likovnih izdelkov in ilustrirana knjiga.

Med kratkimi počitnicami smo pripravili pestre posebne programe:

- Konec meseca februarja, med 26. 2. in 1. 3. 2024, se je izpeljal **program zimskih počitnic**. Na delavnicah so otroci spoznavali različne tehnike izdelovanja volnenih cofkov ter iz njih izdelovali živali (tj. cofalice). Hkrati so lahko spoznavali umetnost zgibanja papirja/origami ter se kalili v izdelavi pležuhov. Dnevno počitniško dogajanje so popestrila mestna potepanja in izleti: Lutkovni muzej Maribor, Akvarij terarij Maribor, Tehno park Celje (sredin izlet), Borgla d.o.o. in Dvorana Tabor (igranje namiznega tenisa).
- V času prvomajskih praznikov, med 29. 4. in 3. 5. 2024, se je ob delavnicah izvajal **prvomajski počitniški program**. Program je otrokom ponujal priložnost kreativnega izražanja v ustvarjalnih delavnicah ter udeležbo na mini dnevnih izletih. Otroci so spoznali različne tehnike in materiale v izdelavi okrasnih magnetov ter se seznanjali s tradicijo izdelovanja papirnatih rož. V okviru dnevnih izletov smo obiskali Doživljajsko igrišče (Zavod Igrišče Maribor) in se rekreirali z gumitvistanjem v mestnem parku.
- V času krompirjevih počitnic, med 28.10. in 30.10.2024, je bil izvajan naš **jesenski počitniški program**. Program je zajemal ustvarjalne delavnice in igralnico v DUM-u ter dnevne tematske izlete po mestu (tj. ogled Vinagove kleti, obisk slikarke in pisateljice Petrina Vake ter Halloween party). Vsebinski navdih za oblikovanje programa je predstavljala Noč čarovnic ter Dan spomina na mrtve (izdelovali smo čarovniške rekvizite in slikali na kamne).

- **Novoletne počitnice** so bile prav tako kratke. Od 27. do 31. 12. 2024 so otroci ustvarjali zimsko in novoletno okrasje, lanterne, snežake in tudi havajske rože. Zadnji dan let smo si namreč pričarali novo leto, kot ga praznujejo na otokih Kiribati, ki med prvimi na svetu vstopijo v novo leto. Sicer pa so otroci obiskali program in dogajanje v okviru Vilinskega mesta, ter se v muzeju NO sprehodili po zgodovinski razstavi igrač.

Vpliv programa na lokalno okolje in učinek za MOM:

Dom ustvarjalnosti mladih ostaja varen prostor, kjer so bili otroci sprejeti, takšni kot so, ne glede na njihovo ekonomsko in socialno ozadje, državljanstvo, posebne potrebe ali katerokoli drugo obliko različnosti. Opažamo pa, da obisk popoldanskih delavnic majhen. Glede na razgovore, ki smo jih tudi med letošnjimi počitnicami opravili z našimi obiskovalci je eden od razlogov obremenjenost otrok s popoldanskimi izvenšolskimi dejavnostmi, hkrati pa ocenjujemo, da otroci dalj časa preživijo v »virtualnem svetu«, starši pa si ne vzamejo časa, da bi otroke pripeljali na dejavnosti, ki jih ponujamo. Zagotovo pa je razlog tudi v omejenih finančnih in kadrovskih virih, saj s tem s čemer razpolagamo lahko ponudimo le ustvarjalne delavnice, igro in druženje »v živo«. Za nekatere je to preskromno ali premalo atraktivno, drugi pa preprosto res nimajo časa in lahko našo ponudbo dodobra izkoristijo le med počitnicami. Počitniški program predstavlja kratkočasne ustvarjalne aktivnosti za otroke in je, z izjemo sredinega izleta, brezplačen. Kot tak je program dostopen otrokom iz vseh družbenih skupin in vsakemu otroku omogoča kakovostno preživljanje prostega časa v varnem, vključujočem okolju.

Povezovanje z drugimi organizacijami in strokovnjaki:

Pri izvajanju programa smo se povezovali z osnovnimi šolami in vrtci, Centrom za sluh in govor Maribor. Z ustvarjalnimi delavnicami smo sodelovali na prireditvah drugih organizatorjev - Svet za vzgojo in preventivo v cestnem prometu in Lekarnami Maribor. Med kratkimi počitnicami smo sodelovali z različnimi strokovnjaki, društvi in drugimi organizacijami ter podjetji, ki so pomagali pri izvedbi programa. (Zavod igrišče, Galerija Petrina, Lutkovno gledališče in muzej, akvarij, Muzej NO...)

Informiranje in mediji:

Za promocijo programa je bila uporabljena vsa lastna komunikacijska infrastruktura (spletna stran in socialna omrežja, neposredno pošiljanje e-pošte itd.). Za potrebe promocije krajših počitnic je bil oblikovan tudi manjši plakat (za zimske in prvomajske). Za promocijo ustvarjalnih delavnic in počitniških programov so poskrbeli tudi javni mediji – našteji smo 29 objav.

Statistika:

število dogodkov:	232
število izvedenih ur programa:	980
število sodelujočih društev, organizacij, zunanjih sodelavcev:	19
število sodelujočih prostovoljcev:	28
skupno število obiskov:	1.790

Koordinatorice programa: Kornelija Kaurin, Mateja Koler (januar-oktober) in Sara Irman Kolar (november -december)

1.b PROGRAMI ZA STAREJŠE OTROKE IN SREDNJEŠOLCE

Prileti na Pohorje

Uvod:

Program Prileti na Pohorje! je namenjen mladim med 12. in 15. letom starosti oz. mladim med prehodom iz otroštva v mladostništvo. Program je odgovor na večletno zaznavanje nizke motivacije mladih iz te ciljne skupine za udeležbo na različnih dejavnostih. Poleg oblikovanja dejavnosti po meri ciljne skupine, je izhodišče za oblikovanja programa kakovostno in aktivno preživljanje prostega časa, brez elektronskih naprav, z veliko možnosti za krepitev socialnih stikov in medosebnih vezi s sovrstniki.

V letu 2024 smo zasnovali tridnevni Program prileti na Pohorje! na Domu Miloša Zidanška na Pohorju, ki smo ga datumsko umestili v sredino poletnih počitnic (konec julija/začetek avgusta). Programa zaradi nizke stopnje interesa mladih (premalo prijav) nismo implementirali, nismo izvedli. Tukaj gre torej za program, ki ni bil izveden v celoti in o katerem smo poročali že v Uvodu tega dokumenta. O Programu poročamo vseeno, saj bo v letu 2025 deležen prenove ali pa sprejeta odločitev, da izvedbe podobnih programov ne planiramo.

Izpeljane dejavnosti in doseženi cilji:

- Prileti na Pohorje!, 31.7. do 2.8.2024: zasnovali smo tri dnevni program, namenjen mladim med 12. in 15. letom starosti. Koncept programa je vključeval srečanje (in vračanje) pri spodnji postaji Pohorske vzpenjače, vožnjo z gondolo ter dnevni program na Domu Miloša Zidanška s športnimi (košarka, odbojka, nogomet, namizni tenis), naravoslovnimi (spoznavanje gob in gobarjenje, spoznavanje in nabiranje pohorskih zelišč) ter glasbenimi vsebinami (igranje na »boomwhackerse«). Program je bil doplačljiv (tj. 25,00 EUR). V letošnjem letu nismo bili uspešni v pridobivanju sponzorskih ali donatorskih sredstev za izvedbo programa, kar je vplivalo na nezmožnost brezplačnega vključevanja mladih v program. Hkrati je bil interes mladih po vključitvi v program prenizek za samo izvedbo programa. Tako programa nismo implementirali.

Vpliv programa na lokalno okolje in učinek za MOM:

Program Prileti na Pohorje! je bil vzpostavljen kot poskus odgovora na apatičnost mladih starih med 12. in 15. let za vključevanje v vodene in družabne pristočasne dejavnosti. Že več let zaznavamo, da se mladostniki na meji med otroštvom in mladostništvom vedno bolj umikajo v virtualni svet in se redko vključujejo v različne dejavnosti. Program bi, tako kot je bil zamišljen, lahko vplival na športno in socialno aktivacijo specifične skupine mladih.

Povezovanje z drugimi organizacijami in strokovnjaki:

Program smo zasnovali v sodelovanju z Gobarskim društvom Lisička, Društvom za zdrav način življenja GLOG ter prostovoljci ZPM Maribor.

Informiranje in mediji:

Program Prileti na Pohorje smo javno komunicirali v okviru programa Počitnice s prijatelji ter tudi samostojno (posebna objava na spletni strani in socialnih omrežjih, posebno obvestilo medijem, ipd.).

Statistika:

število pripravljanih ur programa:	12
število udeležencev:	0
Predvideno število sodelujočih organizacij in prostovoljcev:	5

Koordinatorica programa: Mateja Koler

100 ljudi 100 čudi

Uvod:

V drugi polovici leta, 14. 10. do 16. 11. 2024, smo izvedli projekt 100 ljudi 100 čudi, ki je namenjen zlasti srednješolcem. Projekt je kombinacija delavnic/predstavitvev/predavanj, ki potekajo na srednjih šolah ter natečaja za najboljši slogan (letos tudi video klipov) za spodbujanje strpnosti in sprejemanje različnosti. Namen projekta je prispevati k rušenju predsodkov in stereotipov ter spodbujanju k strpnosti do vseh oblik »drugačnosti« med mladimi in širše.

Izpeljane dejavnosti in doseženi cilji:

Povod za letošnji **natečaj 100 LJUDI 100 ČUDI** je bila tema festivala Enimation "Skrbeti za ..." kar nas napeljuje na skrb za druge – **SOLIDARNOST**. Ena izmed oblik solidarnosti je tudi prostovoljstvo, ki je pomemben del ZPM Maribor. S predstavitvijo teme natečaja je sovpadala tudi predstavitev naših programov dijakom in dijakinjam, z željo po njihovi aktivni vključitvi. Tema je prav tako aktualna in obravnavana v učnem načrtu državljske vzgoje v srednjih šolah.

Dijakinjam in dijakom smo na petih srednjih šolah z desetimi predstavitvami v začetku novembra pripravili delavnice o solidarnosti, katere je vodila pedagoginja in mladinska delavka Tanja Veber. Z njimi smo se pogovarjali o oblikah in načinih solidarnosti, o prostovoljskih izkušnjah prostovoljcev evropske prostovoljske službe (EVS) kot ene izmed oblik solidarnosti ter o delu ZPM Maribor. Hkrati smo jih spodbujali k pisanju sloganov in izdelavi video klipov. Predstavitve se je udeležilo **261 mladih**, prejeli smo **917 sloganov in 1 video klip** ter eno pesem oz. akrostih na temo solidarnosti. Razglasitev najboljših sloganov in podelitev nagrad mladim avtorjem smo izvedli, 16. 11. 2024 (mednarodni dan strpnosti) v Vetrinjskem dvoru, v okviru zaključka 14. Festivala Enimation. Podelili smo pet nagrad po izboru 3-članske komisije, tri za slogan, eno za video klip in posebno nagrado za akrostih, zahvale pa so prijele tudi vse mentorice na srednjih šolah, ki so mlade spodbudile k razmišljanju o strpnosti.

Vpliv programa na lokalno okolje in učinek za MOM:

S projektom 100 ljudi 100 čudi že 18 let vzgajamo k medsebojnemu spoštovanju in strpnosti do vseh oblik »drugačnosti«. Mladi postajajo bolj ozaveščeni o pomenu solidarnosti, prostovoljstva in skrbi za sočloveka, kar prispeva k večji socialni koheziji in pomoči v skupnosti. Spodbujamo jih, da razmišljajo o aktivnem vključevanju v lokalno skupnost, v različne prostovoljske in humanitarne organizacije ter da aktivno spremljajo družbeno dogajanje po Sloveniji in v tujini. Z letošnjim projektom smo želeli prispevati tudi k večji prepoznavnosti naše (in podobnih) organizacij v katere vedno znova vabimo mlade prostovoljce. Takšni programi mladim ponujajo povezovanje z različnimi starostnimi, etničnimi in drugimi skupinami v lokalni skupnosti, kar vodi k boljšemu razumevanju potreb in izzivov različnih generacij. Ker je projekt medijsko odmeven, ima vpliv tudi na lokalno skupnost.

Povezovanje z drugimi organizacijami in strokovnjaki:

Sodelovali smo s Pekarino magdalenske mreže in dvema mednarodnima prostovoljcem na študentski izmenjavi. Delavnice za dijake in dijakice je pripravila in vodila Tanja Veber, univ. dipl. socialna pedagoginja, mladinska delavka in trenerka v neformalnem izobraževanju. Program so podprli in promovirali tudi festival Enimation, v okviru katerega smo skupaj pripravili zaključno prireditev.

Sodelovali smo s petimi srednjimi šolami, kjer smo izvedli delavnice (10 izvedb) – Srednja ekonomska šola in gimnazija Maribor, Tehniški šolski center Maribor, Prometna šola Maribor, Srednja gradbena šola in gimnazija Maribor in III. gimnazija Maribor. Nagrade za mlade avtorje najboljših sloganov in plakatov so prispevali Knjigarna Beletrina Maribor, Cineplex in Woop park.

Informiranje in mediji:

Projekt 100 ljudi 100 čudi je vsako leto zanimiv tudi za širšo javnost in medije. O projektu so poročali na Radiu Maribor, zaključno prireditev z razglasitvijo rezultatov je v Večeru povzela Barbara Bradač.

Statistika:

število izvedenih ur programa:	10
število sodelujočih srednjih šol in drugih organizacij:	8
število udeležencev predstavitev:	261
število prejetih sloganov in plakatov proti nestrpnosti:	917
število udeležencev zaključne prireditve	28
Skupno število udeležencev	289

Koordinatorica programa: Sara Irman Kolar

2. USTVARJALNE IN ZANIMIVE POČITNICE

2.a POČITNICE S PRIJATELJI

Uvod:

Počitnice s prijatelji so eden izmed obsežnejših programov ZPM Maribor. Otrokom in mladim ponujamo vsebinsko pestre, vzgojno izobraževalne prostočasne poletne aktivnosti. Začetek izvedbe programa je, tako kot vsako leto, sovpadal s Festivalom Lent in programom Art kamp, v okviru katerega smo v Mestnem parku izpeljali 133 dogodkov in zabeležili 6.500 obiskovalcev (podrobno poročilo v poglavju 5.b – dejavnosti na Festivalu Lent).

Središče izvajanja počitniškega programa se je nadaljevalo v Domu ustvarjalnost mladih. Otroci so dnevno imeli možnost brezplačnega sodelovanja na ustvarjalnih delavnicah, tematskih izletih (potepanja po mestu), tematskih izobraževalnih delavnicah, igranja v igralnici ali prostega druženja v klubski sobi. Ob sredah so se dodatno organizirali daljši izleti za otroke. Vzporedno z otroškim poletnim programom se je izvajalo tudi počitniško varstvo otrok in mladinski poletni program, ki je delno sofinanciran s strani Urada za kulturo in mladino MOM. Program je zajemal tematske delavnice za mlade ter program Prileti na Pohorje! (podrobneje opisano v poglavju 1.b). Počitniški program se je zaključil s počitniškim finalom (tj. Maribor moje mesto in Neresna olimpijada 2024). Večina dejavnosti, je bila za otroke brezplačnih. Doplačilo je bilo potrebno za počitniško varstvo, program Prileti na Pohorje! ter sredine izlete. V zasnovi, organizaciji in izvedbi programa so poleg zaposlenih na ZPM MB sodelovali sodelavci v javnih delih, številni zunanji soustvarjalci programa ter prostovoljci, ki so se pred počitnicami udeležili cikla posebnih izobraževanj in priprav na počitnice.

Skupno je bilo izvedenih **360 počitniških dejavnosti** in **10.269 obiskov otrok**.

Brezplačne počitniške programe smo izvedli tudi v krajših šolskih počitnicah (tj. zimskih, prvomajskih, jesenskih in novoletnih počitnicah; več v poglavju 1.a – ustvarjalne delavnice za otroke in mladostnike).

Izpeljane dejavnosti in doseženi cilji:

- **Ustvarjalne delavnice, igralnica, klubska soba; 1. 7. do 28. 8. 2024:** Vsak delovni dan počitnic so otroci med 8.00 in 16.00 lahko ustvarjali v Domu ustvarjalnosti mladih. Program je otrokom dnevno ponujal vsaj dve ustvarjalni delavnici. Likovne delavnice je zasnovala in ob pomoči prostovoljcev vodila mentorica v javnih delih. Otroci pa so imeli tudi možnost ustvarjanja po navdihu. Vsebine delavnic so bile zelo raznolike:

izdelava nakita, ustvarjanje z glino, risanje, izdelava magnetkov, slikanje, ustvarjanje iz tekstila in žičk itd. Na ta način so otroci spoznali različne tehnike likovnega in kreativnega ustvarjanja ter se krepili v ročnih spretnostih. V izbiri materialov za izvedbo delavnic smo sledili načelu recikliranja, ponovne uporabe in trajnosti (odpadni tekstil in papir, žica, kamni, glina itd.). Otroci so prosti čas lahko preživljali tudi v igralnici ali klubski sobi. Na voljo so bile različne namizne in razgibalne igre (namizni tenis, mini košarka, štrbunk ipd.). V klubski sobi pa so bile dodatno na voljo knjige in kotiček za branje. Spremljanje otrok v igralnici in klubski se je izvajalo ob pomoči prostovoljcev. Dinamiko izvajanja posameznih dejavnosti v DUM-u smo dnevno prilagajali številu prisotnih otrok in razpoložljivosti prostovoljcev. Poleg navedenega smo v sodelovanju s Košarkarsko zvezo Slovenije izvedli tri košarkarske delavnice (12. do 14. 8. 2024). Skupno smo zabeležili **1.995** obiskov otrok.

- **Tematske delavnice za otroke; 1. 7. do 28. 8. 2024:** Tedenske tematske delavnice za otroke sledijo cilju, da otrokom tudi v prostem času ponudijo možnost brezplačnega pridobivanja novih znanj in veščin. Pri organizaciji in izvedbi delavnic smo sledili izkušnjam iz preteklih let (zanimanje otrok, aktualnost tematike ipd.). Tematske delavnice za otroke smo organizirali vsak dan počitnic, med 9. in 12. uro, v DUM-u. Vsebine letošnjih delavnic so se dotikale digitalnega opismenjevanja otrok, narave, glasbe, ročnih del, učenja tujih jezikov itn. Mentorji na delavnicah so bili zunanji izvajalci ter prostovoljci. Število mest na delavnicah je bilo omejeno, potrebna pa je bila predhodna prijava otrok. Po potrebi so v izvedbi delavnic sodelovali dodatni prostovoljci. Zaključek vsake posamezne delavnice je predstavljala razstava izdelkov, predstava ali koncert. Skupno smo zabeležili **415 obiskov** otrok in izvedli 9 delavnic.
- **Tematski izleti (potepanja po mestu); 1. 7. do 28. 8. 2024:** Vsak dan počitnic so se otroci med 9. in 13. uro potepali po mestu in spoznavali njegove znamenitosti, prebivalce, poklice in druge zanimivosti. Skupno smo organizirali in izvedli 44 tematskih izletov. Izhodiščna in končna točka vseh izletov je bil DUM. Število mest je bilo omejeno, obvezna je bila predhodna prijava otrok. Izvedbo izletov so podprle številne organizacije, podjetja, institucije in drugi soustvarjalci mesta, ki so otrokom ponudili vpogled v različne dejavnosti. Izleti so se med seboj razlikovali, izhodišče za njihovo zasnovo pa so predstavljali tematski sklopi: živali (ponedeljki), narava (toriki), mešano na žaru (sreda; različne vsebine, ki jih ni mogoče umestiti v druge tematske sklope), druženja (četrtek) in šport (petek). Na izletih smo letos in med drugim obiskali detektivsko agencijo, se družili s kužki, spoznavali zelišča, pekli, se športno udeleževali, obiskali časopisno hišo Večer se kopali in brali pravljice. Dodatno smo izvedli še izlet v Središče ponovne uporabe Ropotarnico (11. 7. 2024). Izlete so vodili prostovoljci, ki so bili za to usposobljeni. Tedensko pa so prejeli tudi izvedbene načrte izletov z dodatnimi napotki in usmeritvami. Izleti so se sproti ustno evalvirali. Opazili smo, da so otrokom najbolj zanimive vsebine vezane na živali, šport in druženja. Izvedbo izletov smo dnevno prilagajali številu prisotnih otrok, številu razpoložljivih prostovoljcev, vremenu, odpovedi ali drugi spremembi s strani zunanjega izvajalca. Tematskih izletov so se udeleževali tudi otroci vključeni v počitniško varstvo. Skupno smo zabeležili **954 obiskov**.
- **Sredini izleti:** Vsako sredo smo se z otroci odpravili na daljši, celodnevni izlet. Skupno smo izvedli 9 izletov. Sredini izleti so bili doplačljivi v višini 35 eur, razen za otroke iz socialno šibkejšega okolja (skupno 14 brezplačnih udeležb). Izlete je vodila koordinatorica ob pomoči prostovoljcev in/ali vodičev. Na izletih, ki so vključevala kopanje je otroke spremljalo okrepljeno spremstvo prostovoljcev. Izhodiščna in končna točka vsakega izleta je bil DUM. Letos smo na sredinih izletih obiskali Prekmurje, Celje, Velenje, Vitanje, Ptuj, Lovrenška jezera, Arboretum Volčji potok ter se družili na Domu Miloša Zidanška (Pohorje) in Konjeniškim klubom Pesnica. Skupno smo na sredinih izletih zabeležili **247 udeležb** otrok.
- **Počitniški finale; 29. 8. 2024 – Maribor moje mesto in 30. 8. 2024 – Neresna olimpijada:** Počitnice smo že tradicionalno zaključili s še zadnjim počitniškim raziskovanjem mesta (tj. Maribor moje mesto) ter Neresno olimpijado, kjer so se otroci

pomerili v šaljivih športnih disciplinah, si ogledali predstavo in se prijetno družili. Počitniškega finala se je skupaj udeležilo **158 otrok**.

Vpliv programa na lokalno okolje in učinek za MOM:

Večina aktivnosti poletnega počitniškega programa je brezplačnih. S tem se zmanjšuje socialna izključenost otrok in povečuje dejavno, kakovostno ter varno preživljanje prostega časa (tudi v naravi) ter dostopnost programa najširšemu krogu otrok. Velikokrat se je otrokom nudila tudi psihosocialna podpora. Hkrati počitniški program povezuje številne in različne akterje v mestu v eno počitniško zgodbo (podjetja, društva, javni zavodi, mladinski centri ipd.) ter tudi na ta način širi obzorja otrok. Aktivnosti programa so vzgojno izobraževalne in kot take predstavljajo dolgotrajni vzgojni učinek (npr. odnos do živali in naravnega okolja, recikliranje, medsebojno spoštovanje itd.).

Učinek programa v lokalnem okolju je močan tudi z vidika vključenosti prostovoljcev vseh generacij. Zaradi njihovega prispevka so dejavnosti za otroke bolj pestre in raznolike, v dejavnosti pa vnašajo tudi medgeneracijsko noto, tako v odnosih med njimi samimi kot v odnosih do otrok in mladih. Prostovoljci pa nenazadnje veliko pridobijo tudi sami. Z opravljanjem prostovoljskega dela so aktivni, ohranjajo in širijo socialne stike, si nabirajo nova znanja in izkušnje ter so lažje zaposljivi.

Povezovanje z drugimi organizacijami in strokovnjaki:

Kot omenjeno zgoraj počitniški program predstavlja platformo za povezovanje različnih akterjev v mestu in izven v eno skupno počitniško zgodbo za otroke. Pri tem gre tudi za medsektorsko povezovanje in sodelovanje saj smo se v zasnovi in izvedbi programa povezali z akterji iz različnih sektorjev (NVO, gospodarstvo, kultura, javni sektor, kmetijstvo ipd.). Pestrost akterjev je vidna tudi v vsebinskem delu programa.

Informiranje in mediji:

Splošno javnost smo o počitniškem programu obvestili 14. 6. 2024 z objavo v Večeru ter na spletni strani ZPM Maribor. Dodatno smo program komunicirali z ostalimi sorodnimi organizacijami v mestu, osnovnimi in srednjimi šolami ter po adreah ZPM Maribor (elektronsko obveščanje). Za namene promocije smo koristili tudi lastna socialna omrežja, aktivno sodelovali z mediji ter program predstavljali na lastnih in tujih dogodkih. Zabeležili smo 23 javnih objav vezanih na program Počitnice s prijatelji.

Celoten počitniški program je bil dostopen na spletni povezavi: <https://zpm-mb.si/novice-dogodki/poletni-pocitniski-program-2024/>

Statistika:

število dogodkov:	227
število izvedenih ur programa:	720
število sodelujočih društev, organizacij, zunanjih sodelavcev, podjetij:	66
število sodelujočih prostovoljcev:	36
skupno število obiskov:	3.769

Koordinatorici programa: Mateja Koler, Kornelija Kaurin

2.b POČITNIŠKO VARSTVO

Uvod:

Počitniško varstvo smo letos organizirali šesto leto zapored. Tudi letos je bilo izraženega veliko zanimanja za vključevanje otrok v program. Počitniško varstvo je bilo namenjeno otrokom od končanega 1. do 5. razreda. Prednost pri vključitvi so imeli otroci zaposlenih staršev ter tisti s stalnim bivališčem v MOM. Delno so stroške programa financirali starši. Starši

otrok iz drugih občin so plačali polno ceno varstva. Poleg dejavnosti po programu so otroci v počitniškem varstvu imeli organizirano malico in kosilo. Posamezen otrok je lahko bil v varstvo vključen največ dva tedna, razen v primeru prostih mest. Program smo izvedli s pomočjo 16 zunanjih mentoric, ki so v programu ali drugih aktivnostih ZPM Maribor že sodelovale in so bile vključene v dodatno izobraževanje.

Izpeljane dejavnosti in doseženi cilji:

Tedenski termini varstva so se izvajali med 1. 7. – 30. 8. 2024. Izpeljali smo 9 terminov tedenskega počitniškega varstva in 9 terminov tedenskega počitniškega varstva s sredinim izletom. Doplačilo za starše za počitniško varstvo je znašalo 85,00 EUR, za počitniško varstvo s srednim izletom pa 115,00 EUR.

Programa počitniškega varstva sta se izvajala vsak delovni dan med 7.30 in 16.30 in sta zajemala: jutranje zbiranje, ob ponedeljkih spoznavanje v novo nastali skupini, različne družabne in gibalne igre, malico, dopoldanske tematske izlete v lokalnem okolju, kosilo, popoldanske delavnice, igranje v Mestnem parku, ozaveščanje otrok o pomenu ohranjanja narave preko sodelovanja v projektu Narava ve (nosilec projekta Društvo Jasa) itd.

V počitniško varstvo s sredinim izletom je bil dodatno vključen celodnevni sredin izlet. Jutranje in popoldanske delavnice so zasnovale mentorice v varstvu, v nekaterih dejavnostih pa so sodelovali tudi prostovoljci. V petem, sedmem in devetem tednu počitnic smo iz razloga majhnega števila prijav otrok v varstvo, obe varstvi združili ter otrokom, ki se niso udeležili sredinega izleta omogočili normalno izvedbo programa. Tematski in sredini izleti so bili tudi del počitniškega programa za otroke, ki niso bili vključeni v varstvo (podrobno poročilo v poglavju 2.a – Počitnice s prijatelji). Opazili smo, da je za počitniško varstvo manj zanimanja v mesecu avgustu, povprečno pa je bilo v posamezno skupino varstva s sredinim izletom vključenih 20,6 otrok, v varstvo brez izleta pa 13,4 otrok.

Ves čas izvajanja programa je potekala koordinacija mentoric v počitniškem varstvu, kot tudi nudenje opore in usmeritev mentoricam v raznih situacijah z otroki in/ali starši. Prav tako pa za vzdrževanje spoštljivega, vključujočega in prijetnega počitniškega okolja. V ta namen se je pripravil hišni red in smernice primerne obnašanja. Ob vsakem odmiku od primerne vedenja in/ali rušenja skupinske dinamike sta koordinatorici programa opravljali individualne ali skupinske razgovore z otroki ter po potrebi tudi s starši, katerih odzivi so bili večinoma pozitivni in sodelovalni.

Vpliv programa na lokalno okolje in učinek za MOM:

Program nudi veliko olajšanje mnogim zaposlenim staršem, ki med počitnicami nimajo druge možnosti varstva otrok. Poleg varstva je staršem pomembna tudi kakovost in pestrost dejavnosti, ki so jih otroci v varstvu deležni. Njihovim otrokom smo tako omogočili, da svoj prosti čas preživljajo dejavno in kakovostno, v družbi z vrstniki, ob zagotovljeni malici in toplem obroku. Poleg tega počitniško varstvo, za razliko od drugih počitniških dejavnosti, omogoča večjo povezanost skupine otrok, boljšo priložnost socializacije, kot tudi boljše spoznavanje otrok, zaznavanje njihovih stisk in po potrebi njihovo nagovarjanje.

Počitniško varstvo vključenim otrokom nudi raznolike dejavnosti, učenje na sproščen in zabaven način, druženje in povezovanje s sovrstniki ter nenazadnje odmik od pretirane rabe digitalnih orodij. V ospredju izvajanja programa je bilo razvijanje domišljije otrok, spodbujanje njihove ustvarjalnosti, ročnih spretnosti, zdravega načina življenja, trajnostnega delovanja, medgeneracijskega sodelovanja, sprejemanja in spoštovanja različnosti itd.

Povezovanje z drugimi organizacijami in strokovnjaki:

V izvedbi programa smo sodelovali s številnimi lokalnimi nevladnimi organizacijami, institucijami, podjetji in drugimi posamezniki, ki so vsebinsko obogatili počitniški program in otrokom ponudili vpogled v manj poznana okolja, vsebine, pristope itd.

Informiranje in mediji:

Splošno javnost smo o počitniškem programu in počitniškem varstvu obvestili 14. 6. 2024 z objavo počitniške priloge v Večeru ter na naši spletni strani. Dodatno smo program

komunicirali z ostalimi sorodnimi organizacijami v mestu, osnovnimi in srednjimi šolami ter po ostalih adreah ZPM Maribor (elektronsko obveščanje). Za namene promocije smo koristili tudi lastna socialna omrežja ter ves čas izvedbe programa aktivno sodelovali z mediji. Zabeležili smo 23 javnih objav programa.

Statistika:

število tedenskih terminov:	18
število ur izvedenega programa:	693
število izvajalk:	16
število obiskov počitniškega varstva:	307
število različnih otrok:	202

Koordinatorici programa: Mateja Koler in Kornelija Kaurin

3. BRALNA ZNAČKA® – PREŽIHOVA BRALNA ZNAČKA IN PALČEK BRALČEK

Uvod:

Kot predhodno že zapisano, v tem delu poročila podatkom o izvedbi programa v MOM, dodajamo še podatke za primestne občine.

Program je potekal na ustaljen način, vezan na šolsko leto in se je delno začel že v letu 2023 (s pričetkom šolskega leta) in se nadaljeval v letu 2024. Poleg MOM izvedbo programa Bralna značka (BZ) podpirajo tudi primestne občine (Duplek, Hoče Slivnica, Kungota, Lovrenc na Pohorju, Miklavž, Pesnica, Rače-Fram, Ruše, Selnica ob Dravi, Starše in Šentilj), v programu pa sodelujejo otroci in učenci iz vseh lokacijsko pripadajočih šol in vrtcev, skupaj **38 osnovnih šol in 28 vrtcev**.

Izvedba programa v letu 2024 je v šolah in vrtcih tekla na ustaljen način. Poskrbeli smo tudi za ustaljene načine nagrajevanja zvestih bralcev. Meseca septembra 2023 se je pričelo novo šolsko leto 2023/2024, ki smo jo otvorili s pravljичno uro septembra in oktobra z Bralnim maratonom.

Izpeljane dejavnosti in doseženi cilji:

- **Izvajanje programa v šolah in vrtcih:** V šolskem letu 2023/2024 je v **38-ih OŠ in 28-ih vrtcih v programu sodelovalo skupno 16.114 bralcev**, 11.315 v šolah in 5.99 v vrtcih. Od tega **V MO Maribor 10.266 bralcev**. Z mentorji BZ smo pripravili priporočila za delo in načine izposoje knjig ter posredovali spletne povezave za branje na daljavo, kar se je v preteklih letih izkazalo kot zelo dobrodošel pripomoček. Ves čas smo skrbeli za redno komunikacijo in obveščanje šolskih koordinatorjev in mentorjev o programu, bralnih novostih, predavanjih in ostalih aktivnostih povezanih z branjem.
- **Podelitev priznaj in knjižnih nagrad:** Vsi bralci, ki so prebrali v skladu z navodili določeno število knjig, so ob koncu sezone branja prejeli priznanje oz. knjižno nagrado. S knjižno nagrado smo nagradili učence, ki so vključeni v 3., 6. in 9. razred, učenci ostalih razredov so prejeli posebno tiskano priznanje. V vrtcih so knjižno nagrado prejeli otroci, ki letos zadnjič obiskujejo vrtec (torej bodo v šolskem letu 2024/2025 vstopili v šolo), vsi ostali bralci so prejeli priznanje. Knjižne nagrade je izbral Odbor Prežihove bralne značke iz nabora sedmih ponudb različnih založb oz. posrednikov, po načelu primerna knjiga za primerno starost, za najbolj ugodno ceno. Trije ponudniki so oddali tudi ogledne izvode. Podeljenih je bilo **5.288 knjižnih nagrad in 11.326 priznanj**, v MOM 3.259 knjižnih nagrad in 6.967 priznanj.

- S podporo Društva bralna značka Slovenije smo podelili še nagrado Zlati bralec, knjigo *Mali črv Oto in ostala golazen* (avtor *Tomaž Lavrič*), ki jo je prejelo 291 zlatih bralcev iz MOM, **vseh skupaj 410**, ki so za BZ brali skozi celotno šolsko obdobje (torej 9 let), nagradili pa smo tudi mentorje in poskrbeli za obogatitev knjižnega fonda šolskih knjižnic. Za distribucijo knjižnih nagrad in priznanj smo poskrbeli ob koncu šolskega leta skupaj z distribucijo ostalih knjižnih nagrad in priznanj. Ob pričetku šolskega leta smo poskrbeli za distribucijo knjižnih nagrad prvošolcem ob vstopu v šolo (september 2024), knjigo *Majde Koren, Protideževna juha*, je prejelo **1.629 prvošolčkov**, iz MOM 957.
- **Sestanki Odbora Prežihove bralne značke in ostale aktivnosti odbora:** Prva seja letos je bila **7. 5. 2024**, ko je Odbor odločal med ponodbami za nakup knjig, ki so jih posredovali založniki. Izbrali so knjižne nagrade za obdaritev. Na drugi seji Odbora, **23. 5. 2024**, so se članice Odbora (štiri članice) srečale s kolegicami iz drugih regij, kjer so izmenjale izkušnje zadnje bralne sezone in načrtale pot naprej. Na tretji seji Odbora, **7. 10. 2024**, je odbor sprejel smernice za delo v novem šolskem letu. Novembra sta se predsednica Odbora Mateja Vdovič in koordinatorica program udeležili knjižnega sejma in Simpozija *Slovenija rada bere*.
- **Prireditve Zlati bralec:** Udeležili smo se prireditve Zlati bralec, ki je namenjena podelitvi knjižnih nagrad bralcem iz vse Slovenije, ki so brali vseh 9 let (prireditve pripravi Društvo Bralna značka Slovenije, ZPMS). Organizirali smo prevoz za udeležence, peljali smo **33 otrok in 13 mentoric**. Dogodek je potekal v Cankarjevem domu v Ljubljani, 23. 5. 2024. Povezoval ga je Boštjan Gorenc Pižama, ki je z urednicama predstavil knjižno nagrado za Zlate bralce *Mali črv Oto in ostala golazen*. Po prireditvi smo za udeležence pripravili še ogled Ljubljane.
- **Bralni klub za najstnike:** S šolskim letom 2023/24 smo pričeli z delovanjem Bralnega kluba za najstnike. Bralni klub moderirata Mateja Vdovič (predsednica Odbora Prežihove bralne značke pri ZPM Maribor) in Urša Žiger. V prvi polovici leta 2024 smo obravnavali naslednje knjige: Fejk (Mina Lystad), #3špehbombe (Clementine Beauvais) in Kit na plaži (Vinko Möderndorfer). Zadnje srečanje (junija) smo zaključili nekoliko bolj slavnostno, udeležence smo povabili ven iz našega običajnega prostora srečanja (DUM), podelili smo jim tudi pohvale za sodelovanje in knjižno nagrado. Tudi v novem šolskem letu smo nadaljevali s srečanji, tako smo izvedli še dve. Brali smo knjigi Razred (Nika Matanović) in Solze so luzerje (Neli Kodrič Filipić). Bralnemu klubu sta se pridružila dva nova člana. Klub ima šest rednih članov, ki so nad sodelovanjem v Bralnem klubu navdušeni, tako namreč poročajo po vsakem srečanju. Člani tudi izbirajo knjige za prihodnje srečanje. Knjige za posamezno srečanje so vedno problemsko zastavljene in obravnavajo naslednje teme: odraščanje, različnost, odnosi, šola, najstniki, težave. To so vsebine, ki ponujajo odlično priložnost za razpravo in tudi podelitev različnih mnenj.
- **Nacionalni mesec skupnega branja:** Priključili smo se aktivnostim nacionalnega meseca skupnega branja, ki je potekal od 8. 9. do 7. 10. 2024. Tako smo dva dogodka (Pravljlično uro in Bralni maraton) vpisali na njihov seznam dogodkov.
- **Pravljlična urica:** V želji, da bi promovirali družinsko branje smo v letu 2024 pripravili dve pravljlični urici. Prvo v petek, 12. 9. 2024, ki je pomenila tudi uvod v novo bralno sezono. Mateja Vdovič je prebrala pravljico *Strašni čokoladni volk*. Po pravljici so otroci še poustvarjali zgodbo v ustvarjalnici, med drugim so pripravljali čarobne palice. Druga pravljlična urica je potekala v petek, 6. 12. 2024. Poslušali smo pravljico *Dobri zlobni volk* in *Zimsko pravljico*. Po pravljicah so otroci v delavnici izdelovali voščilnice. Obeh **dogodkov se je udeležilo 27 otrok in 16 staršev**. Že v času poletnih počitnic pa smo počitniški program obogatili s pravljličnim dopoldnevom, poimenovali smo ga Pravljice v naravi. Tri pravljničarke so na treh lokacijah prebrala vsaka eno pravljico (*Gadja kraljica, Adam in Tuba, Tri kače*). Dogodka se je udeležilo 34 otrok.

- **22. Bralni maraton, 7. 10. 2024:** Mlade smo povabili k pisanju poezije na temo *Otrok nepopisan list*, ki je bil slogan Tedna otroka®, v okviru katerega smo izvedli dogodek. Zbrane je pozdravila predsednica Odbora Prežihove bralne značke pri ZPM Maribor Mateja Vdovič in tako tudi uradno odprla novo sezono branja za Prežihovo bralno značko. Posebna gostja Bralnega maratona je bila Nika Matanovič, mlada lokalna pisateljica. Bralnega maratona se je udeležilo **46 otrok iz 15-ih osnovnih šol**. Slišali smo 41-ih pesmi, od tega kar 38 lastnih. **Spletna zbirka pesmi:** Lastne pesmi, ki so jih maratonce napisali na razpisano temo in jih prebrali na Bralnem maratonu (**38 pesmi**), smo zbrali v zbirko in jo objavili na naši spletni strani (https://zpm-mb.si/wp-content/uploads/2024/10/4-Zbrane_pesmi_2024.pdf) ter FB strani Bralne značke in ZPM Maribor.
- **Strokovni pogovor, 12. 12. 2024:** V sodelovanju z založbo Pivec smo v prostorih DUM-a organizirali strokovni pogovor z belgijskim avtorjem mladinskega romana "Cunami v glavi", Erikom Woutersom, ki nas je skozi zgodbo o avtističnem dečku Danu popeljal v svet drugačnega doživljanja resničnosti.
- **DUM-ova knjigobežnica:** v naši **DUM-ovi knjigobežnici**, ki je locirana v naši interaktivni ograji pred stavbo, omogočamo dostop do knjig čim več otrokom, saj se zavedamo, da je branje pomembno, uresničuje pa se s prebiranjem knjig. Poleg osnovnega načela, da si v knjigobežnicah izmenjamo knjige, obiskovalce naše knjigobežnice spodbujamo, da si knjige lahko tudi odnesejo. Zato ves čas skrbimo, da je v knjigobežnici dovolj dobrih knjig. V letu 2024 smo v knjigobežnico oddali več kot 100 knjig, predvsem otroških.
- **Facebook stran Prežihove bralne značke in Palčka Bralčka:** V letu 2021 smo vzpostavili Facebook stran kjer obveščamo o dogodkih povezanih z branjem, objavljamo pesmi otrok iz zbirk pesmi Bralnega maratona in populariziramo branje na druge načine.

Vpliv programa na lokalno okolje in učinek za MOM:

Branje je ključnega pomena na poti do informacij in znanja, igra pomembno vlogo pri odraščanju in oblikovanju lastnega mnenja, boljšega razumevanja sebe in sveta okoli nas. Pomemben motivator pri tem je prav Bralna značka, vseslovensko gibanje, ki že več kot šestdeset let spodbuja razvoj bralne kulture mladih. Je ena najbolj množičnih aktivnosti v šoli, ki se je razvijala kot dopolnilo k pouku slovenskega jezika in književnosti ter dejavnostim šolske knjižnice, hkrati pa je kot obšolska/interesna dejavnost lahko svobodnejša, bližja otrokom in mladim ter tako uspešnejša pri vzgoji otrok v bralce za vse življenje. Z **bralnim klubom za najstnike smo program zagotovo obogatili**, saj klub udeležencem omogoča poleg izboljšanja bralnih sposobnosti in širjenju besedišča predvsem krepitev: kritičnega mišljenja, komunikacijskih spretnosti, krepki samozavesti, predvsem pa tudi empatije in razumevanje drugih. Trenutno število rednih članov (6) omogoča, da lahko prav vsak sodelujoči na srečanju sodeluje, izrazi svoje mnenje in predvsem ima dovolj časa. Pri najstnikih je potrebno upoštevati, da raje sodelujejo v manjših, morda bolj intimnih skupinah. Priporočilo je 4-8 članov. Krepiamo pa tudi družinsko branje in smo tudi v letu 2024 organizirali **pravljичne urice**.

Povezovanje z drugimi organizacijami in strokovnjaki:

V Prežihovo bralno značko in Palčka Bralčka so bili vključeni vsi mariborski vrtci in osnovne šole. Sodelovali smo z Društvom Bralna značka Slovenije – ZPMS pri snovanju nadaljnega razvoja programa in distribuciji nagrad in priznanj ter udeležbo in izvedbo Bralnih čajank na daljavo. Nadaljevali smo sodelovanje z Mariborsko knjižnico – z Majo Logar, ki je članica Odbora Prežihove bralne značke. Odbor Prežihove bralne značke in Palčka Bralčka šteje sedem članov – knjižničark/knjižničarjev na OŠ in v vrtcih ter zaposlenih v Mariborski knjižnici.

Informiranje in mediji:

S šolami in vrtci sodelujemo preko imenovanih koordinatorjev programa, s katerimi smo redno komunicirali in jih obveščali o programu, bralnih novostih, predavanjih in ostalih aktivnostih povezanih z branjem. Poleg spletne strani <https://zpm-mb.si/programi/bralna-znacka/>, smo

informacije o programu objavljali na FB strani Prežihova bralna značka in Palček Bralček (<https://www.facebook.com/profile.php?id=100075651684013>) in tudi na FB strani ZPM Maribor.

Knjižne nagrade:

Odbor Prežihove bralne značke je na svoji seji, ki je bila dne 7. 5. 2024, izbral in potrdil naslednje knjige za knjižne nagrade:

3. razred: Švrk in torbičar ugrabitelj, Švrk in reševanje na pasji akademiji, Zgodbe o Kati – prijatelj, Duh Babujan in nepričakovana selitev, Zgodbe o Kati - Ogrlica. Knjige so izdali v založbi Miš. Gospod Tiger in Kraljična onkraj ogledala, knjigi je izdala založba Pivec.

6. razred: Ljubim Elvisa, 11. september Vse na tla pomeče, Leon - strah moje mladosti, Neizrekljivo, Divji spust, Oh, boy, Mathabina zgodba, Cesar in roža, Zdaj, ki so jih izdali v založbi Miš.

9. razred: Tu ležim in krvavim, Krik Rdeče kapice, Ukolele jam, Soncu ni zaupati, Pesem za kitovo pot domov, ki so jih izdali v založbi Miš.

VRTCI: Si videl leva?, Krokodil, Skrivni gozd, O Jakobu in mucu Mici – Maškare, O Jakobu in mucu Mici - Rojstni dan, ki so jih izdali v založbi Miš. Mavrica bližine in Las na koži, knjigi je izdala založba Pivec.

Za učence OŠ Gustava Šiliha in Centra za sluh in govor: za 6. in 9. razred: so člani odbora izbrali knjigi Prve Prave. Knjigi je izdala založba Miš.

Pri izboru knjižnih nagrad je Odbor vedno pozoren na kakovost podarjenih knjig. **Žal pa se v zadnjih letih vse bolj soočamo z zelo majhno ponudbo predlaganih knjig, ki bi zadostile tako kriteriju kakovosti kot kriteriju primerne cene.** Letos smo z velikimi napori zagotovili ustrezne knjižne nagrade. Poleg velikega števila različnih naslovov knjig za posamezno starostno obdobje smo se tudi cenovno komaj uskladili z založniki. Ti nas opozarjajo, da v prihodnje ne bodo več uspeli zagotoviti primernih knjižnih nagrad po dosedanjih cenah, saj smo v zadnjih letih »počrpali« stare zaloge knjig, ki smo jih še uspeli kupiti po ugodni ceni.

Zaradi navedenih razlogov bo potrebno v prihodnje nameniti programu bralne značke več sredstev. Povečanje je nujno, da bomo lahko tudi v prihodnje zagotavljali kakovostne knjižne nagrade, ki so pomembne za spodbujanje bralne kulture med mladimi.

Statistika sodelujočih iz MOM:

število sodelujočih OŠ:	38
število sodelujoči vrtcev:	28
število bralcev - OŠ:	11.315
število bralcev - vrtci:	5.299
število podeljenih priznanj:	11.326
število podeljenih knjižnih nagrad:	5.288
sodelujoči učenci v Bralnem klubu za najstnike:	18
sodelujoči učenci na Bralnem maratonu:	46
sodelujoči učenci na dogodku Zlati bralec:	33
sodelujoči otroci na pravljličnih uricah:	61
skupno število otrok:	16.772
sodelujoči odrasli (mentorji, pravljlične urice, bralni klub, odbor)	92
število izvedenih ur programa (dogodki):	44
število izvedenih ur udeležencev programa (branje knjig in pripovedovanje)	58.535

Koordinatorica programa: Urša Žiger

4. OTROŠKI PARLAMENT®

Uvod:

Otroški parlament® (OP) je javna tribuna otrok na temo, ki jo predlagajo osnovnošolci in jo izberejo na zasedanju Nacionalnega OP. Pomeni obliko participacije otrok in mladostnikov v družbenem dogajanju ter pridobivanje vedenj o človekovih in državljskih pravicah. Namenjen je starejšim osnovnošolcem in je vezan na šolsko leto. Otroci po osnovnih šolah razpravljajo na izbrano temo pri čemer uporabljajo različne metode dela. Na regijskem OP razpravljajo v skupinah, delo moderirajo mladi prostovoljci, med njimi tudi bivši parlamentarci, izberejo delegate za nacionalni OP in temo razprave za naslednje leto. Na regijskem OP vsako leto sodeluje okoli 80 otrok, 40 mentorjev in 10 prostovoljcev. Za usposabljanje mentorjev skrbimo z organizacijo udeležbe na izobraževanju, ki ga organizira Zveza prijateljev mladine Slovenije in z organiziranjem strokovnega regijskega srečanja. Tema parlamenta v šolskem letu 2022/23 in 2023/24 je bila "Duševno zdravje otrok in mladostnikov".

Na temo "Duševno zdravje otrok in mladostnikov" so otroci razpravljali najprej na šolskih parlamentih, ki so potekali že od oktobra 2023. Uporabljali so različne metode dela in izbrali delegate, ki so jih zastopali na regijskem zasedanju, kjer so razpravljali v skupinah. Delo so moderirali mladi prostovoljci – bivši parlamentarci. Izbrali so delegate za nacionalni OP. Za šolske mentorje je bilo organizirano predavanje in razgovor na temo "Vpliv spolnih zlorab na duševno zdravje otrok in mladostnikov in viri pomoči".

Izpeljane dejavnosti in doseženi cilji:

- 7. 2. 2024 je potekal nacionalni posvet regijskih koordinatorjev o poteku letošnjega OP. Posvet je potekal preko spletne povezave.
- **23. 2. 2024** sta potekala Medobčinska otroška parlamenta (MOP) v Slovenski Bistrici in Lenartu, kjer so izbrali delegate za regijsko in nacionalno zasedanje OP. Koordinatorica se je udeležila MOP v Lenartu.
- **Od 11. do 20. 3. 2024** so potekali pripravljalni sestanki s prostovoljci, ki so nato sodelovali pri izvedbi regijskega OP.
- **21. 3. 2024** smo v Mariboru organizirali **zasedanje Regijskega OP**. Udeležilo se ga je **80 delegatov** (število udeležencev je bilo omejeno na 2 delegata na posamezno OŠ) in **46 mentorjev in gostov**.
- V času, ko so mlade parlamentarke in parlamentarci razpravljali po skupinah, so se mentorice in mentorji šolskih OP udeležili predstavitve **mag. Tine Kosi**, direktorice Urada za mladino pri Ministrstvu za vzgojo in izobraževanje RS: "**Povezovanje formalnega in neformalnega izobraževanja**" in **delavnice primera dobre prakse vključevanja gledališke pedagogike pri preprečevanju medvrstniškega nasilja**, ki sta jo izvedli mentorici OP na OŠ Jožeta Hudalesa, **Lavra Bukšek Kreft** in **Martina Škrlec**.

Parlamentarci so v obliki moderiranega skupinskega dela, ki so ga vodili mladi moderatorji, razpravljali o naslednjih podtemah, ki so bile dogovorjene na nacionalnem nivoju, tako, da so delegati lažje razpravljali tudi na nacionalnem nivoju (poudarek razprave je bil na spremembah iz naslednjega leta):

- **Kaj je duševno zdravje?** - se je v zadnjem letu pri prepoznavanju duševnega stanja sebe, vrstnikov in na splošno v družbi kaj spremenilo. (Če da, kaj? Če ne, kaj moramo v prihodnje še storiti).
- **Vpliv okolja na moje duševno zdravje** - družina, vrstniki, šola, mediji, splet (V kolikšni meri so se trendi vplivov spremenili ali se morda niso? Katere spremembe si želijo, pričakujejo, zahtevajo?)
- **Moji viri moči** (Ali so mladih v zadnjem letu okrepili lastne vire moči, poznajo različne vire samopomoči in pomoči, ki jih lahko pričakujejo v okolju? Kaj bi radi še spremenili, dodali, kaj pričakujejo od odraslih, skupnosti...?)
- **Spremembe za krepitev mojega razvoja** (Katere spremembe na bolje lahko zabeležijo? Na katere ovire so naleteli? Kakšni so kratkoročni ali dolgoročni cilji za katere se bodo zavzemali?)

- **8. 4. 2024** je potekalo zasedanje **Nacionalnega OP v državnem zboru v Ljubljani**. Iz mariborske regije se ga je udeležilo **12 delegatov**, mlada novinarka, regijska koordinatorica in dva moderatorja skupin, ki sta moderiranje prevzela tudi v skupinah na nacionalnem nivoju. Razpravljali so na enake teme kot na regijskem zasedanju. Otroci so bili ponovno spodbujeni k izražanju lastnih mnenj o temi, ki so jo po demokratičnem postopku izbrali sami. Dobili so priložnost, da so neposredno spregovorili, predstavili svoja stališča, ideje, dileme o vprašanih, ki so pomembna v obdobju odraščanja v okolju, kjer živijo. Izbrali so tudi temo za razpravo v naslednjem šolskem letu »**Šola in šolski sistem**«.
- **13. 6. 2024 je potekal nacionalni posvet** regijskih koordinatorjev, predstavnikov mentorjev in mladih parlamentarcev. Razprava je potekala v povezavi z razmišljanjem, da bi otroci o posamezni temi spet razpravljali samo eno leto. Izkazalo se je namreč, da se v nekaterih okoljih ne dosega cilja, da v drugem letu obravnave teme preidejo iz razprave v uresničevanje predlogov. Kljub temu je bila sprejeta odločitev, da se nova tema obravnava dve leti.
- **19. 9. 2024 je potekalo izobraževanje mentorjev OP**. Zaradi velikega zanimanja mentorjev so se na ZPMS odločili, da organizirajo ločeno izobraževanje v LJ in MB – z enako vsebino. Program je zajemal predstavitev OP na šolah s predstavitvijo dobrih praks iz dveh OŠ, predavanje Tanje Povšič, vodje Modre postaje pri ZPMS o izzivih in priložnostih, ki jih prinaša mentorstvo OP, mladinsko literaturo o šolskem sistemu je predstavila Tilka Jamnik, Špela Korinšek Kaurin pa uporabo čuječnosti za izgradnjo psihično zdravega šolskega okolja.
- Do konca leta so potekali šolski OP, koordinatorica pa je nudila podporo predvsem novim mentorjem.

Vpliv programa na lokalno okolje in učinek za MOM:

Vzgoja za demokracijo je pomemben del osebne rasti otrok, ki skozi sodelovanje na OP veča njihovo zavedanje o svojem mestu v lokalni skupnosti in družbi, o svojih pravicah in dolžnostih ter moči, ki jo lahko imajo, če o svojih mnenjih, idejah in pobudah javno razpravljajo na demokratični način. Otroci, ki se naučijo veščin izražanja mnenj, demokratičnega dialoga, sodelovanja, spoštovanja drugačnosti in solidarnosti, odrastejo v sposobne, odgovorne in etične mladostnike in odrasle, ki pomembno prispevajo h kakovosti življenja v lokalni skupnosti in družbi. Mnogi, ki so sodelovali na OP, kasneje uspejo na poklicnem področju, opravljajo pomembne funkcije na lokalnem in nacionalnem političnem področju, so aktivni v NVO in drugih za razvoj in napredek družbe pomembnih organizacijah in institucijah.

Povezovanje z drugimi organizacijami in strokovnjaki:

Z Zvezo prijateljev mladine Slovenije smo sodelovali pri pripravi vsebin izobraževanj za mentorje OP na osnovnih šolah, pri pripravi delegacije otrok iz Podravske regije za Nacionalni OP in se udeleževali vseh dejavnosti, ki so jih organizirali v povezavi s tem programom. Na regijskem nivoju smo sodelovali z vsemi mariborskimi osnovnimi šolami in osnovnimi šolami sosednjih občin, ter z delegati, ki so bili izvoljeni na medobčinskih OP, ki jih organizirajo na področju občin Lenarta in Slovenske Bistrice.

Statistika:

število ur izvedenega programa (brez priprav):	32
število udeležencev regijskega OP:	80
število sodelujoči mentorjev:	46
število sodelujočih prostovoljcev, moderatorjev skupin:	7
skupno število udeležencev (otroci in mentorji):	126

Koordinatorica programa: Kornelija Kaurin

5. PRIREDITVE

5.a PUSTOVANJE

Uvod:

Tradicionalna mestna pustna prireditev je bila organizirana na pustni torek, dne 13. 2. 2024, na Trgu Svobode (Maribor). V ta namen se je na trgu postavil večji pokriti oder z ozvočenjem in razsvetljavo, varnostne ograje, ter dodatne stojnice za spremljevalni del pustnega programa. Prizorišče je bilo okrašeno s pustno dekoracijo (pisani baloni, trakovi, pustne maske). Program prireditve se je odvil v dveh časovnih intervalih: dopoldansko pustno rajanje za otroke ter popoldansko pustno rajanje za vse generacije. Osrednjo točko programov v obeh terminih je predstavljal tekmovalni del pustne prireditve (oz. mimohod mask), v katerem je vsaka maska brezplačno prejela krof, izbrane maske različnih kategorij po mnenju komisije pa tudi nagrade. Nagrade so bile pridobljene z vzpostavljanjem sponzorskih sodelovanj z različnimi podjetji, javnimi zavodi in institucijami, organizacijami ipd., ter lastnim nagradnim programom (npr. Letovanje v Vircu). Posebnost letošnje pustne prireditve je bil spremljevalni program s kratkimi ustvarjalnimi delavnicami za otroke.

Izpeljane dejavnosti in doseženi cilji:

- **Dopoldanski pustni program za otroke, med 9.30 in 11.30:** prireditev je bila v prvi vrsti namenjena organiziranim skupinam šol in vrtcev. Program se je pričel s skečem in pozdravnim nagovorom, ter nadaljeval z nastopom čarovnika Grega (tj. glasbeno animacijska otroška predstava). Sledil je nastop kurentov ter tekmovalni del programa z mimohodom mask preko odra. Maske so tekmoval v dveh kategorijah: skupinska in posamična. Zmagovalne maske je izbirala tričlanska strokovna komisija. Dopoldanski program se je zaključil z razglasitvijo zmagovalcev, podelitvijo nagrad ter zaključnimi besedami z napovedjo popoldanskega programa. Podelilo se je pet nagrad na posamezno kategorijo. Celotni program je dodatno popestril DJ Horvat z vrtenjem glasbe. Spremljevalni del programa so predstavljali Zadruga Dobrina z.o.o. z brezplačnim deljenjem čaja za obiskovalce ter otroške delavnice (poslikave po obrazu in izdelava obraznih mask) v izvedbi prostovoljcev ZPM Maribor. Skupno se je dopoldanske prireditve udeležilo **700 otrok**.
- **Popoldanski pustni program za vse generacije, med 15.30 in 18.30:** program so otvorili DJ Horvat ter moderatorja David Gorinšek in Mojca Frim z vrtenjem glasbe, pozdravnim nagovorom in komičnimi vložki. Sledil je nastop skupine kurentov ter plesno glasbena točka Etnografskega društva Cigani. Prireditev se je nadaljevala s tekmovalnim delom programa, v katerem je potekal mimohod mask preko odra. Maske so tekmoval v štirih kategorijah (tj. posamična, dvojice, družinska in skupinska). Izbor najboljših mask je opravila devet članska strokovna komisija. Pred razglasitvijo zmagovalcev je nastopila plesno glasbena skupina KUD Študent – sekcija za folkloro. Skupno je žirija podelila 29 nagrad (natančneje: posamična maska 11 nagrad, dvojice odrasli 5 nagrad, dvojice otroci 5 nagrad, družinske 5 nagrad in skupinske 3 nagrade). Prireditev se je zaključila z vrtenjem glasbe (DJ Horvat). Izvajalci spremljevalnega dela popoldanskega pustnega programa so bili prostovoljci ZPM z info točko ter delavnico poslikav po obrazu, in Zavod Mars z delavnico izdelovanja zvočil. Skupno se je popoldanske prireditve udeležilo **2000 ljudi**.

Vpliv programa na lokalno okolje in učinek za MOM:

Pustna prireditev, ki jo je ZPM Maribor organizirala že 65-to leto po vrsti, je izjemnega pomena za širšo lokalno skupnost. Predstavlja tradicionalno prireditev, ki je skozi leta postala del mestne identitete in kulture v prostoru in času. Kot večja brezplačna pustna prireditev predstavlja platformo družbene kohezije in solidarnosti med različnimi socialnimi in starostnimi skupinami. Prireditev je svojevrsten povezovalac raznovrstnih lokalnih akterjev (MOM, NVO, podjetja, javni zavodi, kulturniki ind.), ki tako v organizaciji, kot izvedbi krepitvi izmenjavo različnih znanj in veščin, spodbujanja kreativnosti in domišljije (itd.) ter na splošno krepitvi

pripadnost mestu. Dodatno k temu prireditev predstavlja dobro promocijsko priložnost mesta Maribor.

Povezovanje z drugimi organizacijami in strokovnjaki:

V organizaciji in izvedbi prireditve smo se povezali z različnimi organizacijami, javnimi ustanovami, podjetji (nagrade) in strokovnjaki. V programskem delu je skupno sodelovalo 12 članov žirije, dva kluba kurentov (Korant klub Spomin in Klub kurenti Maribor), KUD Študent, Etnografsko Društvo Cigani, čarovnik Grega, DJ Horvat, stand up komik David Gorinšek in improvizatorica Mojca Frim (moderatorja), Zadruga Dobrina in Zavod Mars.

Informiranje in mediji:

Pustna prireditev se je predhodno intenzivno oglaševala preko javnih medijev (npr. TOTI Radio, NET TV, Večer, spletni portal Maribor24.si, Radio Maribor ind.), plakatom (OŠ, vrtci, mestne knjižnice, sorodne organizacije itd.) ter komunikacijskih kanalov ZPM MB (spletna stran, direktno elektronsko obveščanje, socialna omrežja). Dodatno smo se v promociji prireditve povezali z Zavodom za turizem Maribor. Prireditev je bila promovirana tudi z javljanjem v živo. Skupno smo zabeležili 17 medijskih objav vezanih na prireditev.

Statistika:

število sodelujočih zunanjih sodelavcev (posameznikov, članov društev, organizacij)	78
število sodelujočih prostovoljcev	21
število pustnih mask, ki so se potegovala za nagrade dopoldne	70
število pustnih mask, ki so se potegovala za nagrade popoldne	200
ocena obiskovalcev dopoldan:	700
ocena obiskovalcev popoldan:	2.000
skupno število obiskovalcev:	2.700

Koordinatorica programa: Mateja Koler

5.b DEJAVNOSTI NA FESTIVALU LENT

Uvod:

Pri dejavnostih, ki se odvijajo v Art kampu v Mestnem parku v okviru Festivala Lent in so namenjene otrokom in mladostnikom, smo sodelovali s sklopom dejavnosti z naravoslovnimi in okoljevarstvenimi vsebinami – naravoslovne ustvarjalne delavnice, senzorične delavnice, igra v naravi, sklop delavnic "Tekstil tako in drugače" ter "Zanimivosti o živalih, rastlinah in ljudeh". Brezplačne delavnice in druge dejavnosti so bile dostopne vsem otrokom, ne glede na njihov socialni status, fizične zmožnosti, narodno pripadnost ali katerokoli drugo okoliščino. Ozaveščali smo jih o zdravem in spoštljivem odnosu do okolja, o pomenu ohranjanja narave, živali in rastlin, spodbujali njihovo domišljijo in ustvarjalnost, razvijali njihove ročne spretnosti, spodbujali razvoj vseh njihovih čutil in gibalnih sposobnosti ter krepili znanje na področju biotske pestrosti, vplivu prekomerne proizvodnje in potrošnje tekstila na okolje in jih spodbujati k okolju prijaznemu ravnanju in ponovni uporabi.

Priprave na izvedbo so vključevale pripravljalne sestanke z izvajalci delavnic (prostovoljci, zunanji strokovni sodelavci, JD), izdelavo prototipov izdelkov, usposabljanje prostovoljcev, nabavo in pripravo materialov in opreme, ki je bila potrebna za izvedbo. Dejavnosti so potekale med **21. in 30. 6. 2024, od 9. do 13. in od 16. do 20. ure**, zabeležili smo **6.500 obiskov**. Pri izvedbi je sodelovalo 20 prostovoljcev, 1 sodelavka, ki je vključena v program JD ter 11 različnih društev in zunanjih strokovnih sodelavcev.

V letošnjem letu smo že utečenim dejavnostim dodali še dve vsebini in sicer: "Eko foto točka" in "Mini CUNJAMI". Z obema smo utrdili naravovarstveno usmeritev naših dejavnosti v Art

kampu. Ponovno smo sodelovali na enodnevnem dogodku Glasbeni Cunjami, ki je potekal v sodelovanju z Ekologi brez meja in KUD CODA pri odru Triglav v Mestnem parku.

V letošnjem letu nas dež ni pregнал s prizorišča, le en popoldan smo se za krajši čas umaknili in nato nadaljevali z dejavnostmi. Ker smo naše prizorišče malo pomaknili proti severu, smo tudi lažje poiskali senco, čeprav je sončna pripeka in vročina še vedno problem, predvsem za izvajalce, ki so dalj časa prisotni na dejavnostih.

Ponovno smo se odzvali povabilu medija Maribor 24 za izvedbo novinarske delavnice, kjer so mikrofon vzeli v roke otroci in nastale so simpatične reportaže.

Izpeljane dejavnosti in doseženi cilji:

- **delavnice Zanimivosti o živalih, rastlinah in ljudeh:** delavnice s katerimi smo obiskovalce želeli ozavestiti o pomenu biotske pestrosti in trajnostnem umeščanju človeka v naravno okolje. V letošnjem letu smo se osredotočili na oprasovalce in njim prijazno okolje. Vprašali smo se, ali je naše življenje na Zemlji res odvisno od oprasovalcev in kako lahko z odgovornejšim ravnanjem ohranimo njihovo biotsko pestrost. **Izpeljali smo 4 naravoslovne delavnice:** »Življenje čebel in njihova skrb za našo hrano«, »Drevesa in oprasovalci«, »Medonosne rastline, ki jih lahko posadimo in uživamo: zdravilna zelišča in začimbnice«, »Razstava gob s strokovnim vodenjem s poudarkom na pomenu gliv za oprasovalce«. **Postavili smo 3 razstave,** s ciljem ozaveščanja o pomenu ohranjanja okolja – »Posebna drevesa Mestnega parka«, »Pomen čebel za ohranitev človeške vrste« in »Uničujoč vpliv tekstilne industrije za okolje«. Pridobljeno znanje so obiskovalci lahko **izražali tudi v ustvarjalnih delavnicah,** ki so bile namenjene informiranju, ozaveščanju in spodbujanju h okolju prijaznemu ustvarjanju, ponovni uporabi različnih materialov ter predmetov. Izpeljali smo 27 ustvarjalnih delavnic, kjer so mladi ustvarjalci izdelovali družabne igre, uporabne in okrasne predmete, glasbila, nakit in upodabljali živali s poudarkom na oprasovalcih. **Postavili smo EKO FOTO TOČKO** z dvema različnima okvirjema. Cvetlični motiv je bil »namenjen« ozaveščanju o pomenu oprasovalcev s poudarkom na čebelah, gozdni pa eko sistemu v katerem živijo in se hranijo oprasovalci, za katere morda sploh ne pomislimo, kako pomembni so.
- **Tekstil tako in drugače in MINI CUNJAMI:** odslužena oblačila in tkanine smo ponovno uporabili kot material za izdelavo novih uporabnih in okrasnih predmetov, nakita, iger... Tako smo obiskovalce učili in ozaveščali, kako lahko zmanjšamo količino tekstilnih odpadkov, ki izjemno obremenjujejo naše okolje. Za uspešno se je izkazala ideja, da preselimo našo izmenjevalnico oblačil CUNJAMI iz DUM-a v park, saj smo tako poskrbeli za promocijo našega programa, hkrati pa mnoge spodbudili, da so zamenjali svoja oblačila za »nova« in si tako zamenjali sprehod v nakupovalnih središčih s sprehodom v parku. Ker mladi niso imeli svojih oblačil zraven, smo veliko oblačil tudi poklonili, čeprav smo nato opazili, da so se naslednji dan vrnil in prinesli svoja, ki jih iz različnih razlogov niso želeli nositi. **Izpeljali smo 14 različnih delavnic in 9 »mini« CUNJAMIJEV.** Povezani smo bili tudi z delavnicami, ki jih je izvajala Nina Logar – Nina Rozina, ki sicer tudi sodeluje na izmenjevalnicah oblačil, ki jih izvajamo v DUM-u. »Reševala« (popravljala) je oblačila, ki bi jih lastniki še vedno radi nosili pa so jih morda popackali, raztrgali...V njenih delavnicah so čarali s šivankami, našitki, gumbi, barvami...
- **Likovne delavnice:** z uporabo različnih materialov in likovnih tehnik smo razvijali domišljijo otrok, spodbujali njihovo ustvarjalnost in razvijali njihove ročne spretnosti ter pozitiven odnos do okolja. Izpeljali smo **31 delavnic:** slikanje na slikarskih stojalih, ustvarjanje z gnetilnimi masami, poslikave, mandale, trganka, kraspanka, izdelovanje lutk...
- **Senzorične delavnice, gibalne dejavnosti, igre v naravi: 40 izvedb s sedmimi različnimi aktivnostmi:** hodulje, metanje obročkov na stojalo, lovljenje ribic, »štrbunk«, pot za boso hojo, škatle za tipanje in sestavljanje kock. Z dejavnostmi smo krepili gibalne sposobnosti otrok, spodbujali čutila in trajnostno igro v naravi.

- **Novinarska delavnica: 2 izvedbi**, ki smo jih izpeljali v sodelovanjem z medijem Maribor 24. Skupaj z novinarko in našo prostovoljko ZPM MB so otroci prevzeli novinarsko delo v svoje roke. Posnetki so bili objavljeni na Maribor 24.

Vpliv programa na lokalno okolje in učinek za MOM:

Dejavnosti, ki smo jih izvajali v Mestnem parku so obogatile program vsakoletnega Festivala Lent. Udeležili so se jih otroci in mladi, družine z majhnimi otroki, organizirane skupine. Prebivalcem in obiskovalcem Maribora smo omogočili aktivno druženje in preživljanje prostega časa na prostem ter medgeneracijsko in medkulturno povezovanje. Festivalsko dogajanje smo izkoristili kot priložnost, da smo otroke in njihove starše oz. skrbnike informirali o dejavnostih naše organizacije in jih usmerili v programe za kakovostno preživljanje prostega časa tudi po izteku festivala.

Povezovanje z drugimi organizacijami in strokovnjaki:

Sodelovali smo z glavnim organizatorjem Festivala Lent, Narodnim domom Maribor, z društvi s področja varovanja narave in dejavnega preživljanja prostega časa: Gobarskim društvom Lisička Maribor, Biotehniško šolo Maribor ter s spletnim medijem Maribor 24.

Informiranje in mediji:

Za informiranje javnosti je poskrbel organizator Festivala Lent, Narodni dom Maribor, mi pa smo informacije o naših dejavnostih v okviru Art kampa v Mestnem parku vključili v program Počitnice s prijatelji, ki smo ga objavili v tiskani (priloga Večer) in spletni obliki, na našem FB profilu pa smo sproti in podrobneje obveščali o vsebinah, objavljali fotografije in zbirali odzive obiskovalcev.

Statistika:

število izvedb delavnic/dejavnosti:	133
število izvedenih ur programa:	672
število sodelujočih društev, organizacij, zunanjih sodelavcev, podjetij:	11
število sodelujočih prostovoljcev:	20
skupno število obiskov:	6.500

Koordinatorica programa: Kornelija Kaurin

5.c TEDEN OTROKA®

Uvod:

Teden otroka® je potekal **od 7. do 11. 10. 2024**, od 9. do 12. ure na Trgu svobode. Osrednja tema letošnje prireditve je bila Otrok, nepopisan list. Izpeljali smo brezplačne ustvarjalne in raziskovalne delavnice, postavili stojnice in delavnice drugih nevladnih organizacij, predstave za otroke, igro na ulici. Z dogodkom smo spodbujali druženje, ustvarjalnost, igro, neformalno izobraževanje, omogočili obiskovalcem pridobivanje izkušenj in razvijali spretnosti.

Izpeljane dejavnosti in doseženi cilji:

Ustvarjalne, naravovarstvene, naravoslovne, likovne, delavnice ponovne uporabe, gibalne delavnice in igre na ulici smo izvajali vseh pet dni. Izdelovali smo knjižna kazala, žepne igre, obeske za ključke, nakit in druge izdelke iz tekstilnih ostankov, magnetke, obeske na temo cvetočega travnika, panjske končnice, semenske bombice in mini hotele za divje čebele, žepne igre in mini glasbila. Različne ustanove s katerimi smo sodelovali so se predstavile z zanimivo vsebino vse od eksperimentov, razstave gob, do različnih poligonov. Otrokom je bilo na razpolago veliko iger in športnih rekvizitov, ki so privabili k veseli igri in druženju, hkrati pa so razvijali svoje spretnosti in se naučili marsičesa novega. Skozi omenjene dejavnosti smo spodbujali domišljijo in ustvarjalnost otrok, razvijali njihove ročne

spretnosti ter spodbujali razvoj vseh njihovih čutil. Udeleženci dejavnosti so širili svoje znanje na različnih področjih znanosti in umetnosti, literarnega ustvarjanja, ekologije in zdravega načina življenja.

Stojnice: Na eni od stojnic smo predstavljali dejavnost ZPM Maribor, na ostalih so se predstavljala druga društva in mladinski centri, ki se ukvarjajo s področjem otrokovih pravic, izvajajo programe za otroke in mladostnike ter delujejo v njihovo dobrobit.

Dogajanje na odru:

- V ponedeljek je potekal Bralni maraton, kjer so otroci iz osnovnih šol prebirali lastno poezijo ali poezijo drugih avtorjev na temo *Otrok - nepopisan list*.
- V torek je potekala predstava "Trije prašički", ki jo je pripravilo Grajsko lutkovno gledališče Sevnica.
- V sredo so si obiskovalci ogledali poučno predstavo "Rdeča rumena ze-bra, pozor!" gledališča MALA LU.
- V četrtek je sledila predstava "Buča Debeluča", gledališča Pravljíčarna.
- Petkovo dogajanje smo zaključili s Čarovnikom Grego in njegovimi vragolijami.

Ker hkrati potekata Teden otroka in Teden prometne varnosti, se je tradicionalno, na Dan prometne varnosti, programu pridružil Svet za preventivo in vzgojo v cestnem prometu MO Maribor. Tako so lahko v sredo, otroci preizkusili tudi poligon za varno vključevanje v cestnem prometu.

Vpliv programa na lokalno okolje in učinek za MOM:

Teden otroka je vseslovenska prireditev, ki je namenjena ozaveščanju strokovne in širše javnosti o pravicah, potrebah in razvoju otrok. Dogodki in dejavnosti za otroke in mlade so popestrili dogajanje na mestnih ulicah in trgih. Udeležili so se jih otroci ne glede na njihovo ekonomsko in socialno ozadje, državljanstvo, posebne potrebe ali katerokoli drugo obliko drugačnosti. Druženje, sodelovanje, igranje in ustvarjanje so sprejeli z velikim navdušenjem, saj so bili v zadnjem času ravno za te dejavnosti v veliki meri prikrajšani.

Povezovanje z drugimi organizacijami in strokovnjaki:

Sodelovali smo z vrtci in šolami Maribora. Na stojnicah oz. z delavnicami so se predstavili Zavod IGRIŠČE Maribor, MC EKTC – Center eksperimentov, Zavod PIP in Gobarsko društvo Lisička Maribor.

Informiranje in mediji:

O programu smo obveščali preko spletne strani in FB profila. Poleg informacij o programu Teden otroka® - OTROK NEPOPISAN LIST, smo v komunikaciji z javnostmi opozarjali na odgovornost, ki jo nosimo odrasli, ko "popisujemo" otroka. Na njegovo pot odraščanja pomembno vpliva čas, v katerem se je rodil, a osnovne potrebe otrok se skozi desetletja niti ne spreminjajo: poleg tega, da so siti in na toplem, potrebujejo ljubezen, varen in zdrav dom, igro, znanje, druženje, spodbudo, oporo, pomoč ter možnosti za razvoj talentov in interesov.

Statistika:

število dogodkov:	38
število izvedenih ur programa:	92
število sodelujočih društev, organizacij, zunanjih sodelavcev:	10
število sodelujočih prostovoljcev:	19
skupno število obiskov:	1.570

Koordinatorica programa: Kornelija Kaurin

5.d VESELI DECEMBER

Uvod:

Prireditve v okviru veselega decembra so vezane na lik dedka Mraza in so obsegale »Prihod dedka Mraza« na Snežnem stadionu pod Pohorjem, šest sprevodov po mestnih soseskah in sprevod s prireditvijo »Slovo dedka Mraza« v mestnem središču. Po naših ocenah se je teh dogodkov udeležilo okoli **9.820 obiskovalcev**.

Dedek Mraz je obiskal tudi vrtce, šole in društva ter obdaril otroke iz socialno ogroženih družin v DUM-u in na Domu Miloša Zidanška med novoletnimi počitnicami. Na ta način se je dedek Mraz srečal s **5.450 otroki**.

Poleg informacijskih kanalov ZPM Maribor, so bili dogodki z dedkom Mrazom promovirani v okviru prireditev Čarobni Maribor, v časniku Večer, na Totem radiu, s strani mestnih četrti in drugih. Prispevali smo program v Vetrinjskem dvoru in na odru Trg Leona Štuklja ob slovesu dedka Mraza.

Okrasili smo notranjost DUM-a in izpeljali decembrske ustvarjalne delavnice. Delavnice smo poimenovali »Darila srca« in z njimi spodbujali, da so otroci darila za svoje sorodnike in prijatelje izdelali sami. Poseben program smo pripravili zadnje dneve leta, med novoletnimi počitnicami, ko smo poleg likovnih delavnic izpeljali dva izleta (enega v okviru programa Čarobni Maribor) in zaključili z novoletno zabavo (podrobneje o tem delu decembrskega programa poročamo v poglavju 1.a – Ustvarjalne delavnice za otroke in mladostnike).

Izpeljane dejavnosti in doseženi cilji:

- **Prihod dedka Mraza, 7. 12. 2024:** Prireditve se je pričela z glasbeno animacijsko predstavo Romane Krajnčan in nadaljevala s svetlobnimi efekti, ko so se po pobočju s pomočjo laserskih žarkov izrisali pravljčni liki. Stopnjevanje vzdušja je doseglo vrhunec s premikom sedežnice, s katero je nazadnje dedek Mraz s pravljčnim spremstvom in ob svečani glasbi le prispel na Snežni stadion. Po nagovoru na odru, se je pomešal med zbrane otroke, se z njimi rokoval, odmevala je »Siva kučma«, spremljevalci so delili bombone.
Prireditve smo izpeljali s podporo podjetja Marprom, ki je omogočilo brezplačno uporabo sedežnice, dostop do elektrike in reflektorjev na Snežnem stadionu in Hotela Arena, kjer so poskrbeli za pogostitev nastopajočih in drugih sodelujočih ter nam omogočili brezplačno uporabo prostora za pripravo nastopajočih in namestitve laserske naprave. Letos smo prvič namesto obešenih transparentov uporabili premični LED ekran na katerem se je predvajala animacija in vsi sponzorji, odporniki. Dogodka se je udeležilo **okoli 1.500 otrok in njihovih spremljevalcev**.
- **Sprevidi dedka Mraza, 11. 12. (KS Kamnica, MČ Koroška vrata), 12. 12. (KS Limbuš, KS Pekre, MČ Radvanje), 13. 12. (MČ Studenci, MČ Nova vas), 17. 12. (MČ Brezje, MČ Tezno), 18. 12. (MČ Pobrežje, KS Malečnik), 19. 12. 2024 (KS Razvanje, MČ Tabor, MČ Magdalena).** V sprevide smo vključili vse MČ in KS v MOM, z izjemo Brestrnice (za vožnjo s kočijo je preveč oddaljena, cesta pa preveč prometna). O trasah sprevodov smo informirali mestne četrti in krajevne skupnosti ter vrtce in šole, ki so v lokalnem okolju poskrbeli za dodatno informiranje. V sprevod je bilo vključeno spremljevalno vozilo s svetlobnim napisom »dedek Mraz«, policijsko vozilo, kočija z vpreženim konjem, dedkom Mrazom in tremi pravljčnimi spremljevalci ter vozilo z ozvočenjem. Sprevidi so se odvijali med 17. in 19. uro, v vsakega je bilo vključenih 4 do 6 postankov, skupno jih je bilo 33. Na vsakem je dedek Mraz nagovoril zbrane, stopil mednje, spremljevalci pa so otrokom delili bombone.
- **Slovo dedka Mraza in sprevod MČ Magdalena, MČ Center, MČ Ivan Cankar, 27. 12. 2024:** Zadnji sprevod dedka Mraza je vključeval postanek v Europarku, enem od sponzorjev naših decembrskih prireditev, nato smo na Vetrinjski ulici pri Elektru vstopili v peš cono in se popeljali po okrašenih mestnih ulicah. Na Grajskem trgu so se sprevodu pridružili otroci, ki so si pred tem ogledali predstavo v Vetrinjskem dvoru,

sprevod pa je pot nadaljeval do Trga Leona Štuklja. Na velikem odru je pred nagovorom dedka Mraza nastopila skupina NoStress Ukestra. Zadnji nagovor s kočije je dedek Mraz opravil še na krožišču ob Glavnem trgu, kjer je procesija zapustila center mesta, dedek Mraz pa se je nato odpeljal nazaj v svoje domovanje na Pohorju.

- **Obiski dedka Mraza v vrtcih, šolah, 9. do 24. 12. 2024:** Štirje izvajalci dedka Mraza so obiskovali otroke v vrtcih, šolah in društvih. Spremljali so jih naši najmlajši prostovoljci, otroci 2. in 3. triade OŠ. Kot praviljično spremstvo so bili oblečeni v zajčke, medvede, snežinke in palčke, bilo jih je 41. Za njihovo sodelovanje smo se jim zahvalili z brezplačno vstopnico za ogled kino predstave po lastni izbiri.
- **Obisk dedka Mraza in obdaritev otrok iz socialno ogroženih družin, 19. in 30. 12. 2024:** Prostovoljke Društva prijateljev mladine (DPM) Maribor, ki deluje v okviru ZPM Maribor, so pripravile obdaritev za 45 otrok, starih do 10 let, iz seznama socialno ogroženih družin DPM. Zadnji obisk je dedek Mraz opravil na poti nazaj v svoje domovanje. Obiskal je Dom Miloša Zidanška na Pohorju, kjer je 46 otrok na dobrodelnem novoletnem taboru preživljajo novoletne počitnice.

Vpliv programa na lokalno okolje in učinek za MOM:

Prireditve vezane na lik dedka Mraza imajo v Mariboru najdaljšo neprekinjeno tradicijo in otroci so dedka Mraza tudi tokrat nestrpno pričakovali. Posebnost programa je, da je priložnosti za srečanje z dedkom Mrazom res veliko, ne samo pod Pohorjem in v centru mesta, temveč v vseh mestnih četrtih in krajevnih skupnostih, v vrtcih in šolah.

Z dogodki pomembno prispevamo k programu Čarobnega Maribora in nenazadnje ohranjanju tradicije slovenskega dedka Mraza, ki je od leta 2020 vpisan na seznam slovenske nesnovne kulturne dediščine.

Povezovanje z drugimi organizacijami in strokovnjaki:

Pri pripravi na decembrske dogodke Čarobni Maribor smo sodelovali z MOM in Zavodom za turizem Maribor ter drugimi organizatorji prireditev in dogodkov. Dedka Mraza je na prireditvah tudi letos odigral Saša Šauperl, upokojeni učitelj in nekdanji ravnatelj na OŠ, za konja in kočijo je poskrbel kočijaž Marko Potočnik, za ozvočenje podjetje Creative Goods.

Glede izvedbe sprevodov smo se povezali z mestnimi četrtmi in krajevnimi skupnostmi, vrtci in šolami. Z vrtci in šolami smo se dogovorili tudi za individualne obiske dedka Mraza v njihovih enotah. Sodelovali smo z DPM Maribor pri pripravi obiska dedka Mraza za otroke iz socialno ogroženih družin.

Informiranje in mediji:

o programu smo informirali medije in bili deležni veliko pozornosti – zasledili smo objave v domala vseh lokalnih tiskanih, radijskih, televizijskih in spletnih medijih ter v nekaterih nacionalnih programih. Med drugim je dedek Mraz gostoval v programu Totega radia, prispevek o prihodu dedka Mraza je bil objavljen v večernih poročilih na SLO 1 in TV Maribor, prispevek o dedku Mrazu in njegovemu spremstvu je bil objavljen v oddaji Infodrom, zapisan je bil obsežen članek v časopisu Večer. Ostalo javnost smo informirali po vseh naših spletnih kanalih, vrtcem in šolam v Mariboru in sosednjih občinah smo razdelili še plakate in jih o dogodkih informirali preko e-pošte.

Statistika:

prireditve – prihod, sprevodi, slovo dedka Mraza

število prireditev/dogodkov:	8
število ur programa:	15
število zunanjih sodelavcev (ozvočevalec in lučkar, postavljalvec odra, dedek Mraz, policijsko spremstvo, medicinska oseba, kočijaž in pomočnik kočijaža) in 3 prostovoljci:	17
število obiskovalcev:	9.820

obiski dedka Mraza

število obiskov v vrtcih, šolah, društvih:	55
število ur programa:	115
število sodelujočih zunanjih izvajalcev (štirje dedki Mrazi in dve prostovoljki – ličenje otrok):	6
število sodelujočih otrok, spremljevalcev dedka Mraza	41
število otrok v vrtcih, šolah in društvih:	5.450
število odraslih v vrtcih, šolah in društvih:	700
skupno število obiskovalcev na prireditvah in obiskih:	16.034

Koordinatorici programa: Sara Irman Kolar (prireditve), Marina Škrubej (obiski dedka Mraza)

2 PROSTOVOLJSTVO

Prostovoljsko delo je temelj delovanja ZPM Maribor, saj se praktično vsi programi izvajajo s pomočjo prostovoljk in prostovoljcev.

V vseh programih skupaj je v letu 2024 bilo vključenih med 380 do 400 prostovoljcev. V tej oceni dodajamo natančno beleženim 333 prostovoljcem tudi tiste, ki svoje prostovoljske aktivnosti povezane s programi ZPM Maribor, izvajajo na šolah, v vrtcih (na primer Bralna značka ali Mladi za napredek Maribora), na terenu (humanitarni programi, pomoč družinam), na prireditvah in enkratnih ali občasnih akcijah. Prostovoljci so tudi tisti, ki opravljajo društvene aktivnosti, skrbijo za funkcioniranje organov ZPM Maribor in društev vključenih v ZPM Maribor, kakor tudi naši predstavniki v delovnih skupinah in organih ZPM Slovenije ali v drugih združenih aktivnostih NVO.

Natančna evidenca prostovoljskega dela po posameznih programih izkazuje, da je v DUM-a sodelovalo 88 prostovoljcev in 28 na TOM telefonu. Največ, skupno 217, jih je bilo v programih letovanj. Seštevek prostovoljcev po tej evidenci je 333.

Prostovoljno in / ali prostovoljsko delo se evidentira in vrednoti na različne načine. Skladno Zakonu o prostovoljskem delu vsako prostovoljno delo ni prostovoljsko delo, lahko pa prispevek prostovoljcev posamezna društva oz. NVO evidentirajo na svoj način. Zato tudi pri ZPM Maribor uporabljamo ob metodi poročanja AJ PES- u še metodo lastne evidence.

Za izvedbo letovanja na primer vsak prostovoljec nameni odsotnost od doma 11 dni (ali povprečno 24 ur x 10 dni- prvi in zadnji dan od vseh 11 dni prostovoljec ni odsoten 24 ur). Ko k temu priračunamo obvezne sestanke pred letovanjem in evalvacijo, vse skupaj vrednotimo z 250 urami odsotnosti. Ker mora prostovoljec imeti ob delu tudi počitek, vseh njegovih prostovoljno prispevanih ur ne moremo vrednotiti kot prostovoljsko delo.

Lahko pa preprosto izračunamo, da 217 prostovoljcev na letovanjih prispevalo skupno vsaj 54.250 ur svojega časa za letovanja (217 x 250 ur).

Če prostovoljskim uram na letovanjih dodamo še na različne načine evidentirane prostovoljske ure v DUM-u in na TOM telefonu ter na humanitarnem področju (kjer v sodelovanju z ZPM deluje predvsem DPM Maribor), ponovno ocenimo, da opravijo prostovoljci ob ZPM Maribor okrog 64 500 ur prostovoljskega dela.

Če bi to delo prostovoljcev vrednotili skladno z Zakonom o prostovoljstvu in podrejenim pravilnikom, kjer je tarifa za vsebinsko delo predvidena na 10,00 EUR (minimalna tarifa je 6,00 EUR), bi znašala dodana vrednost prostovoljskega dela za otroke in mladostnike pri ZPM Maribor okrog 650,000.00 EUR.

Predhodno opisano seveda še ni vso prostovoljsko delo pri ZPM Maribor. Najmlajši prostovoljci so osnovnošolci od 4. do 9. razreda, ki kot spremljevalci dedka Mraza običajno sodelujejo v programu Veseli december.

Nekateri od prostovoljcev prispevajo k delovanju ZPM Maribor manj kot 20 ur prostovoljskega dela letno, kar pomeni, da jih po metodologiji prostovoljskega dela ne moremo vrednotiti, nekateri pa opravijo več kot 100 ur, pa jih sploh ne želijo evidentirati.

V letu 2023 smo bili uspešni pri prijavi na javni razpis Ministrstva za javno upravo RS za izbor Koordinatorjev in mentorjev prostovoljstva.

Naši prijavi smo dali naslov PROSTOVOLJSTVO PRI ZPM MARIBOR ZA OTROKE, MLADE IN DRUŽINE in na MJU so nas izbrali za izvajalca dvoletnega programa. Podpisana je bila pogodba, ki zagotavlja sredstva za visok delež plače ene od koordinatoric dejavnosti pri ZPM

Maribor. Od 1.5.2023 imamo tako pri ZPM Maribor koordinatorico in mentorico prostovoljstva, ki je tudi v 2024 poudarjeno skrbela za komunikacijo in odnose, mentorsko podporo prostovoljcem, pridobivanje večjega števila prostovoljcev, promocijo prostovoljstva, povezovanje z drugimi organizacijami in ustanovami, koordinacijo usposabljanja prostovoljcev, načrtovanje digitalizacije in strategije za upravljanje s prostovoljci.

Metode dela:

Izobraževanje in usposabljanje prostovoljcev – predavanja, delavnice, evalvacija; prostovoljske dejavnosti – delo v skupinah, druženje in delavnice, igra, izkustveno učenje, socialne igre, individualno delo, evalvacija.

Izpeljane dejavnosti in doseženi cilji:

Meseca februarja smo objavili tri pozive za prostovoljce na letovanjih, v DUM-u in na TOM-u. Usposabljanja za prostovoljce na letovanjih in DUM-u smo izpeljali ob koncu pomladnih mesecev.

Usposabljanje prostovoljcev:

usposabljanje in izobraževanje za nove in stare prostovoljce v DUM-u – 9 predavanj/delavnic, 2 sestanka pred pričetkom izvajanja poletnega počitniškega programa, evalvacijski sestanek; usposabljanje in izobraževanje za nove prostovoljce na letovanjih – 7 različni predavanj/delavnic oz. 19 izvedb, 8 sestankov izmen pred pričetkom letovanj in 8 evalvacijskih sestankov po zaključku letovanj;

- pripravljalni sestanek moderatorjev skupin na regijskem Otroškem parlamentu in evalvacijski sestanek;

Prostovoljske dejavnosti:

- prostovoljci v DUM-u so sodelovali pri pripravah in izvedbi programa ustvarjalnih delavnic v DUM-u, počitniških programov, pri pripravi razstav v Galeriji male velike umetnosti, pri izvedbi prireditev, okoljevarstvenih vsebin in vsebin MC DUM, udeležili so se sestankov in evalvacij po zaključku dejavnosti;
- prostovoljci – svetovalci na TOM-u so svetovali in informirali preko telefona in interneta ter se udeleževali obveznih rednih mesečnih supervizij;
- prostovoljci – spremljevalci na letovanjih so sodelovali pri načrtovanju in pripravah programov, aktivno sodelovali pri izvedbi programa, samostojno skrbeli za svojo skupino udeležencev in se udeležili delovnih sestankov v času izvajanja programa ter evalvacijskem sestanku;
- prostovoljci, moderatorji skupin na regijskem Otroškem parlamentu so moderirali delo v skupinah preko spleta, dva prostovoljca sta preko spleta moderirala tudi delo v skupinah na medobčinskem Otroškem parlamentu za otroke in slovenje-bistriškega okoliša;

Srečanja prostovoljcev v zahvalo za njihovo prostovoljsko delo:

- ponovoletno srečanje prostovoljcev in sodelavcev ZPM MB smo organizirali 16. februarja. Na srečanju smo prostovoljcem podelili bronaste, srebrne in zlate znake ZPM Maribor za 10, 15 in 20 let aktivnega sodelovanja v naši organizaciji in s tem zaključili praznovanje naše 70-letnice;
- dvo-dnevno srečanje prostovoljcev v VIRC Poreč pa smo izpeljali predzadnji vikend v septembru.

Vpliv programa na lokalno okolje in učinek za MOM:

V prostovoljske programe je vključeno veliko prostovoljcev iz regije, zato imajo velik učinek v širšem lokalnem okolju. Po eni strani omogočajo večjo socialno vključenost prostovoljcev, prispevajo k njihovi osebnostni rasti, pridobivanju novih znanj in izkušenj. Na drugi strani ima njihovo prostovoljsko delo velik učinek na kakovost življenja otrok in mladostnikov, ki so

vključeni v prostočasne programe med počitnicami in skozi celo leto. Ker so v prostovoljsko delo vključeni posamezniki vseh generacij in je njihovo delo namenjeno najmlajšim generacijam, imajo prostovoljski programi velik povezovalni, solidarnostni in medgeneracijski pomen.

Povezovanje z drugimi organizacijami in strokovnjaki:

ZPM Maribor je članica nacionalne mreže prostovoljskih organizacij »prostovoljstvo.org«, ki jo koordinira Slovenska filantropija in članica lokalne mreže »prostovoljstvo v Mariboru«, ki jo koordinira Pekarna magdalenske mreže. Pri pripravi in izvedbi usposabljanj in izobraževanj za prostovoljce smo se povezali s strokovnjaki z različnih področij, zlasti psihologije, sociologije, pedagogike in medicine. Več o tem še v nadaljevanju.

Na tem mestu poročamo še o tem, da so koordinatorica in mentorica prostovoljstva ter kolegice iz strokovne službe ZPM Maribor izvedle še:

- Načrtovanje vsebin neformalnih druženj za prostovoljce – kot priložnost za medsebojno spoznavanje prostovoljcev med različnimi programi ZPM Maribor, krepitev pripadnosti, pridobivanje novih znanj, povezovanje.
- Sestavljanje enotne baze za obveščanje vseh prostovoljcev in vpeljava pošiljanja univerzalnih prostovoljskih novic za prostovoljce. Enotna baza je osnova za digitalizacijo prostovoljstva.
- Informiranje prostovoljcev o izobraževanjih in beleženje prijav.
- Koordinacija dela koordinatoric dejavnosti ZPM Maribor v zvezi z organizacijo izobraževanj za prostovoljce. Izpeljali smo 2 sklopa usposabljanj (za nove prostovoljce v programih letovanja in za prostovoljce v programih Doma ustvarjalnosti mladih Maribor. Svetovalci na TOM-u, Telefonu za otroke in mladostnike pa so sodelovali na tridnevnem usposabljanju, ki ga organizira Nacionalna mreža TOM-a in na več vsebinsko relevantnih izobraževanjih, ki jih organizirajo druge organizacije.
- Organizacija evalvacije usposabljanja prostovoljcev in spremljanje evalvacijskih srečanj v različnih programih.
- Obveščanje medijev in javnosti na družbenih omrežjih o poteku usposabljanj in prispevku prostovoljcev pri izvedbi programov za otroke in mladostnike.
- Promocija prostovoljstva, izdelava pozivov za opravljanje prostovoljskega dela v posameznih programih in redna objava vabil na razpis za nove prostovoljce na spletnih kanalih Instagram (objave in story-ji), Facebook, spletna stran - predstavitev prostovoljskega dela v posameznih programih, snemanje, oblikovanje, montaža in objava video posnetkov prostovoljcev, pridobivanje izjav prostovoljcev o tem, zakaj so prostovoljci pri ZPM Maribor, oblikovanje in objava.
- Sodelovanje z Univerzo v Mariboru, Študentskimi domovi Maribor, Medicinsko fakulteto Maribor, Pedagoško fakulteto Maribor, Fakulteto za zdravstvene vede Maribor, Društvom študentov medicine Maribor, Društvom študentov psihologije Maribor, Slovensko Filantropijo pri promociji pozivov za pridobivanje novih prostovoljcev.
- Udeležba Festivala duševnega zdravja
- Sodelovanje z mediji za čim boljše medijsko izpostavljenost za pridobivanje novih prostovoljcev (objave v časniku Večer, na Radiu Maribor, Net TV, ...). Predstavitev pomena in prednosti prostovoljskega dela, možnosti brezplačnega izobraževanja.
- Poročanje preko spletnih kanalov o konkretnih prispevkih prostovoljskega dela v naših programih in zahvala prostovoljcem.
- Povezovanje z nacionalno Zvezo prijateljev mladine Slovenije pri promociji prostovoljstva in objavah pozivov za nove prostovoljce.
- Mentoriranje prostovoljcev pri pripravah in uvajanju v prostovoljsko delo – izmenjevalnica oblačil (30. 5., 27. 6.), priprave na počitniške dejavnosti (junij) – priprave za mentorstvo na ustvarjalnih delavnicah, v počitniškem varstvu, za spremstvu na izletih, delo v igralnicah ...

- Mentorstvo in koordinacija prostovoljcev med prostovoljskim delom in pripravami na prostovoljsko delo (ustvarjalne delavnice DUM, izmenjevalnice oblačil in soba pobega v okviru programa Mladi - arhitekti svoje in skupne prihodnosti, novinarska delavnica, ustvarjalne delavnice in igre na Art kampu v okviru Festivala Lent (21.-29. 6.), počitniško varstvo, delavnice in izleti v programu Počitnice s prijatelji 2024 (1. 7.- 30.8.).
- Organizacija prostovoljske akcije na Domu Miloša Židanška na Pohorju (15. 6.) – ureditev okolice doma in "team bulding" pred začetkom programov Letovanja in Počitnice s prijatelji 2024.
- Oblikovanje zahvale za prostovoljce na letovanjih.
- Udeležba na srečanjih prostovoljcev.
- Pričetek snemanja videospotov, ki bodo namenjeni promociji in pridobivanju novih prostovoljcev.

Koordinatorice programov in mentorice prostovoljcev:
Mateja Koler, Sara Irman Kolar, Marina Škrubej, Kornelija Kaurin

3 MLADI ZA NAPREDEK MARIBORA

Uvod:

V letu 2007 smo prevzeli v izvajanje program Mladi za napredek Maribora. Program smo razvili, mu dodali nove ideje, uporabniki so pohvalili napredek. Februarja 2021 smo se prijavili na razpis MO Maribor za izvajalca programa Mladi za napredek Maribora za obdobje treh let in uspeli. To je bil že tretji razpis za izvajalca.

Program Mladi za napredek Maribora je namenjen mladim raziskovalcem osnovnih in srednjih šol (vključno z dijaki v dijaških domovih). Mladi lahko pripravljajo svoje raziskovalne naloge in inovacijske predloge na praktično vseh področjih družbenih in tehničnih znanosti (trenutno program ponuja 32 raziskovalnih področij). Hkrati pa ima program poleg ponujene možnosti nadgrajevati, poglobljati in preverjati pridobljeno znanje v šoli, še vzgojni učinek, saj raziskovalce vzgaja in razvija njihovo zavest za družbeno odgovorna ravnanja.

Program izvajamo le za področje MO Maribor, saj ima naš program status regijskega srečanja mladih raziskovalcev. Skupno je v program povabljenih 20 osnovnih šol, 18 srednjih šol in 5 dijaških domov.

Organizacijsko je program vezan na posamezno šolsko leto in se prične z objavo razpisa in poziva šolam k prijavi na natečaj Mladi za napredek Maribora. Razpis za šolsko leto je bil objavljen v mesecu juniju 2023. Oktobra 2023 se je izvedla prijava, oblikovanje komisij in predavanja o pripravi nalog.

Izpeljane dejavnosti in doseženi cilji:

- **Oddaja raziskovalnih nalog in inovacijskih predlogov (naloge):** rok za oddajo nalog je bil 15. 2. 2024. Mladi avtorji so oddali 178 nalog, sodelovalo je 266 avtorjev in 175 mentorjev. Število oddanih raziskovalnih nalog in inovacijskih predlogov je bilo: osnovne šole 85 raziskovalnih nalog in 7 inovacijskih predlogov, skupaj 92 nalog (dvajset nalog več kot v letu 2023). V srednjih šolah je bilo v razpisnem roku oddanih 70 raziskovalnih nalog in 16 inovacijskih predlogov, skupaj 86 (šestindvajset nalog manj kot leta 2023). A potrebno je opozoriti, da smo lani zavrnil 32 nalog, zaradi neustreznosti oz ker niso dosegle standardov raziskovalnih nalog. Te težave v letu 2024 ni bilo, saj komisije niso zavrnil niti ene naloge, kvaliteto nalog pa so ocenilo kot dobro.
- **Delo organizacijskega odbora in komisij:** organizacijski odbor sestavljajo predsedniki vseh imenovanih komisij. Prva letošnja seja organizacijskega odbora programa Mladi za napredek Maribora je bila 26. 2. 2024 v prostorih ZPM Maribor. Na seji so bile članom odbora v pregled in pričetek ocenjevanja predane vse oddane naloge s spremljajočim gradivom, člani odbora pa so spregovorili tudi o aktualnih vprašanih vezanih na program. Za predsednika organizacijskega odbora je bil imenovan dr. Andrej Naterer, ki odbor vodi od leta 2021. Na seji so se člani odločili in potrdili, da bo izbor posebnih nagrad potekal na način kot je potekal pred covid časom, s ponovno predstavitvijo avtorjev predlaganih za nagrade.
- Rezultate so člani organizacijskega odbora potrdili na seji, ki je bila sklicana 25. 3. 2024. Na omenjeni seji so člani potrdili rezultate, izbrali naloge, ki prejmejo posebne nagrade in sprejeli usmeritve za delo v prihodnje. Članom odbora, ki se seje niso udeležili, smo rezultate v potrditev poslali po e-pošti. Potrjeni rezultati so podlaga za objavo uradnih rezultatov.
- Po prejetih Izjavah o sodelovanju so bile oblikovane vsaj tričlanske ocenjevalne komisije za posamezna področja. Predlog za imenovanje komisij in organizacijskega odbora je na dopisni seji (2. 2. 2024) potrdila Strokovna komisija za izbor

usklajevanje in vrednotenje programov za mlade komisije. Predlog je bil nato posredovan županu MO Maribor, ki ga je potrdil s Sklepom. V letu 2024 je bilo imenovanih 122 članov komisij. 16. 2. 2024 smo člane Strokovne komisije, Organizacijskega odbora in člane ocenjevalnih komisij povabili na ponovoletno srečanje, ki smo ga v Narodnem domu pripravili za sodelavce in prostovoljce, ki jih ZPM Maribor združuje pri izvajanju različnih programov namenjenih predvsem otrokom in mladostnikom.

- **Ocenjevanje oddanih nalog:** naloge so pregledali in ocenili člani ocenjevalnih komisij, naloge smo pripravili v fizični obliki (šifriranje tiskanih izvodov nalog in personalizirani ocenjevalni obrazci) ter v elektronski obliki (vse pdf naloge je bilo potrebno opremiti s šiframi in pripraviti tudi personalizirane ocenjevalne obrazce v e-obliki). Vse se je pripravilo v tiskani obliki in e-obliki.
- Po zaključni prireditvi smo prejeli Pritožbo na ocenjevanje. Pritožba je bila pravočasno in ustrezno vložena (v skladu s pravilnikom) in je bila obravnavana v skladu s Pravilnikom tudi obravnavana. Pritožba je bila zavrnjena in ocena raziskovalne naloge je ostala nespremenjena.
- **Javni zagovori oddanih nalog:** potekali so med 6 in 16. 3. 2024 na Lesarski šoli Maribor. Lesarska šola že vrsto let za potrebe programa brezplačno odstopi svoje prostore in opremo, ki jo mladi potrebujejo za zagovore (računalniki, projektorji,...). ZPM Maribor je kot izvajalec programa izjemno hvaležen šoli, saj opravijo izjemno plemenito dejavnost, hkrati pa omogočajo, da se lahko zagovori opravijo v strnjem časovnem obdobju na enotni lokaciji. Še pred javnimi predstavitvami so na šolah pripravili šolske predstavitve. Za vse dijake in učence, ki se zaradi opravičljivih razlogov niso uspeli udeležiti razpisanih zagovorov smo organizirali nadomestne termine. Tako smo poskrbeli, da so imeli prav vsi avtorji možnost opraviti zagovor pred ustrezno komisijo
- **Izbor posebnih nagrad:** je potekal na drugi seji organizacijskega odbora 25. 3. 2024. V izbor posebnih nagrad je bilo predlaganih dvanajst osnovnošolskih in dvanajst srednješolskih nalog. Vsi avtorji predlaganih nalog so bili povabljeni, da se članom organizacijskega odbora ponovno predstavijo. Predstavitve so se udeležili vsi povabljeni. Po predstavitvi vseh predlaganih nalog so člani odbora razpravljali, izbrali ter potrdili obe posebni nagradi.
- **Svečana razglasitev rezultatov:** zaključna prireditvev na kateri so bili razglašeni rezultati in podeljene posamezne nagrade je potekala v Narodnem domu 3. 4. 2024 ob 10. uri za osnovnošolce in 13. uri za srednješolce. Letošnji program je pripravila koordinatorica programa Urša Žiger skupaj z dijakoma II. gimnazije Maribor. Za glasbeni program smo povabili dijake II. gimnazije, ki so letos ali v preteklih letih sodelovali kot avtorji raziskovalnih nalog. Rezultate sta razglašala prav tako nekdanja raziskovalca. Skupaj je na prireditvi sodelovalo sedem mladih. Na osnovnošolski in srednješolski prireditvi smo kot vrhunec dogodka podelili posebni nagradi. Letos smo kandidate za prejem te nagrade posedli v prve vrste dvorane. Na oder pa smo poimensko povabili vse prejemnike priznanja za sodelovanje vsa tri leta šolanja v osnovnih šolah (15 avtorjev) in za sodelovanje vsa štiri leta v srednji šoli (3 avtorji). Posebna pozornost je bila namenjena tudi prejemnikom zlatih priznaj (30 avtorjev v osnovnih šolah in 37 avtorjev v srednjih šolah).
- **Nagrade za najuspešnejše:** poleg posebnih nagrad smo podelili nagrade za naj šole, naj mentorja, nagrado pustolovščina (seznam vseh nagrajencev ob zaključku tega poročila). Letos smo izvedli dvodnevni nagradni izlet presenečenje, ki ga je prejelo 30 avtorjev in 22 mentorjev. Znova smo podelili nagrado za avtorje, ki so sodelovali v programu vsa tri leta, letos smo nagradili kar 18 takšnih avtorjev. Prav

vsi avtorji in vse šole ter člani organizacijskega odbora so prejeli zbornike letošnjega srečanja. Avtorji še priznanja.

- **Udeležba na državnem srečanju:** posebna komisija v sestavi mag. Sonja Filipič, dr. Andrej Naterer in Urša Žiger je pripravila izbor nalog za državno srečanje (seja je potekala 26. 3. 2024). Koordinatorica programa pa je nato izvedla elektronsko prijavo za 118 predlaganih nalog. Rok za prijavo nalog je bil 12. 4. 2024. Na državnem srečanju naloge najprej pisno ocenijo in nato se le najboljše naloge uvrstijo v drugi krog, kjer opravijo zagovor. Drugi krog srečanja se je zgodil 20. 5. 2024 v Murski Soboti. V drugi krog je bilo uvrščenih 27 nalog iz osnovnih šol in 31 nalog iz srednjih šol, skupaj 58. Ob objavi rezultatov smo za šole pripravili obvestilo z rezultati nalog našega srečanja in seznanili z možnostjo ter načinom prijave za organiziran prevoz v Mursko Soboto.
- **Rezultati državnega srečanja:** ki so jih mladi dosegli so bili znova odlični. Osnovnošolci so prejeli 12 zlatih priznanj, srednješolci pa 10 zlatih priznanj. Skupaj tako 22 zlatih priznanj (lani 23), kar pomeni 26,20% vseh podeljenih zlatih priznanj. Naši avtorji so prejeli tudi 36 srebrnih priznanj. Osnovnošolci so prejeli 15 in srednješolci 21 srebrnih priznanj. Tem zavidljivim številkam je potrebno prišteti še 60 bronastih priznanj. Skupno sta bili iz gibanja Mladi za napredek Maribora na državno srečanje predlagani in prijavljeni ter oddanih 118 nalog, od skupno 514 prijavljenih iz vse države (kar pomeni skoraj 23% vseh prijavljenih nalog).
- **Nagrade za mentorje, koordinatorje in člane komisij:** V mesecu juniju smo pripravili potrdila o sodelovanju v programu Mladi za napredek Maribora 2024 za mentorje in koordinatorje, ki jih mentorji in koordinatorji uveljavljajo za napredovanje v nazive. Potrdila smo nato na šole posredovali skupaj s pogodbami o programskem sodelovanju. Pogodbe so podlaga za izplačilo materialnih stroškov šolam (nagrade koordinatorjem, mentorjem in materialni stroški šolam za priprava nalog – za vse so prehodno pripravljene ustrezni izračuni). V programu Mladi za napredek Maribora 2024 sta aktivno sodelovala 102 ocenjevalca, ki so pregledali in ocenili 178 oddanih nalog. Višina avtorskih honorarjev znaša 5.908,45 € bruto (brez prispevkov), za 86 ocenjevalcev. 18 ocenjevalcev je sodelovalo kot prostovoljcev, svoje delo so opravili brezplačno, niso podpisali pogodbe o avtorskem delu. V finančnem poročilu je njihov prispevek v vrednosti 764,69€ bruto. Prepričani smo, da ta njihov prispevek velja beležiti in izpostaviti.
- **Objava raziskovalnih nalog in oddaja nalog v trajno hrambo:** vse ocenjene naloge smo objavili na naši spletni strani. Naloge smo pred objavo uredili. Na naslovnice vsake posamezne naloge v elektronski obliki smo ustrezno navedli avtorje in mentorje ter šole, saj se naloge tudi v elektronski obliki oddajajo brez identifikacijskih podatkov (kriterij anonimnosti v fazi pisnega ocenjevanja). Poleti je potekala tudi priprava tiskanih izvodov nalog za oddajo nalog v trajno hrambo UKM Maribor.
- **Evalvacija Mladi za napredek Maribora 2024:** izvedli še statistično analizo in urejanje arhiva Mladi za napredek Maribora. Statistična analiza je zajemala pregled prijavljenih in oddanih nalog po področjih raziskovanj, šolah ter še posebej za vsako sodelujočo šolo. Na ta način spremljamo oddajo nalog po področjih, spremljamo trende prijav, oddaj (odjav), zanima nas popularnost posameznega področja in kje zanimanja ni veliko. Enako velja za spremljanje oddaje in prijav na šolah, pa tudi po posameznih šolah. Spremlja se trend oddaje po posameznih letih, oddaja po področjih.
- **Razpis za izvajalca programa Mladi za napredek Maribora:** 18. 3. 2024 je bil objavljen Javni razpis za izbiro izvajalca programa Mladi za napredek Maribora za obdobje 2024 – 2027. Na razpis smo se prijavili in 13. 5. 2024 bili seznanjeni s

Sklepom, da smo bili uspešni in torej izbrani za izvajalca programa za obdobje 2024 – 2027.

- **Dan raziskovalcev 2024:** pred zagovori na državnem srečanju smo v sodelovanju s Centrom eksperimentov Maribor pripravili Dan raziskovalcev, ki smo ga izvedli 14. 5. 2024. Na dogodku v Centru eksperimentov so se predstavili posamezni avtorji, ki so jih predlagale ocenjevalne komisije in so se odločili za sodelovanje. Sodelovalo je 16 avtorjev, 11 različnih nalog. Dan je zelo uspel, saj si je predstavitve ogledalo tudi veliko staršev sodelujočih, po predstavitvah pa se je razvila še prav zanimiva razprava sodelujočih.
- Podoben dogodek smo pripravili tudi v knjižnici Pobrežje, kjer so se predstavili avtorji vseh treh pobreških osnovnih šol. Predstavili so se avtorji šestih nalog, dogodka se je udeležilo zelo veliko obiskovalcev.
- **Objava natečaja Mladi za napredek Maribora 2025:** junija smo v odločanje in potrditev Strokovni komisiji pripravili besedilo natečaja z vsemi potrebnimi prilogami. Osnutek natečaja Mladi za napredek Maribora 2025 je predvidel spremembo v Navodilih za pripravo nalogo, ki je vključil uporabo generativnih orodij umetne inteligence, je Strokovna komisija za izbor, usklajevanje, vrednotenje programov za mlade obravnavala na dopisni seji 1. 7. 2024. Po lektorskem in pravnem pregledu je bil predan v podpis županu Aleksandru Saši Arsenoviču, ki ga je 8. 7. 2024 podpisal. Sledila je objava natečaja (z vsemi prilogami) na naši spletni strani, hkrati smo o natečaju po e-pošti obvestili tudi vse mariborske osnovne in srednje šole ter dijaške domove (šolske koordinatorje). Ponovni poziv smo poslali ob začetku šolskega leta.
- **Noč raziskovalcev 2024, 2025:** Univerza v Mariboru se je znova prijavila na razpis za izvedbo Evropske noči raziskovalcev in znova so povabili tudi ZPM Maribor k sodelovanju. Sodelovali smo na dva načina: s predstavijo nalog v Europarku na osrednji dan dogodka ter pripravo nagradnega natečaja.
- Na osrednjem dogodku v Europarku je sodelovalo 39 avtorjev s svojimi nalogami, ki so bili nad dogajanjem znova navdušeni, saj je bilo veliko obiskovalcev, ki so si z zanimanjem ogledali njihove predstavitve. Udeleženi je bilo tudi 15 mentorjev.
- Ob tem pa smo izvedli tudi nagradni ustvarjalni natečaj na temo Raziskovalec - varuh jezike. Na natečaj so bile povabljene osnovne in srednje šole ter vrtci v Sloveniji. Na natečaju je vpetih kategorijah sodelovalo kar 140 posameznikov, ki so skupaj oddali 129 različnih literarnih ali likovnih prispevkov. Vse prispevke smo objavili na Facebook profilu ZPM Maribor, kjer so bili objavljeni tudi rezultati natečaja.
- **Prijava nalog na natečaj Mladi za napredek Maribora 2025:** rok za prijave je bil 11. 10. 2024. Prijavljenih je bilo 309 nalog. V osemnajstih osnovnih šolah so prijavi 121 RN in 9 IP. V srednjih šolah (petnajst šol) so prijavi 153 RN in 26 IP. Pričakujemo nekako 50% osip prijavljenih nalog ob oddaji in s tem nekako predvidoma 16-170 nalog.
- **Predavanja o pripravi nalog:** v želji, da bi mladim približali navodila za pripravo raziskovalnih nalog, smo pripravili predavanja Kako do kvalitetne naloge, ki jih je izvajala koordinatorica programa, v času od oktobra do decembra. Izvedli smo 21 predavanj na šolah. Predavanj se je skupaj udeležilo 302 avtorjev in 67 mentorjev. Skupni čas izvedbe predavanj je skoraj 30 ur.
- **Sodelovanje z ZOTKS:** 17. 9. 2024 je potekal sestanek regijskih koordinatorjev srečanj mladih raziskovalcev v Ljubljani. Organizator državnega srečanja ZOTKS je predstavil nov razpis, ob tem smo obravnavali tudi dve obsežnejši problematiki: nova aplikacija za prijavo na državno srečanje (težave, ki smo jih regijski koordinatorji ob uporabi v preteklem letu) in sprememba navodil o oblikovanju besedila raziskovalnih nalog (tako tehnična navodila kot tudi uporaba umetne inteligence pri pripravi nalog). Na sestanku smo bili seznanjeni s spremembo, ki bo v besedilu razpisu in

napoveduje spremembo tehničnih navodil (poglavje Oblika in vsebina). Zato smo te spremembe tudi sami vnesli v naša navodila za pripravo nalog. Na strokovnem srečanju 28. 11. 2024 na Vranskem pa smo dorekli vprašanje o uporabi umetne inteligence, poslušali smo tudi tri predavanja ocenjevalcev o pripravi nalog in odprli razpravo o udeležbi in zboru nalog za mednarodna srečanja.

Strokovna podpora programa:

Za strokovno plat sta tako kot običajno skrbeli dve komisiji: **Strokovna komisija za izbor, usklajevanje in vrednotenje programov za mlade**, ki skrbi za program po vsebinski plati in jo vodi mag. Sonja Filipič ter **Organizacijski odbor programa Mladi za napredek Maribora** z ocenjevalnimi komisijami, ki ga je vodil dr. Andrej Naterer. **Strokovna komisija je imela v letu 2024 tri dopisne seje in eno sejo v živo** na katerih je obravnavala spremembo roka oddaje nalog, obravnavala in potrdila je predlog Sklepa o imenovanju Organizacijskega odbora in članov ocenjevalnih komisij ter spremembo omenjenega Sklepa. Prav tako je obravnavala in potrdila predlog novega natečaja Mladi za napredek Maribora 2024 ter obravnavala pritožbo.

Organizacijski odbor se je sestel dvakrat. Prvič se je sestel 26. 2. 2024, ko so člani odbora najprej izbrali in potrdili predsednika organizacijskega odbora dr. Andreja Natererja, člani so prejeli informacije o nalogah in gradivu. Druga seja je potekala 25. 3. 2024, ko so člani potrdili rezultate in izbrali posebni nagradi ter sprejeli usmeritve za delo v prihodnje.

Koordinatorica programa je ves čas skrbela za informiranje članov Strokovne komisije in organizacijskega odbora o izvajanju programa Mladi za napredek Maribora.

Vpliv programa na lokalno okolje in učinek za MOM:

Program na ustvarjalni način spodbuja raziskovalno delo mladih, motivira mlade in njihove mentorje za soodgovornost za razvoj okolja v katerem živimo, predvsem pa skrbi za popularizacijo raziskovalnega dela med mladimi. Zgodnja priprava naših mladih generacij na samostojno in ustvarjalno delo je pomembno zagotovilo za normalen razvoj naše lokalne skupnosti in države.

Povezovanje z drugimi organizacijami in strokovnjaki:

Povabilo za sodelovanje smo posredovali na vse mariborske osnovne in srednje šole ter dijaške domove. V letu 2023 je sodelovalo 18 OŠ in 13 SŠ. Imenovanih je bilo 40 šolskih koordinatorjev, ki skrbijo za izvajanje programa na svojih šolah.

K sodelovanju smo znova povabili člane ocenjevalnih komisij, ki so v veliki večini sodelavci Univerze v Mariboru in so v delo komisij vključeni na povabilo strokovne javnosti, formalno pa na podlagi sklepa župana MO Maribor. Z Univerzo v Mariboru smo sodelovali tudi v okviru dogodka Noč raziskovalcev.

S Centrom eksperimentov smo sodelovali pri izvedbi posebnega dogodka Dan raziskovalcev. Podobno smo sodelovali z Mariborsko knjižnico – enoto Pobrežje.

Tesno smo sodelovali z Zvezo za tehnično kulturo Slovenije, ki so organizatorji državnega srečanja mladih raziskovalcev. Posebej pri organizaciji državnega srečanja, skupaj smo v letu 2024 pripravili tudi nekaj pobud o katerih smo že pisali. Povezujemo se tudi z ostalimi regijskimi koordinatorji, ki spodbujajo mladinsko raziskovalno delo, predvsem pri razvoju mladinskega raziskovalnega dela.

Informiranje in mediji:

S šolami sodelujemo preko imenovanih koordinatorjev programa, s katerimi smo redno komunicirali in jih obveščali o dogodkih, razpisnih rokih, predavanjih in ostalih aktivnostih. Poleg spletne strani, smo informacije o programu objavljali tudi na FB strani ZPM Maribor, in predvsem na FB strani Mladi za napredek Maribora (<https://www.facebook.com/Mladi-za-napredek-Maribora-106610491796696>).

Koordinatorica programa je mentorjem in koordinatorjem na razpolago za svetovanje in vsa vprašanja v zvezi s prijavo, pripravo nalog. Ne gre samo za pomoč ob uporabi spletne

aplikacije, ampak tudi o umeščenosti področij, število nalog, avtorjev, mentorjev, metodah dela. Po potrebi je koordinatorica sodelovala tudi s člani ustreznih komisij.

41. izvedbo srečanja Mladi za napredek Maribora tako zaključujemo in ga ocenjujemo kot uspešno leto. Realizirali smo zastavljene cilje, ki smo jih v celoti izvedli na predviden način. Število oddanih nalog je letos znova visoka, kvaliteta oddanih nalog pa boljša kot lani. To potrjujejo tudi uspehi na državnem srečanju in udeležba mladih na številnih mednarodnih tekmovanjih, kar je nedvomno dokaz odličnega dela z raziskovalci na šolah, ki jim nudimo stalno podporo in pomoč (koordinatorica programa izvaja različna predavanja, se udeležuje šolskih predstavitev) in seveda tudi odličnega dela ocenjevalnih komisij, ki poleg ocenjevanja, nudijo tudi svetovanje.

Rezultati in statistika:

Rezultati:

Posebna nagrada – naj avtor:

- med **osnovnošolci** je nagrado ZPM Maribor prejela Vita Kotnik iz OŠ Martina Konšaka, za nalogo s področja kemije, kemijske tehnologinje *Model baterije cink – zrak: analiza delovanja in njen potencial v elektromobilnosti prihodnosti brez litijevih tehnologij*.
- med **srednješolci** je nagrado dr. Brede Žerjal prejela VITA MAJER iz II. gimnazije Maribor, za nalogo s področja književnosti *Stripovska preobrazba Kafkove preobrazbe*.

Naj šola:

- med **osnovnimi šolami** se je po številu točk na prvo mesto uvrstila **OŠ Bojana Iliča**, sledita ji in OŠ Janka Padežnika, OŠ Toneta Čufarja.
- med **srednjimi šolami** je bila **II. gimnazija** razglašena za najuspešnejšo šolo med srednjimi šolami, Srednja šola za oblikovanje je zasedla drugo mesto, na tretje se je uvrstila Srednja elektro-računalniška šola.
- **nagrado Pustolovščina**, za šolo, ki je v primerjavi s preteklim letom najbolj napredovala, je prejela Srednja gradbena šola in gimnazija Maribor.

Naj mentor:

- **Jožef Senekovič** iz OŠ Bojana Iliča.
- **Lidija Kodrin** iz II. gimnazije Maribor.

število sodelujočih OŠ:	20
število sodelujočih SŠ:	12
število avtorjev:	268
število mentorjev:	176
število članov ocenjevalnih komisij:	122
število oddanih raziskovalnih nalog in inovacijskih predlogov	178
število sodelujočih nalog na državnem srečanju	118
število zlatih priznanj na državnem srečanju	22
število ur programa (brez priprave nalog)	303

PODROBNEJŠI PREGLED UDELEŽENCEV PO AKTIVNOSTIH V LETU 2024

DOGODEK	TERMIN	ŠTEVILO UDELEŽENCEV	POPULACIJA	%
ODDAJA NALOG	17. 2. 2024	141	osnovnošolci	52,61%
		127	srednješolci	47,39%
		176	mentorji	
ZAGOVORI RN/IP	6. - 15. 3. 2024	141	osnovnošolci	53,01%
		125	srednješolci	46,99%
		175	mentorji	
ZAKLJUČNA PRIREDITEV	3. 4. 2024		osnovnošolci	
		5	srednješolci	100,00%
		3	odrasli	
DRŽAVNO SREČANJE	12. 4. 2024	170	avtorji	56,67%
		130	mentorji	43,33%
		6	osnovnošolci	14,63%
PREDSTAVITEV RAZISKOVALCEV - MB KNJIŽNICA POBREŽJE	16. 4. 2024	5	otroci obiskovalci	12,20%
		30	odrasli	73,17%
		24	avtorji	64,86%
NAGRADNI IZLET	25. - 26. 4. 2024	13	mentorji	35,14%
		16	avtorji	53,33%
		6	mentorji	14,63%
DAN RAZISKOVALCEV (Center eksperimentov)	10. 5. 2024	8	ostali	19,51%
		81	avtorji	62,31%
		49	mentor	37,69%
DRŽAVNO SREČANJE - udeležba na zagovorih	20. 5. 2024	39	avtorji	72,22%
		15	mentorji	27,78%
		140	udeleženci	100,00%
NOČ RAZISKOVALCEV	27. 9. 2024	129	izdelkov	
		302	avtorji	81,84%
		67	mentorji	18,16%
NOČ RAZISKOVALCEV - natečaj	junij - september 2024	22	onovna šola	55,00%
		18	srednja šola	45,00%
		43	sestanki odbor	
PREDAVANJA - KAKO DO KVALILITETNE NALOGE	oktober-december 2024	102	člani komisij	
ŠOLSKI KOORDINATORJI	vse leto			
ORGANIZACIJSKI ODBOR IN ČLANI KOMISIJ	vse leto			
SKUPAJ		1177	avtorji	54,34%
		621	mentorji	28,67%
		368	ostali	16,99%
		2166	skupaj vsi	

Koordinatorica programa: Urša Žiger

4 TOM® - TELEFON OTROK IN MLADOSTNIKOV

Program je evalviran s strani Inštituta RS za socialno varstvo.

Uvod:

TOM – telefon za otroke in mladostnike je namenjen mladim klicalcem, ki so v stiski ali pa potrebujejo pogovor, nasvet ali informacijo. Brezplačno lahko kličejo na telefonsko številko 116 111, vsak dan (tudi ob nedeljah in praznikih) od 12. do 20. ure. Klicanci in svetovalci so anonimni, klici zaupni.

Svetovalci so nudili klicalcu možnost strokovne pomoči pri osebni stiski, ga spodbujali k prevzemanju odgovornosti za reševanje lastnih problemov in ga po potrebi napotili na ustrezne svetovalne službe ali druge ustanove.

Svetovalci so se redno udeleževali intervizij in supervizij, se samostojno dodatno usposabljali in se udeleževali seminarjev in drugih oblik izobraževanja.

Ciljne skupine uporabnikov so otroci in mladostniki, ne glede na vrsto problema in starost.

Metode dela:

- svetovalni pogovor po telefonu (sprejetih 8.338 klicev in opravljenih 1.133 svetovalnih pogovorov, ostalo so bili preizkuševalni klici),
- informiranje otrok in mladostnikov o dejavnosti TOM-a (kontakti z vodstvi šol, predstavitev na Centru za sluh in govor Maribor, akcija TOM potuje, šole obiskuje), delitev zloženek, info v glasilu Prijatelj 2024, objave na družabnih medijih in spletni strani ZPM Maribor),
- povezovanje z drugimi programi ZPM Maribor (Otroški parlament, izobraževalna soba pobega, 100 ljudi 100 čudi...),
- permanentno dodatno usposabljanje svetovalcev (seznam v točki 5),
- intervizije in supervizije za svetovalce (11 supervizij, sprotne intervizije, sestanki),
- povezovanje z nacionalno mrežo (sestanki nacionalne mreže, koordinacija...),
- sodelovanje s strokovnjaki in ustreznimi inštitucijami (predavatelji, organizacije, ki jih informiramo o statistike...),
- sprotno informiranje laične in strokovne javnosti o problemih, s katerimi se spopadajo klicanci (javni mediji, spletna stran, informiranje drugih organizacij, družabna omrežja).

Izpeljane dejavnosti in doseženi cilji:

Ciljna skupine uporabnikov so otroci in mladostniki, ne glede na vrsto problema in starost.

Svetovalci v Mariboru so svetovali na liniji **vsak dan, tudi ob nedeljah in praznikih, od 12. do 20. ure.**

S svetovalno dejavnostjo smo:

- Nudili otrokom in mladostnikom – klicalcem čustveno oporo ter možnost brezplačnega, zaupnega in anonimnega pogovora z usposobljenim svetovalcem,
- omogočali mladim dostop do kvalitetne informacije in strokovnega nasveta,
- pri klicalcih spodbujali razvoj samozavesti in komunikacijskih spretnosti ter jih pripravljali na samostojno reševanje konfliktnih situacij,
- zaznavali in dejavno reševali probleme s katerimi se srečujejo otroci in mladostniki,
- informirali in senzibilizirali javnost za probleme otrok in mladostnikov.

Iz analize klicev je razvidno, da so bili v letu 2024 v ospredju pogovori o odnosih z vrstniki in problemi povezani s šolo, nato pa takoj pogovori o psiholoških težavah. Sledijo pogovori povezani s problemi doma, ljubezen in spolnost ter zlorabe. Klicalo je več fantov (53%) kot deklet, največ klicev je bilo starih med 12 in 16 let (46%), pri 28% klicev pa nismo mogli določiti starosti natančno, saj so klici anonimni in je klicalcu prepuščeno, če ta podatek deli s svetovalcem ali ne. Večina pogovorov (88%) je bila dolgih do 15 minut.

Pogosti so bili klici v povezavi z medvrstniškim nasiljem (njihovo število še narašča), prekomerno uporabo informativno komunikacijske tehnologije (zasvojenost, zdravju škodljiv življenjski slog) in spletno nasilje (psihično in spolno nasilje, izsiljevanje).

Spet se je povečalo število klicev zaradi duševnih stiskah klicalec, teh je bilo kar 15%! Spopadajo se z depresijo, negotovostjo pri reševanju vsakodnevnih problemov, strahom pred prihodnostjo. Poleg teh smo v letu 2024 samo v mariborski svetovalni skupini sprejeli 33 klicev, kjer so se svetovalci soočili s pogovorom, kjer je klicalec imel samomorilne misli ali se je pa pripravil na samomor. To je glede na lansko leto skoraj 60% porast.

Tudi v letu 2024 se je nekoliko povečalo število klicev nasploh, saj smo nadaljevali s celoletnim informiranjem o možnostih pogovorov, ki jim jih ponuja TOM in o številki na katero lahko pokličejo. Projekt »TOM potuje, otroke obiskuje« smo nadgradili s projektom za srednje šole »TOM potuje, mladostnike obiskuje«. Učitelji na šolah so na razrednih urah predstavili delovanje TOM-a, nekatere šole pa so prostovoljci obiskali kar sami – v Mariboru smo TOM predstavili osnovnošolcem na Centru za sluh in govor Maribor.

Doseženi učinki v številkah:

- Linija je bila odprta vsak dan od 12. do 20. ure.
- Prostovoljci so 2.260 ur dežurali na telefonu.
- Prostovoljci so se 557 ur dodatno izobraževali.
- Svetovalci so se 8.338 krat javili na klic.
- Opravi so 1.133 svetovalnih pogovorov.
- Sodelovalo je 20 prostovoljcev.
- Opravili smo 11 supervizij.
- Ena svetovalka je bila vključena v program javnih del.
- Aktivno smo sodelovali v nacionalni mreži TOM.
- Vključena je bila ena svetovalk preko programa javnih del.

Aktivno smo sodelovali v nacionalni mreži TOM.

Svetovalci so se čez vse leto udeleževali dodatnih izobraževanj, ki smo jih organizirali pri nacionalni mreži TOM, pri ZPM Maribor ali v drugih organizacija.

Vpliv programa na lokalno okolje in učinek za MOM:

- Zagotovili smo strokovno izvajanje programov (povezovali smo se z različnimi strokovnimi institucijami, strokovnjaki različnih področij, drugimi nevladnimi strokovnimi organizacijami, izvajali supervizije in intervizije, svetovalci so se permanentno dodatno izobraževali in usposabljali svetovalcev) in tako zagotavljali uporabnikom ustrezen pristop ter informacije ter prispevali k lažšanju stisk zaradi katerih pokličejo.
- Zaradi obveznega osnovnega izobraževanja in rednih dodatnih usposabljanj so svetovalci pridobivali veliko znanja, širili lastne kompetence, spoznavali različne strokovne institucije, kar jim je pri iskanju zaposlitve v veliko pomoč in jim na trgu dela zagotavlja velike prednosti.
- Glede na to, da so svetovalci – prostovoljci tudi mladi z manj priložnostmi, brezposelni, jim delo na TOM-u omogoča pridobivanje izkušenj in lajša tudi njihove stiske. Ko prostovoljci pomagajo drugim, hkrati pomagajo sebi.
- Za finančno pomoč smo nagovarjali tudi donatorje in sponzorje in jih s tem opozorili na probleme otrok in mladih. Glavni sponzor programa na nacionalnem nivoju ostaja Telekom Slovenije, ki zagotavlja brezplačne klice za klicalec.

Senzibilizacija širše javnosti je potekala predvsem s pomočjo medijev, ki skrbno spremljajo dogajanje v povezavi s TOM-om.

Program smo izpeljali v celoti, vendar se srečujemo z vedno večjimi težavami pri financiranju izvedbe tega programa. Povečujejo stroški povezani s prostovoljnim delom opredeljeni v dogovoru o prostovoljskem delu (prevoz z javnim prevozom, malica). Že do sedaj sredstva, ki

jih dobimo iz tega razpisa ne zadoščajo za pokrivanje 50% materialnih stroškov, zato nas upravičeno skrbi, kako nadaljevati s programom brez večje podpore MO Maribor in ZPM Slovenije.

Povezovanje z drugimi organizacijami in strokovnjaki:

Zaradi zagotavljanja celovitega osebnostnega in družbenega razvoja otrok in mladostnikov se TOM vedno navezuje na druge podobne projekte in programe, ki jim lahko nudijo neposredno pomoč (npr. Svetovalni center za otroke in mladostnike, svetovalne službe na šolah, centri za socialno delo, krizni center, zdravniki – ginekologi, drugi telefoni za klic v duševni stiski, druga društva in organizacije, ki se ukvarjajo z mladimi):

Smo del projekta Center za varnejši internet, ki ga izvaja Univerza v Ljubljani, Fakulteta za družbene vede, Zavod Arnes, Zveza prijateljev mladine Slovenije in Zavod MISSS (Mladinsko informativno svetovalno središče Slovenije).

Koordinatorica programa: Kornelija Kaurin.

5 MLADINSKI PROGRAMI

MLADI, ARHITEKTI SVOJE IN SKUPNE PRIHODNOSTI

Uvod:

Uspešni smo bili pri prijavi na razpis Urada za kulturo in mladino Mestne občine Maribor za obdobje 2024 – 2025. Prijavili smo se s programom »Mladi, arhitekti svoje in skupne prihodnosti«, namenjenim **mladim od 15. do 29. leta**. Podrobno vsebinsko in finančno poročilo za leto 2024 smo Uradu oddali v začetku leta, na tem mestu pa povzemamo dejavnosti, ki smo jih izpeljali v okviru programa:

Mladi in informacije:

Z dejavnostmi smo zagotavljali brezplačno informiranje, dostop do kakovostnih in razumljivih informacij, omogočali brezplačni dostop do interneta, svetovali, napotovali obiskovalce, ki so potrebovali pomoč, na ustrezne institucije, mladim družinam, ki so se znašle v socialni stiski, posredovali informacije, kam po pomoč. Vzgajali smo h kritični in odgovorni rabi družbenih omrežij, omogočali njihovo praktično rabo in raziskovalno novinarsko delo.

Informacijska pisarna je bila odprta vsak dan, razen ob vikendih in praznikih, med 8. in 16. uro, skupaj 250 dni, 2000 ur.

Vzpostavili smo mobilno INFO točko na prostem v okviru dogodkov – Cunjami na prostem 7 dni v okviru Festivala Lent, Teden otroka 5 dni, festival duševnega zdravja v Ljudskem vrtu MB 1 dan, V okviru Evropskega tedna mobilnosti 1 dan (skupno 14 dni).

Zbirali in urejali smo info materiale, namenjene mladim – na info mizah in policah ter oglasnih deskah.

Informirali in svetovali smo v INFO-točki, preko telefona in spletnih kanalov.

Omogočili smo brezplačno uporabo računalnikov in spleta.

Izdali smo počitniški program v obliki Večerove priloge, s programi za mlade in glasilo Prijatelj, v katerem smo objavili članke o izvajanju programov za mlade in članke mladih prostovoljcev oz. udeležencev programov.

Številne organizacije so podprle našo promocijo in predstavitev prostovoljskega dela ter tudi same delile naše informacije in objave (Univerza v Mariboru in posamezne fakultete, Slovenska Filantropija, Društvo študentov psihologije Maribor, ŠOUM, KMŠ, nagovorili smo tudi ravnatelje OŠ, SŠ in vrtcev.

Pod mentorstvom naših prostovoljcev so nastale številne objave za družbena omrežja, prispevki za glasilo Prijatelj in promocijski posnetki na YouTube kanalu.

Mladi in okoljski izzivi trajnostne mode:

Z dejavnostmi smo spodbujali vse generacije, zlasti mlade, da lahko naše navade in dejanja v vsakdanjem življenju pozitivno vplivajo na okolje. Ozaveščali smo o pomenu trajnostnega razvoja, sonaravnega bivanja, škodljivosti prekomerne potrošnje in problematiki hitre mode. Spodbujali smo mlade, da so pridobljeno znanje in okolju prijazno vedenje prenašali na mlajše s ciljem multiplikacije okolju prijaznega načina življenja.

Izpeljali smo 8 (enega več kot načrtovano) Cunjamijev- izmenjevalnic oblačil za mlade v DUM-u in 10 na prostem (Glasbeni Cunjami v Mestnem parku-Art Kamp in 9 mini Cunjamijev, prav tako v parku v času Art kampa (na prostoru, kjer smo izvajali tudi druge dejavnosti). Na vseh izmenjevalnicah smo izpeljali delavnice recikliranja tekstilnih ostankov in popravilnice oblačil (6x, 12 ur) (skupno 47 ur).

Nina Logar, je izpeljala 5 izobraževalnih srečanj (po 1 uro) na temo trajnostne mode.

Izpeljali smo vrsto delavnic za otroke, kjer so spoznavali možnosti ponovne uporabe tekstila za izdelovanje novih uporabnih predmetov (14 izvedb po 3 ure v Art Kampu in 5 izvedb po 4 ure v Tednu otroka)

V okviru programa Mladi za napredek Maribor so mladi na Srednji šoli za oblikovanje Maribor raziskovali in iskali ideje za trajnostno modo.

Na Cunjamijih je pri pripravi in izvedbi sodelovalo 16 prostovoljcev, udeležilo se jih je 158 mladih udeležencev od skupno 405.

Izvedli smo naravoslovne vsebine za otroke med počitnicami (vse od gobarjenja, vrtičkanja, obiskov vrtnih centrov, društev in inštitutov v okviru katerih so delavnice pripravili tudi mladi študentje biologije (6x, 27 ur), dejavnosti se je udeležilo 249 otrok.

Družbena aktivacija in podjetnost mladih

Aktivnost je bila namenjena opolnomočenju mladih s podjetniškimi veščinami in družbeno koristnim delom, preko neformalnega izobraževanja in mentoriranja okrepiti njihove kompetence in znanja iz oblikovanja produkta ter pripravi poslovnega načrta in komunikacijske strategije. V to se je vpletla družbeno koristna nota, saj so mladi delali na primeru enega izmed programov ZPM Maribor (izobraževalna soba pobega na temo krepitve duševnega zdravja). Izvedli smo cikel treh izobraževalnih srečanj, ki so jih izpeljali kompetentni izvajalci v lastni sredi. V sklopu tega smo z mladimi ustvarili poslovni načrt in promocijsko strategijo za dejavnost ZPM MB »Soba pobega: Prepih v labirintu«.

Izobraževanja in usposabljanja prostovoljcev za otroke in mlade

Prostovoljcem smo ponudili brezplačne priložnosti za neformalno učenje ter jih pripravili za delo z otroki in mladostniki. Skozi izobraževanja in izvajanje prostovoljskih dejavnosti so razvijali svoje komunikacijske in socialne veščine, reševali konflikte, učili se prevzemanja odgovornosti ter sprejemanja samostojnih odločitev v različnih situacijah. Poleg tega so krepili zmožnosti timskega dela, kar je pozitivno vplivalo tudi na njihovo duševno zdravje in pripomoglo k zmanjševanju tveganja za socialno izključenost. Dejavnosti so potekale skozi vse leto, prostovoljci pa so sodelovali pri organizaciji in izvedbi programov, ki so spodbujali zdravo in okolju prijazno preživljanje prostega časa. Prav tako so si razširili obzorja z obiskovanjem različnih organizacij, kot so društva, nevladne organizacije in zavodi ter spoznavali različna delovna okolja.

Izpeljali smo osnovno usposabljanje 32 mladih prostovoljcev.

V okviru osnovnega izobraževanja in usposabljanja je bilo izpeljanih 9 predavanj oz. delavnic in uvajanj ter evalvacija po izobraževanju in supervizija po zaključku prostovoljskih dejavnosti med počitnicami (skupno 11 srečanj, 40 ur). Udeleževalo se jih je 32 mladih, na delavnicah/predavanjih smo zabeležili 140 obiskov)

V okviru osnovnega izobraževanja smo zabeležili 98 obiskov na 9. delavnicah in predavanjih. Po izobraževanju smo izvedli evalvacijo, na kateri so pisno in ustno ocenili vsebinsko in organizacijsko kakovost izobraževanja.

Predavanja/delavnice so zajemale teme:

- Uvod v prostovoljstvo (Kornelija Kaurin, ZPM)
 - o Delo z otroki in mladimi (univ. dipl. psih Nina Babič, ZPM)
 - o Sem prostovoljka/-ec (Tjaša Arko, Slovenska filantropija)
- Medvrstniško nasilje – kako se odzvati? (izr. prof. dr. Katja Košir, Filozofska fakulteta UM)
 - o Primerne oblike komunikacij in vodenje skupin (Tjaša Arko, Slovenska filantropija)
 - o Priprave na počitnice (predstavitev programa, podpis prostovoljskih dogovorov, evalvacija usposabljanja); (Kornelija Kaurin in Mateja Koler, ZPM)
 - o Uvodno srečanje mentorjev v počitniškem varstvu– formiranje novih skupin, skupinska dinamika (Kornelija Kaurin)
 - o Uvodno usposabljanje novih prostovoljcev, pravice, dolžnosti (Tjaša Arko, Slovenska filantropija)

- Evalvacija s supervizijo po končanih poletnih prostovoljskih dejavnostih

Na prostovoljskih dejavnostih je sodelovalo 42 prostovoljcev do 30 let in 45 starejših prostovoljcev, ki so sodelovali pri pripravi in izvedbi dejavnostih za mlade. Evalvacijska srečanja so bila sprotna, po vsakem sklopu dejavnost, evalvacijsko srečanje s supervizijo pa smo izpeljali tudi po koncu počitniških prostovoljskih dejavnosti, ki ga je vodila univ. dipl. psih. Nina Babič. Prostovoljci so opravili skupno 920,5 ur prostovoljskega dela.

Usposabljanje za mlade prostovoljce na letovanjih

Prostovoljcem smo omogočili brezplačno neformalno učenje, usposobili smo jih za delo z otroki in mladostniki na letovanjih. Prostovoljci so v okviru izobraževanja in izvajanja prostovoljskih dejavnosti pridobili komunikacijske in socialne veščine, spretnosti za reševanje konfliktov, krepili so sposobnosti sprejemanja odgovornosti, samostojnega odločanja v različnih situacijah, sodelovanja pri skupinskem delu. Krepili so svoje duševno zdravje in preprečevali socialno izključenost.

V juniju smo izvedli naslednja izobraževanja za nove prostovoljce na letovanjih (19 izvedb, skupaj 45 ur):

- Prepoznavanje posebnosti otrok in vključevanje v skupino na letovanju (Ana Jerman, univ. dipl. psih. spec.)
- Spoznavanje otrok v novo formirani skupini (Matej Miklavčič, mag. psih.)
- Letovanja ZPM Maribor - kodeks in pravila, splošni pristopi, organiziranje in usklajevanje dela, medsebojni odnosi (Darja Steblovnik, svetovalna delavka)
- Logistika na letovanjih – VIRC Poreč (Jože Velec, prof. mat.)
- Skrb za zdravje otrok na letovanjih (Mojca Ivankovič Kacjan, dr. med. spec. pediater)
- Vzpostavljanje pozitivne skupinske dinamike (mag. Maja Krajnc Ružič, prof. ped. in nem.)
- Medvrstniško nasilje - kako ga prepoznati in kako se odzvati (izr. prof. dr. Katja Košir, Filozofska fakulteta UM)

Pred pričetkom izmen je bilo izvedenih 8 pripravljalnih sestankov in 8 analitičnih sestankov po končanih izmenah (16 izvedb, skupaj 32 ur).

Izobraževanje in usposabljanje je uspešno zaključilo 35 novih prostovoljcev do 30 let, pri izvedbi prostovoljskih dejavnosti je sodelovalo 119 mladih prostovoljcev. Za otroke in mlade so pripravili delavnice, družabne prireditve, športne dejavnosti in diskusije o temah, ki so bile aktualne v posamezni izmeni.

Bazar prostovoljstva (srečanje prostovoljcev)

Omogočili smo neformalno druženje in zabavo za prostovoljce, ki so sodelovali pri pripravi in izvedbi dejavnosti za mlade med poletnimi počitnicami, v zahvalo za opravljeno prostovoljsko delo.

Srečanja prostovoljcev sta bila dva. Prvi se je odvil 16. februarja v Narodnem domu, z ogledom gledališke predstave Zvoki iz glave. Pripravili so jo mladi in njihovi mentorji iz Centra Gustava Šiliha Maribor, s čimer smo želeli poudariti naše sodelovanje in dostopnost programov vsem mladim, tudi tistim z manj priložnosti. Sledila je svečana podelitev priznanj za večletno prostovoljsko delo v programih ZPM Maribor. Med prejemniki bronastega priznanja za 10 let prostovoljskega dela pri ZPM, je bil tudi mlada prostovoljka (mlajša od 29 let), veliko pa je bilo tudi takih, ki so se že kot mladostniki pričeli s prostovoljskim delom v naši organizaciji.

V septembru je bilo izpeljano 2-dnevno srečanje prostovoljcev v Poreču z naslednjimi vsebinami:

- ogled gradu Miramar
- obisk mesta Rovinj

- predstavitev počitniških dejavnosti ZPM Maribor s poudarkom na primerih dobrih praks, izmenjavi izkušenj in predlogov za naprej.

Srečanja se je udeležilo 61 prostovoljcev do 30 let od skupno 98 udeležencev.

Poletna ustvarjalnica mladih

S poletnimi aktivnostmi za mlade smo le-tem omogočili kakovostno in aktivno preživljanje prostega počitniškega časa s sovrstniki in jih spodbujali k ustvarjalnosti in pridobivanju novih znanj in veščin. Program je bil za mlade brezplačen, s čimer se je tudi povečala socialna vključenost mladih. Vsebinska nit programa se je navezovala na duševno zdravje oz. mladim preko različnih dejavnosti (npr. kultura) ponuditi možnost pridobivanja veščin za dobro duševno zdravje (komunikacijske veščine, premagovanje strahu pred nastopanjem, sprostitvene tehnike ipd.)

Izpeljali smo 6 tematskih delavnic za mlade:

"Za zaveso", gledališka delavnica (Mateja Kokol)

"Pripravljeni na vse", impro gledališče (Mojca Frim) - rezultat delavnice impro gledališča je bila produkcija oz. Zaključni nastop, kjer so odigrali zanimive in zabavne predstave v katere so bili vključeni tudi gledalci

"Varni povsod", delavnica samoobrambe (Karate kluba Radvanje)

"Sproščeno v jesen", delavnica joge (društvo Joga v vsakdanjem življenju)

"Zdrava samozavest in samopodoba" (Lidija Haložan, Smayl d.o.o)

"Uporaba spletnih orodij za grafično oblikovanje" (Mirjeta Zogaj, mag. inž. med. kom.)

Izvedli smo 21. tematskih delavnic, kar je več kot planirano, saj smo v vsakem sklopu izpeljali več nadaljevanj oz. ponovitev. Prvotno načrtovanih vsebin ("Smeh je pol zdravja" in "Moč besede") nismo izpeljali, saj ni bilo prijavljenih udeležencev, samo pa zato pripravili nove vsebine in jih izvedli kasneje.

Delavnice so potekale skupno 19 dni, 43 ur, zabeležili smo 78 obiskov.

Spodbujanje politične participacije mladih

Mlade smo opolnomočili z informacijami o priložnostih in politične participacije znotraj organizacije in v lokalnem okolju ter jih spodbudili k promociji aktivnega državljanstva. Konkretno smo nameravali mlade vključiti v organigram ZPM MB, kot strukturni odbor z namenom krepitev formalne odločevalske vloge mladih znotraj organizacije. S tem bi povečali zmožnost mladih za identifikacijo problemov mladinske politike ter oblikovanja in implementiranja konkretnih rešitev. Hkrati bi tako povečali dialog med mladimi in lokalnimi odločevalci.

V aktivnost smo skupno vključili 12 mladih. Izvedli smo 3 delavnice za mlade na temo znanj in veščin družbenega raziskovanja, identifikacije problema, oblikovanja in testiranja rešitev (vodili so jih prostovoljci, ki so že več let moderatorji dela v skupinah na Otroškem parlamentu pod mentorstvom koordinatorice dejavnosti v DUM-u).

Vključenim mladim smo dali priložnost oblikovanja internega dokumenta ZPM MB, ki bi formaliziral njihovo vlogo znotraj organizacije, vendar smo ugotovili, da se mladi raje vključujejo priložnostno, glede na aktualen družbeni problem. Zato smo se odločili, da jih vključimo v oblikovanje strategije ZPM 2025 -2030, kjer bomo skupaj opredelili možnosti in priložnosti za participacijo.

Koordinatorici in izvajalke programa:

Sara Irman Kolar in Mateja Koler ter Marina Škrubej, Kornelija Kaurin, Tajana Stres.

LETOVANJE ZA MLADOSTNIKE

V 4. počitniški izmeni, ki letuje v VIRC Poreč – poimenovani »srednješolska izmena letovanja«, so programi prilagojeni mladostnikom. Več o letovanju, pa tudi o tej izmeni, pišemo v nadaljevanju v IX. poglavju tega poročila, vendar moramo pri vsebini tega poglavja (Mladinski programi) izpostaviti naslednje:

Vsako leto zastavimo določeno tematiko programa prevencije in hkrati skrbimo, da pa ne pozabimo drugih, prav tako pomembnih aspektov prevencije.

Program prevencije je povzetek programa, ki je nastal v sodelovanju strokovne službe ZPM Maribor s pedagoškim vodjem Gregorjem Palom, pomočnico pedagoškega vodje Niko Kovačec, zunanjimi sodelavci in ostalimi prostovoljci v izmeni. Teme, ki so na kratko predstavljene v nadaljevanju, so bile izvedene v obliki različnih delavnic, vaj in predavanj.

Del programa je izvedel predavatelj Andrej Pešec s programom "Znanje za življenje", njegova predavanja, delavnice in teme pogovorov z mladostniki temeljijo na praktičnih primerih iz vsakdanjega življenja. Mladostniki so se letos odločili za naslednje teme predavanj in delavnic: Odkrij in razkrij svoje poslanstvo in Imej se rad in se reši toksičnih odnosov.

Del programa je v obliki predavanj, delavnic in pogovorov izvedla Mateja Cussigh, ki je bila v izmeni tudi vzgojiteljica za psihosocialno podporo.

Največje pozornosti so bile deležne teme oz. delavnice:

- sprostivne tehnike za obvladovanje jeze, blaženje domotožja in premagovanje strahu;
- reševanje konfliktov - delo s skupinami;
- raziskovanje čustev in empatija – pogovori o čustvih in občutjih, ki jih doživljajo na letovanju, v šoli, doma...;
- povezovanje skupine;
- pozitivna samopodoba in samozavest;
- varna raba interneta in socialnih omrežij – poudarek na objavah na Snapchatu in Instagramu.

6 INFORMIRANJE

INFO DUM

Informacijska točka za mlade INFO DUM se nahaja v pritličju Doma ustvarjalnosti mladih Maribor. Deluje že vrsto let, tudi v letu 2024 s podporo programa javnih del.

Info točka je delovala čez vse leto, med 8. in 16. uro. O naših programih smo informirali uporabnike, mladostnike in starše. Osebam v stiskah ali težavah smo svetovali, na katere naše programe in druge lokalne organizacije se lahko obrnejo.

Naši informacijski kanali tekom celega leta so bili elektronska pošta, družbeni omrežji Facebook in Instagram. Postavili smo info stojnico na prireditvah Teden otroka, izmenjevalnica oblačil – Cunjami na prostem, Dan za spremenbe. Sodelovali smo pri letnem tiskanem glasilu Prijatelj, sodelovali z drugimi mladinskimi centri, nevladnimi organizacijami in izobraževalnimi institucijami v Mariboru in regiji.

Več v poročilu Mladi, arhitekti svoje in skupne prihodnosti.

GLASILO PRIJATELJ

Glasiło Prijatelj 2024 smo izdali v začetku decembra s priloženim koledarjem in zahtevo za namenitev dela dohodnine za donacije. Zapisali smo zanimive zgodbe iz vsebin dela naše organizacije, zbrali glavne statistične podatke o naših programih, objavili nekaj vtisov sodelujočih prostovoljcev, mladostnikov in otrok ter fotoreportaže. Bralce smo povabili k ustvarjalnemu preživljanju prostega časa in k udeležbi v naših programih tudi v prihodnje. Predstavili smo možnosti, kje nas lahko spremljajo še digitalno na naših spletnih platformah. Prvič smo objavili tudi nagradno igro za otroke. V letu 2025 bomo izžrebali tri nagrajence, ki bodo lahko z nami brezplačno letovali (1.nagrada), preživeli en teden v počitniškem varstvu (2. nagrada) ali odšli na sredin izlet (3.nagrada).

SPLETNA STRAN IN DRUGE OBLIKE E- KOMUNIKACIJ

Trenutna spletna stran ZPM Maribor www.zpm-mb.si je bila postavljena leta 2014. V tem času smo jo posodabljali z dodatnimi vsebinami, aktualnimi novicami. Konec leta 2022 smo posodobili podstran, kjer obiskovalci najdejo informacije o tem, kako lahko ZPM Maribor finančno podprejo. ZPM Maribor je namreč od leta 2022 med upravičenci za namenitev dela dohodnine, zato smo na spletni strani poleg donacij dodali tudi možnost "podari dohodnino". Za večjo pritegnitev smo besedilu dodali vizualni podobi za obe možnosti – donacije in dohodnina (pripravil ju je oblikovalec Robert Rošker).

Od leta 2023, načrtujemo celostno prenovo spletne strani, kar nam ne uspeva zaradi pomanjkanja resursov.

Več rezultatov si obetamo v letu 2025. Konec leta 2024 smo namreč kot partner v konzorciju prijaviteljev projekta »Povezani za ljudi!«, pridobili možnost, da nam Ministrstvo za javno upravo RS financira projektno sodelavko. Izbrali smo kompetentno sodelavko, ki bo zaposlena v prvi polovici januarja 2025, na projektnem delovnem mestu bo med drugim skrbela tudi za uresničitev prenove spletne strani.

Poleg spletne strani uporabljamo:

- Facebook (FB) za objavo novic in aktualnih informacij o vseh programih in dogodkih ZPM Maribor. Objavljamo fotografije, video posnetke in spremna besedila. S posameznih dogodkov izdelamo in arhiviramo albume fotografij. Na Facebooku ob večjih dogodkih, kot sta npr. prihod dedka Mraza in razglasitev rezultatov Mladi za napredek Maribora,

vzpostavimo video prenos v živo. Prenos v živo si lahko ogledajo obiskovalci naše FB strani ter ga tudi pisno komentirajo. Poleg FB strani ZPM Maribor imamo še FB strani programov Prežihova bralna značka in Mladi za napredek Maribora ter počitniškega centra VIRC Poreč. Facebook je namenjen predvsem obveščanju mladostnikov, staršev, učiteljev in drugih odraslih.

- Tiktok za objavo kratkih video posnetkov o naših programih. Ciljna publika na Tiktoku so otroci in mladostniki.
- Youtube za objavo video posnetkov: vabila k prijavi na razpise za nove prostovoljce, utrinki s prireditve, predstavitev programov, avtorska izdelava ustvarjalnih video delavnic, video prispevki javnih medijev ipd. Objave na Youtube kanalu so namenjene najširši publiki, od otrok do starejših.
- Instagram za objavo novic in informacij o aktualnih dogodkih. Z Instagramom dosežemo mladostnike in mlade odrasle. Objavljamo fotografije in video posnetke. Predvsem v času prireditve objavljamo Story-je, ki so kratki video utrinki v živo (sočasno tudi na FB strani). Poleg profila ZPM Maribor imamo še Instagram profil počitniškega centra VIRC Poreč.
- Sodobne aplikacije, ki omogočajo direktne prijave uporabnikov v nekatere programe ZPM Maribor ali pa nam omogočajo primerno obdelavo podatkov (npr. Mladi za napredek Maribora, Prostovoljstvo, Letovanja in druge), nam izdelajo in vzdržujejo zunanji partnerji.
- Prisotni smo tudi na platformah LinkedIn in Tweeter, vendar ocenjujemo, da tam ne dosegamo naše ciljne publike, zato teh profilov trenutno ne uporabljamo in jih nameravamo zapreti.
- Facebook stran in Instagram profil počitniškega centra VIRC Poreč sta že od leta 2022 namenjena tudi dnevni obveščanju o aktualnem dogajanju na letovanjih v času izmen.

Na platformah Facebook, Tiktok, Youtube in Instagram spremljamo doseg objav in komentarje našega občinstva in uporabnikov, kar nam daje povratno informacijo o izvedbi programov. Vse spletne platforme so namenjene tudi povezovanju z organizacijami in drugimi partnerji v lokalnem okolju in širše.

Zainteresirani, tudi če niso naši uporabniki, se lahko prijavijo na prejemanje e-novic, s katerimi obveščamo o dogajanju v naši organizaciji in aktualnih dejavnostih, ki jih organiziramo. Adremo prejemnikov e-novic smo v maju 2018 (v skladu z GDPR-jem) ustvarili na novo. Trenutno je v adremi približno 3.691 elektronskih naslovov.

V zadnjem letu, oz. natančneje v obdobju med 1. 7. in 31. 12. 2024, ko je za objave na družbenih omrežjih skrbela nova projektno zaposlena sodelavka smo zaznali porast ogledov in splošno obiskanost naših profilov.

7 PROJEKTI VARSTVA NARAVE IN OHRANJANJA OKOLJA

V letu 2024 smo se uspešno prijavi MO Maribor, s katerimi se sofinancirajo projekti nevladnih organizacij za področje varstva okolja.

"ČEBELICA LETI Z NEBA..."

Uvod:

V okviru projekta smo izvedli vrsto aktivnosti, katerih cilj je bil povečati poznavanje opraevalcev in njihovega pomena za ohranjanje življenja na Zemlji. Poudarek je bil na neposrednem stiku z naravo, saj smo izpeljali številne dejavnosti, usmerjene v izobraževanje na terenu. Udeležence smo seznanjali in ozaveščali o pomenu nasadov medovitih rastlin, dreves, parkovnih površin v strnjenih naseljih ter obmestnih gozdov za ohranjanje biotske pestrosti opraevalcev. Osredotočili smo se na ozaveščanje otrok, mladostnikov, njihovih staršev in pedagoških delavcev ter splošne javnosti. (ustvarjalne delavnice, naravoslovni dnevi, didaktična igra...)

Izvajali smo aktivnosti za ohranjanje življenjskega okolja opraevalcev ter senzibilizirali in izobraževali širšo javnost o trajnostnih praksah in nujni spremembi življenjskega sloga za bolj odgovoren odnos do narave. Pred in ob izvajanju dejavnosti smo dodatno izobraževali in usposabljali prostovoljce - izvajalce programa in pedagoške delavce, da bi izboljšali kakovost izvedenih aktivnosti. (hoteli za divje čebele, razstave, izobraževalni plakati, promocija lokalnega čebelarjenja...)

Uveljavili smo načelo dejavne participacije mladih, kar je omogočilo otrokom in mladostnikom, da sooblikujejo programe varovanja okolja ter prevzamejo soodgovornost za njihovo izvajanje. Spodbujali smo tudi medvrstniško in medgeneracijsko komunikacijo glede reševanja ekoloških problemov ter popularizirali sonaravne oblike preživljanja prostega časa in gibanja v naravi. (sodelovanje pri izdelavi hotelov za divje čebele, sajenje medovitih rastlin, izdelovanje in odmetavanje semenskih bombic, igra na naravoslovnih dnevih...)

Metode dela:

Metode doživljajske pedagogike, naravoslovne delavnice pod strokovnim vodstvom, umetniško ustvarjanje, senzorične delavnice, učenje v naravi, tehnične delavnice.

Izpeljane dejavnosti in doseženi cilji:

- Naredili smo 4 hotele za divje čebele. Za njihovo postavitve na šolskih dvoriščih in spremljevalne naravoslovne dejavnosti (delavnice, sajenje medonosnih rastlin in ozaveščanje otrok o pomenu opraevalcev) so se odločili na OŠ Martina Konšaka, OŠ Angela Besednjaka, OŠ Tabor 1 in vrtcu Otona Župančiča.
- Izdelali smo didaktični pripomoček – spomin s podobami opraevalcev in zanimivostmi o le teh. Gre za umetniško ročno poslikavo prostovoljke. Igra je večjega formata in primerna za uporabo na naravoslovnih dnevih in drugih okoljskih prireditvah. Odločili smo se za upodobitev medonosne čebele, čebele samotarke, čmrlja, navadne ose, muhe trepetavke, velerilca, dnevnega pavlinčka in zlate minice.
- Med 21. in 30. junijem smo v Mestnem parku izpeljali:
 - 8 ustvarjalnih delavnic na temo opraevalcev, (320 udeležencev)
 - postavili razstavo plakatov z zanimivostmi o čebelah, (postavitev je bila v parku – ni bilo mogoče šteti udeležencev)
 - razstavili likovne izdelke otrok s podobami opraevalcev, (30 udeležencev)
 - postavili eko foto točko, kjer so se lahko obiskovalci fotografirali v okvirju, ki je ponazarjal cvetoči travnik z opraevalci, (veliko družin in posameznikov je izkoristilo možnost – evidence ni bilo mogoče voditi)
 - izpeljali smo tri naravoslovne dneve:

- Dan čebel – obisk čebelarke (Kristina Pavlič), predstavitev čebelarjenja, pokušina medu, pomen uživanja lokalno pridelanega medu pri domačih čebelarjih, varstvo
- čebel in med v kulinariki - peka medenih vafjev. (60 udeležencev)
- Dan medonosnih rastlin – obisk zeliščarja (Borut Cerkvenič), predstavitev rastlin, njihov pomen za oprasovalce in zdravje ljudi. (63 udeležencev)
- Pomen gliv za oprasovalce – obisk gobarja (Slavko Šerod), razstava gob in predstavitev povezave gob in oprasovalcev, ki je predvsem posredna (simbiotski odnosi z rastlinami, povezava med biotsko pestrostjo in stabilnostjo ekosistemov, nekaterim oprasovalcem so vir hrane. (115 udeležencev)
- 2. julija smo izpeljali naravoslovni dan – Gobarjenje, kjer so udeleženci spoznavali pomen gliv za ekosistem in s tem tudi oprasovalce. (60 udeležencev)
- 9. julija je potekal naravoslovni dan, kjer so udeleženci spoznavali zdravilne in medovite rastline na vznožju Pohorja. (59 udeležencev)
- 6. avgusta smo se podali na naravoslovni dan na Pohorje, ki je velika učilnica na prostem in dom velikemu številu oprasovalcev. (46 udeležencev)
- Med 7. in 11. oktobrom smo vsebine ustvarjalnih delavnic povezali z ozaveščanjem o pomenu ohranjanja oprasovalcev. Otroci so izdelovali obeske za ključne na temo cvetočega travnika in oprasovalcev, svečke, ki so dišale po medu in druge "čebelje delavnice", uporabne predmeti s podobami oprasovalcev, mini hotele za divje čebele, semenske bombice jeseni za pisane travnike spomladi. (6 delavnic – 260 udeležencev)

Vpliv programa na lokalno okolje in učinek za MOM:

- Didaktična igra bo v uporabi več let.
- Na šolah bodo spremljali življenje v novih domovanjih divjih čebel.
- Pridobljeno znanje bodo udeleženci predajali drugim v svojem mikro okolju.
- Sodelovanje med partnerji projekta se je utrdilo in se bo nadaljevalo.
- O rezultatih bomo tudi v prihodnje lahko obveščali, informirali in ozaveščali širšo javnost in odločevalce.

Uspešno smo izpeljali tudi dva naravoslovna dneva na Mariborskem otoku, po naročilu MO Maribor.

UČILNICA V NARAVI – DAN NA MARIBORSKEM OTOKU

Uvod:

Program izvajamo po naročilu MO Maribor že vrsto let. V letu 2024 so nam iz Skupne občinske uprave - Skupne službe varstva okolja naročili 2 izvedbo dogodka Učilnica v naravi. Dejavnost je bila namenjena učencem druge in tretje triade iz osnovnih šol. Omogočili smo jim spoznavanje mariborskega otoka, zgodovino, njegovo biotsko pestrost, spodbujali k igri in umetniškem ustvarjanju v naravi, ozaveščali o trajnostnem preživljanju prostega časa in pomenu ohranjanja dragocenih ekosistemov. Dejavnosti smo izpeljali 26. septembra in 11. novembra. **Sodelovalo je 178 učencev in 13 njihovih spremljevalcev.** Organizirali smo prevoz in tudi zdravo malico v sodelovanju z domačo pekarno in Srednjo šolo za gostinstvo in turizem Maribor.

Metode dela:

Metode doživljajske pedagogike, umetniško ustvarjanje, senzorične delavnice, učenje v naravi, prosta igra.

Izpeljane dejavnosti in doseženi cilji:

Obiskovalce smo na vsakem srečanju razdelili na 8, oz. 10 skupin, vsaka je obiskala 5 – 8 različnih dejavnosti od organiziranih 12-ih, ki smo jih izvedli med 9. in 13. uro. Na razpolago so bile naslednje vsebine: "Mariborski otok – Miti in legende", "Zdravilne rastline", "Glive, gobe, gozdni internet", "Življenje v gozdu in poklic gozdarja", "Bobri se vračajo", "Živali v gozdu in pomen lovstva", "Očem skriti- življenje živali v tleh", "Umetnost v naravi" – mandale iz naravnih materialov, "Umetnost v naravi" – drevo dobi obraz iz gline, "Začutimo naravo", igro "Spomin - drevesa", "Igre v naravi", "Pomen čebel", sproščanje v naravi - Chi gong.

Vpliv programa na lokalno okolje in učinek za MOM:

Učencem omogočimo spoznavanje posebnega ekosistema, ki je tako blizu mesta edinstven in bolj prepoznan kot kopališče, manj kot biotsko izredno pester in zaščiten habitat. Naučijo se spoštovati okolje in pomen njegovega ohranjanja, hkrati pa je pridobljeno znanje popestritev učnega procesa in poglobljanje pridobljenega znanja v šoli. Učitelji z velikim navdušenjem in hvaležnostjo izkoristijo ponujeno priložnost, saj se otroci raje učijo v naravi in pridobijo celo več znanja na zanimiv in drugačen način.

Povezovanje z drugimi organizacijami in strokovnjaki:

Sodelovali so strokovnjaki iz različnih področij (prof. biologije, prof. likovne vzgoje) in organizacij (Rajzefiber Maribor, Gobarsko društvo Lisička, Podravsko gozdarsko društvo, Lutra – inštitut za ohranjanje naravne dediščine, Lovska družina Hoče...).

Koordinatorica programov varstva okolja in ohranjanja narave: Kornelija Kaurin

8 PROGRAMI LETOVANJA Z ZPM MARIBOR – DEJAVNOSTI V POČITNIŠKIH CENTRIH VIRC POREČ IN DMZ POHORJE

ŠTEVILO OTROK IN MLADOSTNIKOV NA LETOVANJIH

Programs letovanj smo tudi letos uspešno izvedli. V Poreču in na Pohorju je v organizaciji ZPM Maribor letovalo skupaj 1.659 otrok in mladostnikov. Realizacija je bila 1,5% nižja, kot v lanskem letu (25 otrok manj). Kljub temu smo z izvedbo letovanj zadovoljni – tako z vsebinami kot z doseženimi številkami.

V letošnjem letu smo v VIRC-u ponovno imeli zunanje gostujoče skupine, v okviru katerih je letovalo 157 otrok, 45 več kot lansko leto oz. 28,7% več (lani 112).

To pomeni, da je bilo v obeh naših centrih skupaj z gostujočimi skupinami 1.816 otrok; kar je 20 več kot lansko leto oz 1% več (lani 1.796).

Večinski delež naših letovanj predstavljajo počitnice v VIRC Poreč, kjer smo od 25. junija do 24. avgusta izpeljali šest izmen 11-dnevnega letovanja s skupaj 1.554 udeleženci (15 manj kot lani). Višinsko letovanje na DMZ Pohorje je bilo izvedeno v dveh izmenah, v katerih je bilo skupno število udeležencev 105 (5 manj kot lani).

VIRC POREČ			število otrok (ZPM MB)	
1. izmena	25. 6. - 5. 7. 2024	11 dni	238 (+ RK Koper)	tudi zdravstvena
2. izmena	5. 7. - 15. 7. 2024	11 dni	295	tudi zdravstvena
3. izmena	15. 7. - 25. 7. 2024	11 dni	295	tudi zdravstvena
4. izmena	25. 7. - 4. 8. 2024	11 dni	289	tudi srednješolska in zdrav.
5. izmena	4. 8. - 14. 8. 2024	11 dni	213 (+ MZPM Velenje)	tudi zdravstvena
6. izmena	14. 8. - 24. 8. 2024	11 dni	224 (+ KŠ Miklavž)	tudi zdravstvena
DMZ POHORJE				
1. izmena	16. 7. - 26. 7. 2024	11 dni	58	tudi zdravstvena
2. izmena	6. 8. - 16. 8. 2024	11 dni	47	tudi zdravstvena

	VIRC POREČ	DMZ POHORJE	SKUPAJ
PREDŠOLSKI	6	0	6
OSNOVNOŠOLCI	1.425	96	1.521
SREDNJEŠOLCI	123	9	132
SKUPAJ	1.554	105	1.659

Programi v VIRC Poreč predstavljajo večinski delež letovanj – kar 93,7%, kjer je v šestih terminih skupaj letovalo 1559 otrok in mladostnikov in sicer vsi v organizaciji ZPM MB.

Na Domu Miloša Zidanška na Pohorju sta bili izvedeni dve izmeni, v katerih je skupaj letovalo 105 otrok oz. mladostnikov (v 1. izmeni 58 in v 2. izmeni 47), kar predstavlja 6,3% delež vseh letovanj.

STRUKTURA UDELEŽENCEV LETOVANJ PO OBČINAH IN GOSTUJOČIH SKUPINAH

Večina otrok in mladostnikov prihaja iz Podravske regije, največ iz Maribora in primestnih občin ter ostalih občin, ki jih pokriva mariborska Območna enota Zavoda za zdravstveno zavarovanje Slovenije (v nadaljevanju ZZS).

Pri organizaciji letovanj v Poreču in na Pohorju smo sodelovali z Mestno občino Maribor (v nadaljevanju MO Maribor oz. MOM) in še 17 občinami iz Podravja, z Ministrstvom za zdravje, Zvezo prijateljev mladine Slovenije (v nadaljevanju ZPMS) ter njenimi področnimi zvezami in društvi ter številnimi donatorji, ki pomagajo zagotoviti brezplačne počitnice za otroke iz socialno ogroženih družin.

LETOVANJE	ŠTEVILO OTROK						SKUPAJ
	MESTNA OBČINA MARIBOR		OSTALE OBČINE		GOSTUJOČE SKUPINE		
	ŠT. OTROK	v %	ŠT. OTROK	v %	ŠT. OTROK	v %	
VIRC POREČ	768	44,90%	786	45,90%	157	9,20%	1.711
DMZ POHORJE	76	72,40%	29	27,60%	-	-	105
SKUPAJ	844	46,50%	815	44,90%	157	8,60%	1.816

V letošnjem letu se je, v primerjavi z lanskim letom, delež otrok iz MO Maribor znižal za 5% (2023 je bil 51,50%), delež otrok iz ostalih občin se je zvišal za 2,64% (2023 je bil 42,26%). Delež gostujočih skupin pa se je zvišal za 2,36% (2023 je bil 6,24%).

LETOVANJE OTROK IZ MESTNE OBČINE MARIBOR

LETOVANJE	ŠTEVILO OTROK			
	PREDŠOLSKI	OSNOVNOŠOLCI	SREDNJEŠOLCI	SKUPAJ
VIRC POREČ	5	689	74	768
DMZ POHORJE	0	71	5	76
SKUPAJ	5	760	79	844

V letu 2024 se je letovanj udeležilo 844 otrok s stalnim bivališče v MO Maribor, 81 manj kot v letu 2023 (925). Od tega je v VIRC Poreč letovalo 91,00% otrok (v letu 2023 89,84%) in na DMZ Pohorje 9,00% otrok (v letu 2023 10,16%).

V primerjavi z letom 2023 je iz področja MO Maribor v VIRC Poreč letovalo 63 otrok manj, na DMZ Pohorje pa 18 otrok manj kot lani.

LETOVANJE OTROK IZ DRUGIH OBČIN (V ORGANIZACIJI ZPM MB)

LETOVANJE	ŠTEVILO OTROK			
	PREDŠOLSKI	OSNOVNOŠOLCI	SREDNJEŠOLCI	SKUPAJ
VIRC POREČ	1	736	49	786
DMZ POHORJE	0	25	4	29
SKUPAJ	1	761	53	815

Iz drugih občin (brez MO Maribor) se je letovanj udeležilo skupaj 815 otrok in mladostnikov, 56 več kot v letu 2023 (759). Skupni delež otrok iz ostalih občin je letos 44,90% in je za 2,64% višji kot lani (42,26%).

Večina otrok iz ostalih občin, skupaj 96,40%, je letovala v VIRC Poreč (v letu 2023 pa 97,23%) in 3,60% na DMZ Pohorje (v letu 2023 pa 2,77%).

V primerjavi z letom 2023 je iz področja drugih občin letos v VIRC Poreč letovalo 48 otrok več in na DMZ Pohorje 8 otrok več.

ŠTEVILO OTROK PO OBČINAH, KI SUBVENCIONIRAJO LETOVANJA ZPM MARIBOR

V preglednici v nadaljevanju so navedene občine, ki sodelujejo z ZPM MB in subvencionirajo letovanja za otroke iz socialno šibkih in ogroženih družin v VIRC Poreč in na DMZ Pohorje. Podatki prikazujejo skupno število otrok iz posamezne občine, ne glede na obliko letovanja.

št.	OBČINA	ŠTEVILO OTROK		
		VIRC	DMZ	SKUPAJ
1.	MESTNA OBČINA MARIBOR	768	76	844
2.	DUPLEK	41	1	42
3.	HOČE SLIVNICA	116	7	123
4.	KUNGOTA	39	1	40
5.	LOVRENC NA POHORJU	22	0	22
6.	MAJŠPERK	4	0	4
7.	MARKOVCI	4	0	4
8.	MESTNA OBČINA PTUJ	42	3	45
9.	MIKLAVŽ NA DRAVSKEM POLJU	47	1	48
10.	OPLOTNICA	1	0	1
11.	PESNICA	68	2	70
12.	RAČE FRAM	71	4	75
13.	RUŠE	49	1	50
14.	SELNICA OB DRAVI	17	0	17
15.	SLOVENSKA BISTRICA	79	1	80
16.	STARŠE	33	0	33
17.	SVETI JURIJ V SLOVENSKIH GORICAH	11	0	11
18.	ŠENTILJ V SLOVENSKIH GORICAH	35	0	35
	skupaj občine, ki subvencionirajo let.	1.447	97	1.544
	OSTALE OBČINE (skupaj 29)*	107	8	115
	SKUPAJ	1.554	105	1.659

* Občine, ki ne subvencionirajo letovanj ZPM MB, vendar otroci letujejo s pomočjo akcije Pomežik soncu® in drugih donatorskih akcij ali so upravičeni do zdravstvenega letovanja oziroma so starši samoplačniki.

MO Maribor in ostalimi občinam, ki ohranjajo in povišujejo nivo sredstev za subvencioniranje letovanj in zdravstvenih letovanj, velja tudi v tem poročilu nameniti posebno zahvalo.

GOSTUJOČE SKUPINE

V naša počitniška centra smo drugo leto zapored po letu 2020 sprejeli tudi gostujoče skupine. Predvidene proste kapacitete smo odstopili 3 skupinam, ki so v VIRC-u gostovale že v preteklih letih. Vse skupine so v celoti sprejele naš način letovanja in vsa pravila ter napotke. V 1. izmeni VIRC smo gostili otroke iz Rokometnega kluba Koper, v 5. izmeni otroke iz Medobčinske zveze prijateljev mladine Velenje, v 6. izmeni VIRC pa skupino mladih košarkarjev iz Miklavža.

STRUKTURA UDELEŽENCEV PO OBLIKAH LETOVANJ

OBMORSKO IN VIŠINSKO LETOVANJE

V nadaljevanju so evidentirani vsi otroci in mladostniki, ki so letovali z nami. Na letovanje v VIRC Poreč in na DMZ Pohorje so odšli bodisi s pomočjo sredstev socialnih transferjev, ki jih s posebno obliko subvencioniranja zagotavljajo občinski proračunski viri, bodisi s pomočjo donatorskih sredstev v okviru humanitarnih akcij ali pa so letovali kot otroci staršev samoplačnikov, ki so poravnali polno ceno letovanja.

LETOVANJA		SUBVENCIONIRANO		DRUGI VIRI	SAMOPLAČNIKI		SKUPAJ
		SOC.. IND.	ZDRAV IN SOC. IND.	POMEŽIK, DONACIJE ...	V CELOTI	ZDRAV. SUBVEN CIJA	
VIRC POREČ	št. otrok	711	245	124	199	275	1.554
DMZ POHORJE	št. otrok	50	18	13	8	16	105
SKUPAJ	št. otrok	761	263	137	207	291	1.659
	v %	45,9%	15,9%	8,2%	12,5%	17,5%	

V okviru subvencioniranega letovanja, za katera so sredstva (sorazmerni delež glede na prihodek staršev) prispevale občine, je skupaj letovalo 61,70% otrok in mladostnikov, plačnikov brez subvencij je bilo 12,50%.

S pomočjo donatorskih akcij (Pomežik soncu® in druga donatorska sredstva) je brezplačno letovalo 8,20% otrok in mladostnikov.

V okviru zdravstvenega letovanja brez dodatnega subvencioniranja je letovalo skupaj 17,50% otrok, ostali pa so dodatno koristili še sredstva občin, kot je že navedeno.

SUBVENCIONIRANO LETOVANJE

MO Maribor je kriterije za regresirano plačilo za letovanja v letu 2024 sprejela konec meseca aprila, takrat so bile potrjene tudi cene za letovanje. Ostale občine so sklepe o subvencioniranju posredovale do začetka maja.

Na osnovi potrjenih dokumentov smo objavili povabilo za prijavo otrok na letovanja in ga poslali na vse osnovne šole (mariborske in okoliške) in Centre za socialno delo s področja Podravja.

Pred pričetkom zbiranja prijav za otroke smo ponovno organizirali skupno srečanje delavcev v šolskih svetovalnih službah in predstavnikov centrov, kjer smo jim predstavili možnosti in kriterije za letovanje otrok in mladostnikov.

Regresna lestvica za subvencioniranje letovanj 2024 je temeljila na izračunu povprečnega mesečnega dohodka na družinskega člana oziroma bruto dohodka na družinskega člana v letu 2023 ter potrjenih cenah letovanj v letu 2024. Regresni razred se je za upravičenca letovanja izračunal z ustreznim preračunom dohodkov na družinskega člana in na osnovi tega je bilo staršem določeno končno plačilo.

Tako kot v letu 2023, so bile letos določene tri regresne lestvice in sicer prva za subvencionirano letovanje otrok iz socialno ogroženih družin na osnovi odločbe o otroškem dodatku, druga za subvencionirano letovanje otrok z zdravstvenimi indikacijami na osnovi odločbe o otroškem dodatku in tretja za socialna in zdravstvena letovanja na osnovi odločbe o odmeri dohodnine za tiste, ki ne prejemajo otroškega dodatka.

Pri regresni skupini "0" ni bilo obveznega prispevka staršev oz. skrbnikov, saj je občina je namesto obveznega pavšalnega prispevka izvajalcem letovanj dala možnost koriščenja rezervacije, ki se po letovanju vrne plačnikom, vendar se na ZPM Maribor za plačilo rezervacije nismo odločili.

Za uveljavljanje subvencioniranega letovanja so morali starši praviloma k prijavi priložiti kopijo veljavne odločbe o odmeri otroškega dodatka. Če tega ne prejemajo, pa kopijo odločbe o odmeri dohodnine za leto 2023 (v izjemnih primerih, ko izračun na tej osnovi ni bil mogoč, so se upoštevali valorizirani podatki iz odločb iz leta 2022).

Subvencionirano letovanje so v letošnjem letu lahko koristili otroci in mladostniki iz 18 občin: iz Mestnih občin (MO) Maribor in Ptuj ter občin Duplek, Hoče-Slivnica, Kungota, Lovrenc na Pohorju, Majšperk, Markovci, Miklavž na Dravskem polju, Oplotnica, Pesnica, Rače-Fram, Ruše, Selnica ob Dravi, Slovenska Bistrica, Starše, Sveti Jurij v Slovenskih goricah in Šentilj. Nekaj občin je sprejelo kriterije sofinanciranja MO Maribor, svoje kriterije pa so imele občine Kungota, Majšperk, Markovci, Oplotnica, Slovenska Bistrica, Starše, Sveti Jurij v Slovenskih goricah in Šentilj ter MO Ptuj.

Večina občin je za subvencionirana letovanja namenila toliko sredstev kot v letu 2024, nekatere zaradi velikega povpraševanja tudi nekaj več.

Razpoložljiva sredstva občin so v povezavi z letovanji ZPM Maribor najpomembnejši dejavnik, kolikšno število otrok iz posameznih občin na letovanja odide. Nekatere občine so letos ponovno upoštevala regresni razred "0", kar pomeni, da so otrokom, kjer povprečni mesečni dohodek na člana družine v letu 2023 ni bil višji od 230,76 EUR, v celoti krili stroške letovanja.

S pomočjo sredstev, ki so jih zagotovile občine (subvencionirano letovanje in dodatno subvencionirano zdravstveno letovanje), je v VIRC Poreč in na DMZ letovalo skupaj 1.024 otrok.

137 otrokom smo letovanje zagotovili s pomočjo sredstev donatorjev; za nekatere med temi je del sredstev zdravstvenega letovanja pokrilo Ministrstvo za zdravje, razliko do polne cene pa donatorski sklad.

POMEŽIK SONCU® IN DRUGE HUMANITARNE AKCIJE

ZPM Slovenije (v nadaljevanju ZPMS) je skupaj s področnimi ZPM-ji izvajala humanitarno akcijo Pomežik soncu® in kot delni sklop iste akcije še "Letovanje otrok s posebnimi potrebami - FIHO". Namen vseh takšnih akcij v mreži ZPM je, da odpeljemo na počitnice vse tiste otroke, katerim starši tega ne morejo zagotoviti, sistemskih virov pa zanje ni oziroma jih je premalo. Pomežik soncu® je program ZPMS, katerega cilj je zmanjšanje socialne izključenosti in zagotavljanje enakih možnosti otrokom za kvalitetno preživljanje počitnic. S pobudo ZPMS, ki se ji ZPM MB pridružuje kot organizator in izvajalec, uresničujemo enega svojih temeljnih strateških ciljev - zagotavljati enake možnosti za vključevanje otrok v vsa področja družbenega življenja, tako tudi na letovanje in v ostale programe za prosti čas.

Tudi pri ZPM MB smo pristopili k organiziranemu zbiranju donatorskih sredstev za letovanja otrok in se z direktnim povabilom obrnili na lokalne donatorje, pravne in fizične osebe.

V okviru akcije Pomežik soncu® in donatorskih akcij ZPM MB je v naših počitniških centrih brezplačno letovalo 137 otrok, od tega 124 v VIRC Poreč in 13 na DMZ Pohorje.

Otroci so bili razporejeni v vse izmene VIRC Poreč in DMZ Pohorje, prišli pa so iz širšega območja Maribora, Slovenske Bistrice, Slovenskih Konjic, Slovenskih goric, Ptuja in Ormoža.

ZDRAVSTVENO LETOVANJE

Na osnovi naše prijave na razpis Ministrstva za zdravje smo bili konec meseca aprila 2024 izbrani za organizatorja obmorskega zdravstvenega letovanja v VIRC Poreč in višinskega

zdravstvenega letovanja na DMZ Pohorje. Z Ministrstvom smo podpisali pogodbo o sofinanciranju obmorskega in višinskega letovanja otrok in šolarjev za leto 2024 za skupaj 554 otrok.

Otroci s potrjeno ustrežno zdravstveno indikacijo so lahko letovali v šestih 11-dnevnih izmenah v VIRC Poreč in v dveh 11-dnevnih izmenah na DMZ Pohorje. Pojasnujemo, da pomeni 11-dnevno letovanje 10 nočitev, sočasno pa 11 polnih dni oskrbe in odsotnosti otrok oz. spremljevalcev od doma. Na osnovi potrjenih zdravstvenih predlogov je skupaj letovalo 554 otrok, od tega 520 v VIRC Poreč in 34 na DMZ Pohorje.

Interesa za napotitev na zdravstvena letovanja v organizaciji ZPM Maribor je bilo tudi v letu 2024 več, skladno s splošno povečanim povpraševanjem po organiziranih počitnicah. Za vse naše programe letovanj smo namreč prejeli več prijavnice, kot je bilo razpoložljivih kapacitet v vseh izmenah.

Načrtovali smo, da se bo letovanj v naši organizaciji in izvedbi v obeh centrih udeležilo do največ 1.700 otrok, saj smo nekaj kapacitet počitniškega doma v Poreču namenili gostujočim skupinam, ki imajo svoj program letovanj. Skupaj smo prejeli 1.915 prijavnice, kar je bilo 215 več prijav od razpoložljivih kapacitet. Ker so bile to prijave, ki smo jih prejeli po zapolnitvi razpoložljivih prostih mest, so bili otroci razporejeni na čakalno listo. Žal ni bilo toliko odjav v najbolj zelenih terminih, da bi lahko vse čakajoče sprejeli na letovanje v zelene izmene, poleg tega se je do odhoda na letovanje zaradi različnih razlogov odjavilo kar precej otrok, ki so imeli letovanje že zagotovljeno v manj zelenih terminih.

Za zdravstveno letovanje smo prejeli skupaj 587 napotitev s strani osebnih zdravnikov otrok. Za VIRC Poreč je bilo 552 napotitev, za DMZ Pohorje pa 35 napotitev. Ugotovimo lahko torej, da smo prejeli 33 napotitev več kot je bilo razpisnih mest, realiziranih pa je bilo 554 kot jih je bilo odobrenih s pogodbo.

Večje število napotitev otrok na zdravstveno letovanje potrjuje, da smo zelo dobro planirali obseg zdravstvenega letovanja že pri prijavi, kjer smo kandidirali za organizacijo zdravstvenega letovanja za skupaj 600 otrok. Prepričani smo, da bi takšno število tudi dosegli, saj bi lahko starše bolj intenzivno obveščali o možnosti zdravstvenega letovanja, tako pa smo jih morali preusmerjati na druge možnosti sofinanciranja letovanj in letovanja pri drugem organizatorju. Posledično pa so nam – zaradi odpovedi in podobnih razlogov – ostala neizkoriščena mesta v posameznih izmenah.

Z občinami, ki subvencionirajo letovanja, smo pogodbe podpisali v začetku maja, vse so tudi zagotovile, da podpirajo naša prizadevanja za izvedbo letovanj.

Do zdravstvenega letovanja so bili upravičeni otroci, ki so jih za zdravstveno letovanje predlagali njihovi izbrani osebni zdravniki v Podravski regiji. Otroci so pred odhodom na zdravstveno letovanje opravili tudi obvezni zdravniški pregled, ki je potekal na način in pod pogoji, kot so jih določale posamezne zdravstvene ustanove in ambulante.

Tako kot v prejšnjih letih, smo tudi za letos načrtovali, da bodo v okviru naših programov letovali otroci s posebnimi potrebami v terapevtski skupini, podprti s strani Službe za otroško in mladostniško psihiatrijo Zdravstvenega doma dr. Adolfa Drolca Maribor. Otroci, ki so bili v naše programe vključeni v sodelovanju z njihovimi izbranimi osebnimi zdravniki in s Službo za otroški in mladostniško psihiatrijo, so letovali predvsem v 6. izmeni obmorskega letovanja v VIRC Poreč in v obeh izmenah na Domu Miloša Zidanška.

Gre za otroke z vedenjskimi, čustvenimi, psihosomatskimi in osebnostnimi motnjami, katerim je potrebno zagotoviti terapevtsko obravnavo. Zanje smo v sodelovanju z dispanzerjem k našemu pedagoškemu in zdravstvenemu timu, kot ga sicer imamo na vseh obmorskih letovanjih, k letovanju 6. izmene vključili tudi terapevta - psihologa s primernimi delovnimi izkušnjami s področja pedopsihiatrije.

Za otroke, ki so bili na letovanje napoteni zaradi zdravstvenih razlogov, skladno z določili javnega razpisa, del stroškov letovanja krije Ministrstvo za zdravje. Ker s tem deležem ni zagotovljeno celotno plačilo zdravstvenega letovanja, smo pobude za sodelovanje pri plačilu razlike do polne cene, posebej za socialno šibke in ogrožene družine, poslali občinam v Podravju, ZPMS in drugim donatorjem.

Po vzoru MO Maribor, ki se na naš tovrstni poziv odziva že vrsto let, je pobudi sledila večina občin, ki subvencionira letovanja. V primerih, kjer občinski viri niso bili na razpolago, smo delež za plačilo razlike za otroke iz socialno ogroženih družin zagotovili s sredstvi iz akcije Pomežik soncu® in drugih donatorskih akcij, v ostalih primerih pa so sredstva prispevali starši sami.

VSEBINSKA PREDSTAVITEV LETOVANJ

Na letovanjih je bilo veselo, zanimivo, razigrano in poučno, saj smo se trudili, da bi letovanja ostala čim bolj brezskrben del počitniški dni. Poleg nepogrešljivega otroškega smeha in veselja ter neprecenljivega dela in dobri volji prostovoljcev, si bomo tudi letošnje poletje zapomnili po hvaležnosti otrok in staršev, da kljub še vedno dokaj negotovim razmeram, uspešno izvajamo vse načrtovane programe.

VIRC POREČ

Programi v Poreču so bili podobni kot v prejšnjih letih in po zaslugi naših spremljevalcev (pedagoškega vodstva in vzgojiteljev) v vseh izmenah vsebinsko ponovno raznovrstni, vsaka izmena je bila tematsko malo drugačna. Ustvarjali so v ustvarjalnih in drugih tematskih delavnicah, sodelovali pri športnih aktivnostih, igrali družabne igre, se zabavali ob večernih prireditvah, odkrivali mlade talente VIRC-a, si privoščili Virčevski disco in kino na prostem ter seveda veliko uživali na plaži in v morju. Vse dejavnosti so bile ustrezno in skrbno organizirane, programe smo pripravili že v prvi polovici meseca junija.

Glede na rezultate analize ankete, ki so jo v VIRC-u izpolnjevali otroci stari med 11 in 17 let, lahko trdimo, da otroke in mladostnike na letovanje privabi zanimiv program aktivnosti, ki vključuje razne športno – rekreativne dejavnosti, ustvarjalne delavnice ter pestre večerne programe. Seveda pa je najpomembnejše druženje z vrstniki in morje. Najboljše ocene pa so v vsaki izmeni redno dobivali spremljevalci otrok – vzgojitelji, kot jih poimenujemo.

Pri vsebinah programov je bilo tudi v letošnjih počitnicah spet veliko športnih dejavnosti, tudi navijaških, saj so jim dodatno motivacijo dale navdušujoče tekme slovenskih odbojkarjev in nogometašev ter olimpijske igre. V okviru športnih dejavnosti so otroci skozi vsako izmeno aktivno sodelovali na različnih športnih turnirjih in prijateljskih tekmah, orientacijskih tekih in igrah brez meja. V VIRC-u so urejena igrišča za košarko na tartanu, nogomet na travi, odbojko na asfaltu in na pesku ter velik večnamenski šotor z asfaltno podlago z vrisanimi igrišči za košarko, odbojko in badminton. Poleg tega so otrokom na razpolago številna igrala, še en manjši šotor za delavnice, slack line in zipline poligon, vodna drča ter vodeno streljanje z zračno puško oz. lokom. V VIRC-u je na razpolago veliko športnih rekvizitov.

Na plaži imajo otroci ob kopanju in plavanju, še veliko možnosti za sproščene organizirane igre na plaži, na voljo so jim naši supi, v bližini je možnost plezanja po "Ice bergu" in izposoje pedolinov, vožnja na »tubah« in druge aktivnosti.

Na veliko veselje otrok in spremljevalcev je bil tudi letos v vseh izmenah izveden celodnevni izlet z ladjo, s postankom in kopanjem v Vrsarju. Prav tako so bili organizirani sprehodi in ogled mesta Poreč.

V vseh izmenah so se izvajali tematski dnevi, največkrat z različnimi glasbenimi in plesnimi delavnicami ter večerom talentov. Vzgojitelji so se zelo potrudili, da otrokom in mladostnikom v enajstih dnevih letovanja ni bilo dolgčas, saj so pripravili številne zanimive delavnice. Otroci so se preizkusili v izdelavi nakita, mozaikov, okvirjev za fotografije, magnetkov, lovilcev sanj,

živali iz naravnih materialov, izdelkov iz gline, mavčnih odlitkov, grafitov, tatojev, razglednic, poslikavi majic, mandal in kamnov ter številnih drugih delavnicah. V okviru ustvarjalnih delavnic so si nekatere izmene pripravile tudi vse potrebno za večerni program. Tako so kreirali in izdelovali obleke, maske in kostume za tematske večerne prireditve. Zelo odmevne so bile novinarske delavnice, dve izmeni sta pripravili počitniško glasilo "Virček". Sodelovali so lahko tudi pri številnih družabnih igrah, ki jih je v VIRC-u zelo veliko na razpolago.

Pestri so bili večerni programi; izmene so ob dobrem sodelovanju otrok in vzgojiteljev pripravile vsebinsko raznolike zabavne prireditve. Odvijali so se izbiri "VIRC ima talent", pripravili so krst novih vzgojiteljev in zaključne prireditve, ki so bile tematsko obarvane. Sodelovali so na prireditvah "Zmenkarije", "Radio srček", "Staviš da?", "Masterchef" itd., pripravili so "Lunapark" in lov na skriti zaklad, veliko prireditev pa je bilo tematsko prirejenih poletnim olimpijskim igram. Seveda pa sta bila v vsaki izmeni organizirana "virčevska diskoteka" in kino na prostem.

V času letovanja je otrokom na razpolago knjižnica, svoja mnenja pa so otroci spremljevalcem na letovanjih posredovali v "Otroškem parlamentu". Ob koncu letovanj pa so odgovarjali tudi na ankete, ki jih ima ZPM Maribor pripravljene za potrebe evalviranja programov.

V 4. – srednješolski izmeni so bile vsebine prilagojene mladostnikom, prav tako je bil posebej organiziran dnevni red bivanja v VIRC-u. Ob že predhodno opisanem programu in vsebinah, se je v tej izmeni izvajal še dodatni program prevencije, ki je bil namenjen neformalnemu izobraževanju mladih udeležencev in njihovih spremljevalcev. Več o tem pa pišemo pri poglavju "Programi za mladostnike".

DOM MILOŠA ZIDANŠKA NA POHORJU

Letovanje na Domu Miloša Zidanška je bilo tudi letos dokaj uspešno, izvedli smo dve raznoliki in prijetni izmeni. V obeh terminih je letovalo skupaj 105 otrok.

Spremljevalci – prostovoljci so pripravili zanimiv in vsebinsko zelo pester ter zelo dobro organiziran program. Letovanje že nekaj let poteka pod sloganom "Ponosno različni" in takšni so bili tudi otroci v izmenah. Bili pa so tudi zelo veseli, razigrani, zabavni in obogateni z novimi doživetji in znanji. Program je bil predvsem zaradi velikega zanosa in dobre volje pedagoških ekip vsebinsko zanimiv, raznovrsten in poučen.

Letovanje se je tradicionalno pričelo s spoznavanjem udeležencev. Na Pohorju se še ohranja tradicija zbiranja ob pohorski zastavi in petje pohorske himne, mladi pa spoznajo tudi Škrata Mileka, kateri je osrednji lik Doma Miloša Zidanška. Tudi na Pohorju, tako kot v Poreču, večina programa poteka na prostem, osrednji prireditveni prostor je pred domom.

V času počitnic na Pohorju so odšli na nekaj pohodov, najpogostejši cilji so: dom Jelka, Mariborska koča in Ruška koča na Arehu, Slap Skalca in Bellevue. Preizkusili so različne športne aktivnosti in igre ("Pohorska olimpijada", "Lunapark", igre z žogo, lokostrelstvo, slackline, zipline, igre brez meja...). Imeli so veliko ustvarjalnih delavnic, različnih iger, veselih večernih programov ("Pohorje ima talent", "Pohorski špektakel", disko in kino na prostem).

Otroci in mladostniki so se spoznavali s svetom polnim različnosti, bivali v sožitju z naravo, postavljali bivake, sodelovali v lovu za zakladom ter socialnih igrah. Uživali so v plesnih delavnicah, kreativnem pisanju, likovnih delavnicah, izdelavi zapestnic prijateljstva in družabnih igrah. So se pa tudi na Pohorju razveselili celodnevnega izleta – prva izmena v Tehnopark Celje in na Šmartinsko jezero, druga izmena pa v Vodni park Radlje ob Dravi.

Ponovno poudarjamo, da imajo otroci s področja ZZZS OE Maribor prednost, da so lahko napoteni na zdravstvena letovanja oz. letovanja s pomočjo javnih sredstev tudi v sredogorje

(Pohorje). Nekateri od njih imajo namreč takšne zdravstvene indikacije, da na obmorsko letovanje ne smejo oz. za njihove zdravstvene indikacije ni priporočljivo.

PRILAGODITVE

Obdobje prilagajanja Covid situaciji nas napotuje, da se vedno pripravimo tudi za takšne primere, zato ostajamo pripravljeni na njih.

Že v času priprav smo od meseca maja ustrezno sodelovali z zdravstvenimi službami, od koder so prišli prostovoljci, predvideni za zdravstvene time na letovanjih. Večina članov predvidenih zdravstvenih timov poletja 2024, so bili prostovoljci tudi v predhodnih letih in so zato imeli praktične izkušnje in to neposredno v obeh centrih letovanja. Na podlagi njihovih izkušenj in predlogov smo prilagodili protokole ravnanja, kako ukrepati, če pride do suma na okužbo. Starše otrok in prostovoljce smo prosili, da pred odhodom na letovanje spremljajo zdravstveno stanje svojih otrok.

V sami sezoni letovanj se je izkazalo, da so same okužbe zelo redke. Zadeve smo sproti selektivno komunicirali s starši.

Nekajkrat smo se srečali s problemom ušivosti pri posameznih otrocih, kar je seveda povzročilo posebne skrbni in dodatno delo.

SODELOVANJE S PROSTOVOLJCI – SPREMLJEVALCI NA LETOVANJIH

S pripravami na letovanja smo pričeli v mesecu februarju. Takrat je bil javno objavljen poziv prostovoljcem - spremljevalcem na letovanjih (za vzgojitelje in športno-rekreativne vzgojitelje). Prijave smo na osnovi internega razpisa sprejemali do 20. aprila. Skupaj smo prejeli 255 prijavnic, število prijavljenih kandidatov je bilo večje od pričakovane potrebe po vzgojiteljih, kar je za trenutne razmere in splošno pomanjkanje prostovoljcev zelo spodbudno. Vendar so nam tudi letos težave povzročale odpovedi prostovoljcev pred odhodi na letovanje. Med prijavljenimi je bilo 70% takšnih, ki so z nami že sodelovali oziroma nekateri sodelujejo že vrsto let, dobra tretjina pa je bilo kandidatov, ki v naših programih letovanj še niso sodelovali. Letos smo ponovno izvedli celotno usposabljanje za nove kandidate "v živo", kot je ustaljeno potekalo že veliko let pred 2020. Usposabljanja, ki so organizirana v sklopu 15 ur in razdeljena na 7 različnih tem, smo izvedli v prostorih naše organizacije.

Vodje izmen so v začetku meseca maja izbirali vzgojitelje za svoje skupine, od maja do odhoda na letovanje pa so potekali sestanki po izmenah na ZPM Maribor. Vse izmene so že pred odhodom uredile veliko zadev za dobro izvedbo programov - priprave na letovanje, načrt dela, razporeditev nalog, priprava in organizacija delavnic, športnih dogodkov, večernih programov itd..

Med letovanjem vsake izmene je bil organiziran obvezen operativni sestanek z vodstvom ZPM Maribor. Dinamika prostovoljnega dela na letovanjih zahteva tudi vsakodnevno usklajevanje dela, kar se je urejalo na jutranjih sestankih izmen. Za vse izmene je bil po zaključku letovanja v Mariboru izveden še obvezen evalvacijski sestanek.

Prostovoljci so tudi letos izpolnili vprašalnike v zvezi s pripravami in potekom letovanja in na ta način ocenili organizacijo in izvedbo svoje izmene. Na ZPM Maribor smo izdelali pregled posameznih izmen in ob koncu letovanja pripravili skupno analizo vseh anket.

Vodje izmen so po predpisanih kriterijih ocenili vzgojitelje, na koncu sezone pa Komisija za letovanja pri ZPM Maribor oceni pedagoško vodstvo in uspešnost posameznih izmen.

Za otroke in mladostnike je na letovanjih v organizaciji ZPM Maribor letos skrbelo skupaj 217 prostovoljcev.

IZMENA	Pedagoški vodja	Pomočnik pedagoškega vodje	Zdravnik	Medicinska sestra, zdravstveni tehnik
VIRC				
1.	Mandić Jelena	Krstić Uroš	Krajnik Tatjana, dr. med. spec	Železnik Mojca, Kralj Mihaela
2.	Krajnc Ružič Maja	Pokleka Maruša	Koren Alenka, dr. med., spec.	Erhatic Nuša, Rebernik Petra
3.	Pregl Katja	Gregorn Maja	Čopi Staša, dr. med.	Pilipović Dijana, Mladenović Maja
4.	Pal Gregor	Kovačec Nika	mag. Leon Radolli, dr. med. spec.	Černjak Katarina, Kolanovič Vanja
5.	Kancler Denis	Irman Kolar Sara	prim. asist. mag. Martin Bigec, dr. med. spec.	Smrečnjak Majda, Metelko Maruša
6.	Kos Sandra	Hadler Špela	Perišić Ana, dr. med. spec.	Martini Estera, Kolarič Matej
DMZ				
1.	Babič Nina			Tuš Kaja
2.	Ravlan Leon			Erhatic Nuša

9 ŠOLA TUDI OB ŠOLI

V tem poglavju so programi ZPM Maribor, ki se v glavnem dogajajo v šolah, za učence pa niso obvezni. O izvajanju šole v naravi in drugih obšolskih obveznih ali neobveznih dejavnostih, ki se dogajajo v naših počitniških centrih v Poreču in na Pohorju poročamo ob koncu tega poglavja. V nadaljevanju pa najprej poročamo o programih, s katerimi ZPM Maribor pripomore, da so v okviru svoje šole, dijaškega doma ali vrtca še posebej aktivni tisti učenci, ki so izrazito vedoželjni, raziskovalni, inovativni in ustvarjalni.

Mentorji in koordinatorji tovrstnih programov v šolah v veliki meri to delo opravljajo prostovoljno. Skupno za te programe je predvsem, da dvigajo splošno kulturno raven, širijo splošna znanja, spodbujajo raziskovalni duh in vedoželjnost, nekateri pa so posebej prirejeni tako, da pokrivajo izbrana področja.

ŠOLA, VRTCI TER DRUGE SKUPINE V NARAVI - ZIMA-POMLAD-JESEN

Planirali smo, da bodo predvsem v VIRC Poreč, del svojih šolskih in obšolskih obveznosti izvajali otroci iz šol iz cele Slovenije ter drugi uporabniki.

Dom Miloša Zidanška je bil v obdobju od januarja do julija zaprt, nato je nekaj tednov za potrebe letovanj funkcioniral in je bil jeseni spet dan v mirujoče stanje. Odprli smo ga le še zadnji teden v decembru za izvedbo dobrodelnega novoletnega tabora.

Podatki, ki jih navajamo v nadaljevanju, so rezultati po zaključku leta.

Planiranje, ob sekretarju in vodji računovodstva ZPM Maribor, izvajata vodja referata za letovanja ZPM Maribor Marina Škrubej in sodelavka Jožica Dobaj, v referatu pa izvajajo tudi analize, o katerih poročamo v nadaljevanju.

VIRC POREČ

Podatke o številu otrok in njihovih spremljevalcev na letovanjih podajamo posebej. V tem poglavju predmetnega poročila navajamo le podatke o gostih VIRC-a, izven obdobja glavnih počitnic.

S šolskimi in drugimi skupinami iz Slovenije smo imeli v času planiranja rezervacije za 1.600 otrok in njihovih spremljevalcev ter drugih gostov iz 25 osnovnih in srednjih šol ter drugih organiziranih otroških in odraslih skupin. Dodatno smo načrtovali še obisk 120 gostov v času prvomajskih praznikov. Skupaj bi po planu imeli 1720 gostov in 6000 oskrbnih dni. Poslovna ideja pa je bila realizacija iz leta 2019, ko je bilo v VIRC-u izven glavne sezone 1845 gostov.

Planiranje in dejanske rezervacije so bile nato realizirane nad pričakovanji. Do jesenske sezone se je za izvedbo svojih programov v VIRC-u odločilo nekaj osnovnih in srednjih šol, prav tako tudi nekaj drugih skupin.

Od 25. aprila do konca septembra (brez letovanj od 25. junija do 24. avgusta) smo uspeli realizirati 6737 penzionov za 2014 oseb. Odstopanje od načrtovanega je pri penzionih pri prvomajskih paketih za individualne goste, kjer je bilo realizirano samo 354 penzionov od načrtovanih 500 in prihod 96 gostov od načrtovanih 120.

To pomeni, da smo višjo realizacijo dosegli pri organiziranih skupinah, ki pa so koristile nekaj manj oskrbnih dni oz. bivali manj dni, kot smo načrtovali.

Rezultati kažejo, da je bilo število gostov za 14,60% višje od načrtovanih, število oskrbnih dni pa za 11% višje od načrtovanih.

V primerjavi z letom 2019 je bilo gostov izven glavne sezone za 8,40% več.

Več o poslovanju VIRC-a še v XIII. poglavju tega poročila.

DMZ POHORJE

Rezultati poslovanja na DMZ Pohorje so vsa leta žal bistveno slabši kot v VIRC-u. Iz obdobja corona virusa in po njem se soočamo z več sočasnimi drugimi problemi. Kombinacija kadrovskih težav, zelenih zim in povišanih cen rezultira vse več težav. V letu 2024 smo oskrbnika doma zaposlili šele konec 1.polovice leta, pa še to v nepolnem delovnem času. Pred tem je bil dom zaprt, od decembra 2023. Glede na že povišane stroške poslovanja ter napovedi za zvišanje cen vseh energentov, obenem pa še ob slabem povpraševanju po namestitvah v domu, smo se ob izkušnjah glede zasedenosti doma v zimski sezoni, odločili, da dom konec decembra 2024 začasno zapremo in do začetka letovanj v juliju nismo sprejemali gostov.

Za leto 2024 tako sploh nismo načrtovali števila gostov in penzionov, saj v času priprave programa dela ZPM Maribor za leto 2024 še nismo odločali, kako bo dom posloval. Nekaj povpraševanja organizirani skupin je kljub temu bilo, saj so stalni gostje še vedno upali, da bo dom posloval. Gre predvsem za različna društva, ki jim odgovarja lokacija, dostopnost in ustrezen prostor za njihovo dejavnost. Razlog je tudi višja cena prevozov, ki je za skupine iz Podravja za Pohorje bistveno cenejši kot za druge dele Slovenije.

Poleg naših dveh 11-dnevnih izmen letovanj v juliju in avgustu, smo uspešno izvedli še 5-dnevni novoletni tabor. Med novoletnimi počitnicami smo s sredstvi, ki smo jih pridobili na internem razpisu ZPMS, izvedli tabor za 46 otrok iz socialno ogroženih družin.

Od zunanjih skupin smo gostili 1 društvo. Skupaj je bilo 25 gostov, realiziranih je bilo 75 penzionov.

Skupaj z letovanji, taborom in zunanjimi skupinami je bilo 196 gostov, od tega 151 otrok in 45 odraslih. Realiziranih je bilo 1479 penzionov in polpenzionov.

Tudi o DMZ obširneje poročamo v XIII. poglavju tega poročila.

10 MEDNARODNO SODELOVANJE

Že jeseni 2021 smo bili povabljeni kot partnerji k oddaji prijave na mednarodni projekt SETCOM - Podporna okolja za spodbujanje prečnih kompetenc v vzgoji in izobraževanju, katerega nosilec je Univerza v Mariboru. Projekt je bil uspešen na razpisu in je pričel z izvajanjem 1. 7. 2022. Projekt SETCOM sofinancira Norveška s sredstvi Norveškega finančnega mehanizma v višini do 499.409 EUR in je trajal dve leti oz do 30. 4. 2024. Strokovna sodelavka ZPM Maribor v projektu je bila Urša Žiger.

Partnerji v projektu SETCOM so bili Univerza v Mariboru – UM (Pedagoška fakulteta, Filozofska fakulteta, Fakulteta za naravoslovje in matematiko, Karierni center, Služba za razvoj in podporo izobraževanju in študiju), Mestna občina Maribor, Srednja ekonomska šola in gimnazija Maribor, OŠ Draga Kobala Maribor, OŠ Dušana Flisa Hoče (Vrtec Hoče in Rogoza), Andragoški zavod Maribor – Ljudska univerza Maribor, Zveza prijateljev mladine Maribor in NORD University, Faculty of Education and Arts (UNORD). UM in UNORD sta temeljni instituciji za izobraževanje učiteljev z vzpostavljeno infrastrukturo za zagotavljanje trajnosti.

Splošni cilj projekta SETCOM so bili zapolniti vrzeli med strateškimi dokumenti in empiričnimi raziskovalnimi spoznanji o prečnih kompetencah pedagoških delavcev.

Specifični cilji projekta SETCOM so bili razvijanje socialnih in emocionalnih kompetenc, razvijanje pismenosti na področju umetne inteligence in vzpostavitev trajnostno usmerjenega kompetenčnega centra.

Ciljne skupine v projektu SETCOM so bile visokošolski učitelji na pedagoških študijskih programih, študenti pedagoških študijskih smeri, pedagoški delavci na področju predšolskega, osnovnošolskega in srednješolskega izobraževanja, izobraževanja odraslih ter neformalnega izobraževanja, administrativni delavci, posredno bodo naslovljeni prav tako otroci, učenci in dijaki v partnerskih institucijah (kot je na primer ZPM Maribor).

Temeljne dejavnosti v projektu SETCOM so bila redna pedagoška srečanja razvojnih timov (vzajemno učenje), prenosi spoznanja v prakso, projektni sestanki in izobraževalni moduli.

K sodelovanju v projektu v okviru izobraževalnih modulov smo povabili pedagoške delavce iz vrst naših prostovoljcev, ki so lahko pridobivali nova znanja v okviru izobraževalnih modulov. Odzvalo se je 10 prostovoljcev, 3 so se redno udeleževali srečanj, ostali so prejeli vsa gradiva.

V letu 2024 smo sodelovali v vseh predvidenih in izvedenih aktivnosti projekta. Leto je zaznamovalo predvsem zaključek samega projekta, izvedeno je bilo še eno pedagoško srečanje, izobraževalni modul in zaključna mednarodna konferenca. Na omenjeni konferenci je Urša Žiger sodelovala s svojim prispevkom, koordinirala pa je tudi razpravo v eni izmed skupin. Sledilo je še zaključno poročanje in zaključno srečanje.

Sodelovanje v projektu ocenjujemo kot uspešno. Zastavljene cilje smo dosegli, mestoma celo zelo presegli. Izbor sodelujočih partnerjev je bil zelo dober, verjamemo, da so nova poznanstva dragocena. Pridobili smo veliko novega znanja, predvsem na področju umetne inteligence in kompetenc povezanih z njo, sami pa smo veliko znanja in izkušenj s področja socialno-čustvenega učenja delili med partnerje. Ker smo organizacija, kjer izvajamo neformalno izobraževanje smo veliko novega pridobili tudi na področju metod dela, ki jih s pridom prenašamo v naše delo. Enako seveda velja za rezultate projekta (v delavnicah, na letovanjih, mladi raziskovalci).

11 PODPORNİ PROGRAMI ZA OTROKE, MLADOSTNIKE IN DRUŽINE

PRAZNOVANJE ROJSTNIH DNEVOV

V letu 2024 smo v DUM-u izpeljali 19 praznovanj rojstnega dne za otroke.

Pri praznovanju je poudarek na skupni igri, družabnosti in razvijanju gibalnih in ročnih spretnosti. Mladi slavljenec so plesali in ustvarjali v delavnicah. Približana jim je bila ideja, da je darilo, ki ga naredimo sami, tudi lahko uporabno, lepo, predvsem pa podarjeno iz srca.

Izvajalci programa so bili prostovoljci. Trudimo se, da jih za to delo dodatno usposabljammo. Komercialni, konkurenčni programi so za mnoge starše finančno nedostopni, tako da ima naš program svoje stalne obiskovalce. Vztrajamo pri izvedbi le-tega, saj tako omogočamo tudi manj situiranim družinam možnost praznovanja izven doma. Hkrati pa ustrezemo tudi tistim, ki se zavedajo, da potrošniško naravnana ponudba ni nujno najkvalitetnejša in se odločajo za obisk pri nas, ker lahko otroci tukaj svoj rojstni dan preživijo ustvarjalno.

Koordinatorica programa: Kornelija Kaurin

SKLAD IN PROGRAM OMOGOČIMO SANJE

Uvod:

Namen projekta Omogočimo sanje je razvijati sposobnosti otrok, ki izkazujejo izjemne potenciale, motivacijo in interes na izbranem področju, še posebej tistim otrokom, ki so iz socialno šibkih družin in tako nimajo sredstev, da bi to svojo nadarjenost razvijali.

Zavedamo se, da bodo nadarjeni otroci dosegali izjemne rezultate le, če bodo ustvarjalni, motivirani in bo njihovo okolje spodbudno. Ne želimo, da bi otroci ostali neopaženi in morda z nizko samopodobo ter njihovi potenciali nerazviti. Izobrazba staršev, socialno-ekonomski položaj družine in okolje močno vplivajo na celostni razvoj otrok, zato je pomembno, da tistim, ki imajo potencial in hkrati nimajo spodbudnega okolja, pomagamo uresničiti njihove interese. Pri projektu gre za naložbo v prihodnost – vsakega posameznika in vseh nas.

Da bi uresničili zastavljene cilje, vsako leto razpišemo do tematske tabore za nadarjene učence.

Izpeljane dejavnosti:

V letu 2024 smo načrtovali vsaj en tabor poleti, morda še drugega v času krompirjevih počitnic. Žal nismo izvedli nobenega tabora. V načrtovanem poletnem taboru, kateri naj bi bil v VIRC-u žal nismo uspeli pridobiti ustreznega izvajalca (tabor smo sicer načrtovali v času 6. izmene), drugega na Pohorju, pa nismo pričeli pripravljati zaradi kadrovskih zapletov na DMZ.

Koordinatorica programa: Urša Žiger

HUMANITARNA DEJAVNOST

Za izvajanje humanitarne dejavnosti v letu 2024 je ZPM Maribor ponovno dajala suport neposredno DPM Maribor, enemu od društev, članov ZPM Maribor. Druge humanitarne aktivnosti zveze, so izvedene neposredno v sklopu drugih programov ZPM Maribor in jih v tem poglavju posebej ne izpostavljamo (TOM, prostori za ukrajinske aktivnosti, Pomežnik soncu, novoletna obdaritev otrok, skladiščenje, strokovna pomoč...).

DPM Maribor, ki je tudi društvo s priznanim statusom humanitarne organizacije, se je tretje leto zapored samostojno prijavilo na javni razpis MOM - za sofinanciranje humanitarnih organizacij. Več let pred tem, je bila ZPM Maribor prijavitelj humanitarnih dejavnosti v mariborski mreži prijateljev mladine, individualni izvajalci pa so bili v največji meri v DPM Maribor. Sedaj o svojem humanitarnem delu DPM Maribor poroča neposredno sofinancerjem, navznoter med člane in organe društva, pa na svojem občnem zboru. O tem poročamo še v poglavju XIV.

ZPM Maribor zato daje za izvajanje humanitarne dejavnosti podporo v resursih. DPM Maribor nima zaposlenih; operativno humanitarno delo se izvaja povsem na prostovoljski bazi. Brez participacije pri stroških uporabe prostorov v DUM-u tako DPM koristi prostore za skladiščenje, za sestanke, za delo s strankami, družinami in za društveno delo.

Ena sodelavka referata za letovanja je ponovno opravljala pomembno delo za društvo, vso knjigovodsko in računovodsko delo za društvo. Ob tem pa pogosto vodi še administracijo in sprejema telefonske klice. Informacije in usmerjanje pomoči potrebnih družin, smo izvajali tudi drugi delavci in prostovoljci ZPM Maribor.

ZPM Maribor je v letu 2024 dajala podporo izvajalcem s katerim smo programsko povezani, ki delujejo sicer samostojno (zagovorniki Glas otroka, Srpsko kulturno društvo, KK Radvanje, medkulturno društvo Kantilena).

Če je bila ob izvajanju katerega od drugih programov, ki jih izvajamo v ZPM Maribor, zaznana stiska v kakšni družini z otroci, je bilo staršem pogosto svetovano, kje lahko dobijo oziroma so bili usmerjeni, da pomoč morda pridobijo pri DPM.

JAVNA DELA

ZPM Maribor že vrsto let izvaja program Javnih del (v nadaljevanju JD). Brezposelne osebe so tako vključene v več naših programov, ki jih brez te podpore ne bi mogli izvajati v taki meri, kot jih sedaj. Že krčenje števila javnih delavcev glede na število zaposlenih v organizaciji v prejšnjih letih, je močno načelo planiranje in tudi realizacijo programov ZPM Maribor.

Kljub vsem prednostim, programi JD prinašajo tudi obveznosti in stroške, ki jih mora pokrivati naša organizacija. Vseh stroškov naročnik (ZRSZZ) in nosilec javnega interesa (MO Maribor) ne prevzemata (na primer regres za letni dopust, dodatek za minulo delo, stroški opravljanja usposabljanja za varnost pri delu, dnevnice, usposabljanja, oprema za varno delo).

V celoti gledano, je izvajanje tovrstnih programov družbeno koristno, za izvajalca je referenčno in delno obremenjujoče, saj je potrebno delovne procese (kadrovsko službo, računovodstvo, vodenje in upravljanje) prilagoditi. Za leto 2024 lahko ocenimo, da je bilo izvajanje javnih del smiselno, upravičeno in v smislu stroškov tudi opravičeno.

V letu 2024 smo iz razpisa za programe Javnih del uspeli pridobiti sofinanciranje za 3 osebe v treh programih:

- POMOČ PRI IZVAJANJU PROGRAMOV ZA MLADE (1 oseba – pomoč v programu ustvarjanje v DUM-u, 1 oseba za izvajanje programa INFO-dum)
- POMOČ PRI IZVAJANJU PROGRAMOV ZA OHRANJANJE ZDRAVJA in REHABILITACIJSKIH PROGRAMOV (svetovalec TOM, 1 oseba).

PROGRAMI ZA MENTORJE INTERESNIH DEJAVNOSTI IN NEFORMALNO IZOBRAŽEVANJE

V letu 2024 smo nadaljevali z usposabljanji delavcev strokovne službe, delavcev iz javnih del ter vseh prostovoljcev (tudi prostovoljcev- vodij prostovoljskih aktivnosti). Aktivno smo vodili dialoge in širše sestanke z vodji prostovoljcev in spremljevalcev na letovanjih, še dodatno pa z vodji zdravstvenih ekip letovanj.

Vodstvo aktiva vzgojiteljev je bilo ponovno aktivnejši organ prostovoljcev v okviru ZPM Maribor. Tej skupini prostovoljcev, ki so se ji pridružili tudi vodje letovanj, izražamo največjo zahvalo, saj so bili prav oni zelo zaslužni, za dobro organizirano in izvedeno letovanje.

Poudarimo lahko ponovno dobro sodelovanje vodstva aktiva vzgojiteljev s komisijo za letovanja, pa tudi z Nacionalnim odborom za prosti čas in letovanja pri ZPMS, ki je v letu 2024 dvakrat organiziral usposabljanje za vodje letovanj. Naši pedagoški vodje in pomočniki so se udeležili seminarjev aprila v Poreču in septembra v Nerezinah.

V mesecu januarju smo imeli potrjena vodstva počitniških izmen za letovanja in pripravljen program izobraževanj. Z vodstvom aktiva vzgojiteljev, komisijo za letovanja in pedagoškimi vodstvi smo konec maja v Mariboru izvedli celodnevni posvet glede organizacije in izvedbe letovanj.

Nadaljevali smo sodelovanje z Društvom študentov psihologije UM in katedro za psihologijo FF UM, kjer nam pomagajo pri zagotavljanju primernega kadra za vzgojitelje za psihosocialno podporo, ki so od leta 2021 del izmen na letovanju v Poreču.

Program usposabljanja vzgojiteljev začetnikov je bil izveden v mesecu juniju v DUM-u, o čemer je že opisano v poglavju II. in VIII. .

V strokovni službi in javnih delih pri ZPM Maribor smo se v letu 2024 spet usposabljali za povsem formalne zadeve (varstvo pri delu, požarna varnost) in projektne zadeve (o čemer podrobneje poročamo pri posameznih programih). Sodelavce smo pošiljali na seminarje z aktualnimi vsebinami. Na področju neformalnega izobraževanja smo na tipičnih strokovnih področjih umeščali v usposabljanja tiste ključne sodelavce, ki se ukvarjajo s projekti ali programi (vodenje prostovoljcev, priprave projektov, mladinsko delo).

Marina Škrubej in Urša Žiger sta oktobra pridobili naziv **Mentor dijakom na praktičnem usposabljanju z delom in študentom na praktičnem izobraževanju.**

V letu 2024 je koordinatorica programa Urša Žiger izvedla predavanja O pripravi raziskovalnih nalog v času od oktobra do decembra. Izvedla je 21 predavanj na šolah. Predavanj se je skupaj udeležilo 302 avtorja in 67 mentorjev. Skupni čas izvedbe predavanj je skoraj 28 ur.

Decembra 2024 smo skupaj z založbo Pivec izvedli strokovno pogovor z avtorjem uspešnice *Cunami v glavi* belgijskim avtorjem Erikom Woutersom – 11 udeležencev.

12 CENTRI DELOVANJA, ORGANI IN STROKOVNA SLUŽBA

1. DOM USTVARJALNOSTI MLADIH (DUM) MARIBOR

Pogodba o brezplačni uporabi stavbe Dom ustvarjalnosti mladih sklenjena med MOM in ZPM Maribor je podpisana do konca leta 2025.

Konec leta je MOM objavila Nameru o oddaji stavbe Razlagova 16 v brezplačno uporabo, na katero se je ZPM Maribor prijavila in bila izbrana. Podpisana je pogodba o brezplačni uporabi. Nova pogodba nam je močno otežila delo, saj razen programsko povezanih souporabnikov, ne moremo v prostorih omogočati dela drugim uporabnikom, ki so s participacijo pri pokrivanju stroškov stavbe, pripomogli k delovanju DUM-a. Konec leta 2023 smo tako z obžalovanjem odpovedali vsem gostujočim možnost uporabe prostorov.

Ob iztekanju šolskega leta 2023/2024 pa se je na nas obrnila SŠGT (Srednja šola za gostinstvo in turizem) Maribor v prošnji, da jim omogočimo uporabo učilnic za izvajanje pouka dijakov. Razlog je bil, da še vedno ni zaključena gradnja njihove obnovljene stavbe, kjer bi sicer imeli pouk. V sodelovanju MOM, SŠGT in ZPM je bil potem dosežen dogovor o souporabi prostorov DUM-a v obdobju 1. september 2024 do konec junija 2025.

Sodelovanje s šolo je bilo vzpostavljeno zgledno, sobivanje in izvajanje dveh različnih programov poteka brez problemov. Za ZPM pa je posebnega pomena, da šola mesečno pokriva del stroškov stavbe, kar je občutno tudi pri finančnem rezultatu.

Stavba DUM je dotrajana, potrebna korenite sanacije in MOM ob vseh obveznostih, ki jih ima, vrsto let praktično ni zagotavljala sredstev za obnovo. Predhodno že omenjana zamenjava večine oken na ulično stran objekta daje upanje, da bo stavba deležna večje pozornosti v letu 2025 in naprej.

Odprtih vprašanj ostaja veliko: približno polovica povsem dotrajanih oken na dvoriščni strani, razpadajoča fasada predvsem na ulični strani, dotrajane sanitarije v vseh nadstropjih in vlaga v kleti. Vse naštetu vpliva na posledico, da DUM ostaja energetska potratna stavba.

MO Maribor je pred zamenjavo oken v letu 2024, zagotovila v letu 2022 zamenjavo vseh svetil in elektro omaric v stavbi. Stavbo lahko sedaj, smatramo za varno, vsaj po plati varnosti pred električnim udarom.

MO Maribor je seznanjena z odprtimi vprašanji in verjamemo, da bodo še naprej, vsaj z manjšimi koraki, odpravljali največje probleme

Prostore DUM, so ob ZPM Maribor vrsto let uporabljali izvajalci različnih programov, v katere so bili vključeni otroci in mladina, občasno tudi starejši tudi invalidi in še nekatere skupine, ki jim je potrebno nameniti posebno družbeno skrb. Verjamemo, da lahko v Mariboru najdemo model, kjer bi ob ZPM participirali na uporabi in stroških DUM-a tudi drugi uporabniki.

ZPM Maribor obravnava DUM kot enega od treh svojih stroškovnih centrov. V stroškovnem centru DUM je zajeta večina programov ZPM Maribor, razen tistih, ki so vezani na pogodbe, ki jih sklepamo za izvajanje programov na DMZ Pohorje ali VIRC Poreč. Finančni rezultat DUM - je v letu 2024 spet negativen.

Tukaj moramo pojasniti še, da na ta del poslovanja vpliva tudi dejstvo, da je bil DMZ zaprt del leta in je za to obdobje s posrednim deležem stroškov dela nekaterih delavcev strokovne službe ZPM Maribor (ki jih je sicer nosil DMZ), bremenjen stroškovni center DUM. Niso pa zanemarljivi tudi stroški dela javnih delavcev, ki jih ne pokriva ZRSZZ oziroma MO Maribor.

Več o tem pa še v Pojasnilih k računovodskim izkazom za leto 2024.

2. VZGOJNO IZOBRAŽEVALNI IN REKREACIJSKI CENTER (VIRC) POREČ

VIRC je, skladno z našimi načrti, za goste ZPM Maribor pričeti poslovati aprila. Najprej smo gostili udeležence nagradnega izleta v okviru programa Mladi za napredek Maribora in nadaljevali s prvomajskimi paketi za družine, posameznike in manjše skupine, med njimi tudi prostovoljce in prijatelje ZPM Maribor. Za mesec maj smo se še dogovarjali z nekaj skupinami, predvsem srednjimi šolami, za mesec junij in september pa smo imeli podpisane pogodbe za izvajanje šol v naravi.

Podrobneje je o obdobju izven poletne sezone poročano v poglavju Šola ob šoli oziroma o sezonskih gostih v poglavju letovanja.

Realizacija letovanj ZPM Maribor je bila po obsegu gostov sicer nekoliko manjša kot v letu 2023, vendar smo s sezono 2024 lahko zadovoljni. Število otrok, letujočih z ZPM Maribor, je bilo 1554, kar je za 1,00% nižje kot v lanskem letu (15 otrok manj).

Realizacija letovanj skupaj z gostujočimi skupinami pa je bila 1711 otrok (ZPM Maribor 1554 otrok in gostujoče skupine 157 otrok), kar pomeni za 1,76% oz. 30 otrok višja kot lani (1569 otrok in 112 udeležencev gostujočih skupin, skupaj 1681 otrok).

Število gostov in penzionov izven glavne sezone letovanj lahko ocenimo kot dobro. Planiranje in dejanske rezervacije so bile za leto 2024 vzpodbudne, želja je bila realizacija iz leta 2019, ko je bilo v VIRC-u izven glavne sezone 1845 gostov.

Od 25. aprila do konca septembra (brez letovanj od 25. junija do 24. avgusta) smo uspeli realizirati 6737 penzionov za 2014 oseb, kar je v primerjavi z lanskim letom za 0,76% več penzionov (lani 6686) in 2,04% več oseb (lani 1973).

Število gostov je bilo za 14,60% višje od načrtovanih, število oskrbnih dni pa za 11% višje od načrtovanih. V primerjavi z letom 2019 je bilo gostov izven glavne sezone za 8,40% več.

Za izvajanje operativnih nalog in vzdrževanja v VIRC so skrbeli delavci delovne ekipe zaposlene v našem VIRC d.o.o. ponovno pod vodstvom upravnice Anamarie Matošević.

Kadrovskih zapletov v VIRC-u je bilo kar nekaj, o čemer že poročano v začetku poročila (Splošni del, kadrovske zadeve), zato na tem mestu na kratko še naslednje:

V VIRC-u je bila v letu 2024 delovna ekipa kombinirana z redno in sezonsko zaposlenimi sodelavci. Težave s kadrom ostajajo, pomanjkanje kadra velja za vse profile. Kuhinjo centra je zato v letu 2024 pomagal voditi upokojeni kuhar iz Maribora, ob njem so se usposabljali za samostojno delo trije kuharji; različni po predznanjih in izkušnjah. Pomoč smo imeli v sezonskih delavkah, ob njih tudi posojene agencijske delavke iz Ukrajine in študentje/dijaki. Težava je bila odsotnost kvalificiranega hišnika, v začetku leta 2024 izbrani novi sodelavec ni povsem upravičil naših pričakovanj.

Preko podjetja VIRC d.o.o. smo v letu 2024 izvedli nekaj prilagoditvenih instalcijskih del na vodovodu in centralnem ogrevanju - na prehodu instalacije iz kurilnice v Centralni objekt. V tem delu objekta Uprava je bila sanitarno prilagojena ena soba; kar dviga kvaliteto nastanitve. V jedilnicah Centralnega objekta je bila izvedena klimatizacija, v diskoteki pa prilagojeno prezračevanje in rekuperacija zraka.

Kot že zapisano v uvodnem delu tega poročila, je bilo podjetje VIRC d.o.o., ki gospodari z objektom, februarja 2024 dokapitalizirano na skupno višino temeljnega kapitala 500.000,00 EUR. Prejšnja vrednost 199.080 EUR je bila povečana za 300.920,00 EUR, z dokapitalizacijo pa se je v večjem delu zapirala finančna konstrukcija investicijskega vzdrževanja centra VIRC

iz obdobja 2021 – 2024 (adaptacije sanitarij, klimatizacije, sanacije podov v spalnih objektih za otroke...).

Za začetno sezonsko obratovanje v letu 2024 je ZPM Maribor VIRC-u d.o.o. posodila še likvidnostna sredstva, ki so bila do konca sezone v celoti vrnjena.

Obisk gostov, ki jih na koriščenje storitev centra VIRC napoti ZPM Maribor je bil v 2024 umeščen v alotmajske pogodbi med ZPM in VIRC d.o.o.. Ob izteku sezone sta bila partnerja soglasna, da odstopanj, ki bi zahtevale korekcije alotmajske pogodbe, ni bilo.

Nadzorni odbor VIRC d.o.o. se je uradno sestal dvakrat, enkrat v Poreču, vmesno obveščanje je potekalo elektronsko. Predsedstvo ZPM Maribor, v funkciji skupščine podjetja, je sprejelo sklep o dokapitalizaciji, ter se o vlaganjih (klimatizaciji jedilnic, adaptaciji instalacije in obnovitvi ene sobe v Upravi) seznanjalo na svojih sejah.

NO VIRC d.o.o. je potrdil Poslovno poročilo o delu VIRC d.o.o. leta 2023 in oblikoval smernice poslovanja do konca leta 2024 ter v letu 2025. Predsednica NO je med letom opravila tri obiske in razgovor z upravo oziroma vodstvom centra; z direktorjem sta vseskozi sodelovala.

Navadno poročamo o poslovanju centra VIRC na način, da posebej obravnavamo poslovni uspeh ZPM Maribor povezan s centrom VIRC pri poslovanju preko zveze iz Slovenije in posebej poslovni uspeh našega hrvaškega podjetja VIRC d.o.o.. Na tem mestu zapišemo le, da sta oba rezultata pozitivna, več o tem pa v Pojasnilih k računovodskim izkazom za leto 2023.

3. DOM MILOŠA ZIDANŠKA (DMZ) POHORJE

Kot že poročano, je bil DMZ zaprt od meseca januarja do julija 2024, v tem času je bil deležen le občasnih kontrol, pregledov, najnujnejših operacij. V začetku junija smo zaposlili oskrbnika doma. Ta naloga je bila zaupana sodelavcu ZPM Maribor, hišniku/kurirju v DUM, sklenjena je bila pogodba o delu – kombinacija dveh delovnih mest. Oskrbni je potem izvedel nekaj najnujnejših opravil in objekt pripravil na poletno sezono.

V letovnje je otroke sprela delovna ekipa oskrbnika, honorarnega kuharja in naše dolgoletne sodelavke, ki se je upokojila.

Za leto 2024 nismo posebej načrtovali števila gostov in penzionov, saj v času priprave programa dela postopek oddaje še ni bil zaključen in nismo vedeli, kako bo dom posloval.

Skupaj smo gostili 1 skupino društva - stalnih gostovo, ki izvajajo medgeneracijske programe. Gostov je bilo skupaj 25, realiziranih penzionov pa 75.

V okviru letovanj smo ponovno izvedli 2 uspešni izmeni, v katerih je skupaj letovalo 105 otrok (58 v 1. izmeni in 47 v 2. drugi izmeni). Poleg tega smo s sredstvi, ki smo jih pridobili na internem razpisu ZPMS, med novoletnimi počitnicami organizirali tabor za 46 otrok iz socialno ogroženih družin. Skupaj je bilo 171 udeležencev (151 otrok in 20 odraslih), realiziranih je bilo 1404 penzionov.

Realizacija 1479 penzionov je za 13,41% nižja od lanskega leta (lani 1708). Skupaj je bilo 196 gostov, 29,75% manj kot lansko leto (lani 279), od tega 151 otrok (lani 172) in 45 odraslih (lani 107).

Izguba v poslovanju doma je bila pričakovana, napovedana in planirana. Tega smo se zavedali že, ko smo se odločili dom zapreti za daljše obdobje. Ob izteku poslovnega leta je rezultat seveda negativen, tudi o tem natančneje v Pojasnilih k računovodskim izkazom.

Kot že poročano za leto 2023 se ZPM Maribor v povezavi z lastništvom DMZ in parcel ob domu srečuje še s povsem pravno formalnimi zadevami, napovedovali smo tudi morebitni sodni spor. Namreč :

V letu 2023 smo prejeli zahtevo Sklada kmetijskih zemljišč in gozdov RS, da ZPM Maribor prenese pravno in formalno parcele ob domu, saj da naj bi bil do njih po smem zakonu upravičen sklad ne pa ZPM Maribor. Predsedstvo ZPM Maribor je o v prisotnosti našega odvetnika o zadevi razpravljalo 2023. Odločitev je bila, da pogodb, ponujenih od sklada, ne podpišemo in naj o zadevi po potrebi odloča sodišče. Skladu poslano pojasnilo, da pogodb ne bomo podpisali, poročali smo o naših vlaganjih, objektih, ki so postavljeni na teh parcelah, ter posesti, ki jo dokazujemo tudi z izpisi GURSa, kjer so podatki drugačni kot v zemljiški knjigi. Sklad se je v letu 2024 odzval in opravljen je bil sestanek z njihovimi predstavniki. Na sestanku so bile dosežene nekatere usmeritve, ki bodo podlaga, da ZPM Maribor ne bo dolžna prenesti na sklad vse zemljišč od DMZ; nastala je tudi ideja, da občino Hoče Slivnica razglasi področje/ tudi parcele ob domu za takšno področje, kjer bi v javnem interesu potekale nekatere javne vsebine posebnega pomena. O tem je bila obveščena tudi občina, vodstvo občine je dala podporo ideji in ob koncu leta 2024 je postopek tekel v smeri ugodni za ZPM Maribor. Razplet verjetno sledi v letu 2025.

Tudi že poročano v letu 2023, smo bili opozorjeni s strani notarke (ob procesiranju zemljiško knjižnih postopkov povezanih z DMZ), da je formalno vpisani lastnik v zemljiški knjigi ena od predhodnih, po imenu drugačnih zvez prijateljev mladine, kot je naziv Zveze prijateljev mladine Maribor sedaj. Uskladitev smo nato prepustili našemu odvetniku. Trenutno kaže, da bomo lastništvo in posest morali dokazovati z drugimi posrednimi dokumenti, v arhivu ZPM Maribor smo našli nekaj dokumentov izpred leta 1990.

13 ORGANIZIRANOST

ORGANI ZPM MARIBOR

V letu 2024 smo izvedli eno sejo skupščine in sicer 5. junija. Skupščina se je seznanila s Poročilom o delu ZPM Maribor v letu 2023, s poročilom nadzornega odbora ZPM Maribor in Poročilom neodvisnega revizorja. Potrdila je rezultat za leto 2023 in se seznanila tudi s Programom dela ZPM Maribor za leto 2024 in z delom posameznih društev, članov ZPM Maribor.

Nadzorni odbor se je pred sejo skupščine sestel enkrat, ko je bilo izdelano poročilo neodvisnega revizorja. Revizorjevo poročilo je NO posredoval skupščini brez posebnih pripomb.

Predsedstvo ZPM Maribor se je sestalo trikrat, dodatno enkrat korespondenčno (preko IO sprejeti sklep v marcu). Na vseh treh rednih sejah je IO poročal tudi o svojem delu, med dvema sejama predsedstva.

IO ZPM Maribor se je operativno sestel trikrat. Komisija za letovanje je svoja srečanja izvedla dvakrat, odbor Prežihove bralne značke enkrat, Vodstvo aktiva vzgojiteljev pa štirikrat.

Upravni odbor sklada Omogočimo sanje ni izvedel sestanka.

Izvedeno je bilo še eno-dnevno skupno vikend delovno srečanje vodstva aktiva vzgojiteljev, komisije za letovanje in vodij letovanj.

Za prostovoljce aktivne v poletnih počitnicah je bilo izvedeno jesensko dvodnevno strokovno srečanje.

Pedagoški timi posameznih izmen na letovanjih so se sestali vsak najmanj po trikrat (skupno več kot 30 krat) izven obdobja samega letovanja.

Strokovna služba je ob vseh sestankih organov ZPM Maribor nudila strokovno pomoč, prostore in organizacijo sestankov.

Predstavniki ZPM Maribor so sodelovali v raznih mestnih in nacionalnih komisijah in odborih. V MOM smo tako sodelovali s službami Mestnega sveta, Varnostnim sosvetom, Svetom za vzgojo in preventivo v prometu, Zavodom za turizem, Zavodom za varovanje okolja, Odborom za socialo, zdravstvo in mladino, Odborom za vzgojo, izobraževanje in šport. Z županom MOM g. Arsenovičem smo se srečali ob priložnostnih dogodkih. Posebnega sestanka z njim ni bilo, ob različnih priložnostih smo predvsem s pisno korespondenco sodelovali s predstavniki županovega kabineta.

Skladno vzajemnim potrebam smo se srečevali z direktorji raznih pristojnih mestnih uradov in vodji sektorjev ali referatov, ki so nosilci sodelovanja MOM ali občin z ZPM Maribor.

Na nacionalni ravni so bili naši predstavniki aktivno vključeni v Upravni odbor ZPM Slovenije, Nadzorni odbor ZPM Slovenije, Nacionalni odbor za prosti čas in letovanja, Nacionalni svet TOM telefona, Komisijo za otrokove pravice, Komisijo za socialne zadeve in humanitarne projekte in nekatere strokovne skupine.

Podpredsednica ZPM Maribor Maja Krajnc Ružič je članica v UO ZPMS. Martin Bigec, član predsedstva ZPM Maribor, je od leta 2022 podpredsednik ZPM Slovenije in je po svoji funkciji prav tako član UO ZPMS. Predsednica in sekretar ZPM Maribor sta o dejavnostih ZPM občasno obveščala aktiv ravnateljev OŠ in PS OŠ Maribor. En član predsedstva je aktivno sodeloval v razpravah o zdravstvenih letovanjih, tudi na nivoju strokovne komisije za pediatrijo, ena članica predsedstva je hkrati tudi predsednica NO ZPMS. Sekretar je bil član delovne skuine za pripravo Strategije socialnega varstva MO Maribor za obdobje 2024 - 2029

Članice in člani predsedstva, sekretar ZPM Maribor in predstavnice strokovne službe ZPM Maribor so aktivno sodelovali v raznih ciljnih aktivnostih na področju vzgoje in izobraževanja, ter raziskovalnega in prostovoljskega dela v Mariboru in regiji.

O vsebinah delovanja posameznih organov ZPM Maribor smo predhodno že poročali pri posameznih poglavjih, zapisniki in ostala gradiva so na voljo v arhivu ZPM Maribor.

STROKOVNA SLUŽBA

Kot uvodoma poročamo je bilo v letu 2024 v strokovni službi ZPM Maribor sočasno zaposlenih največ 12 delavcev, od tega 10 za nedoločen čas. Občasno, kot upokoјenci ali pogodbeni sodelavci, se nam je pridružil do 5 delavcev. O javnih delih poročano posebej.

Ob koncu leta je bilo zaposlenih 8 redno zaposlenih za nedoločen čas in 3 delavke za določen čas.

Fluktuacije in razlogi za kadrovske spremembe so v tem poročilu že opisane v predhodnem delu in jih tukaj ponovno ne navajamo. Ponovno pa dodamo, da so se mnogi delavci strokovne službe ZPM Maribor in povezanega centra VIRC, morali soočati z izzivi in s težavami, kot so odhod v pokoj, posledice bolezni, poškodbe izven dela, bolezni bližnjih družinskih članov... Zaradi takšnih razlogov, je bilo ob odsotnostih delavcev potrebno najti najprej takojšnje notranje rešitve in zatem iskati nove, nadomestne sodelavce.

Delovno skupnost-strokovno službo vodi sekretar zveze, ki ocenjuje:

Delavci so kompetentni in svoje naloge dobro opravljajo. V strokovni službi smo v letu 2024 spet imeli celo šest začetnikov. Naštejemo kar dve sodelavki, ki sta bili koordinatorici dejavnosti na terenu, sezonsko delavko v referatu za letovanja, novega oskrbnika na Domu Miloša Zidanška in kar dve novi sodelavki v DUM (programska in tehnična delavka).

Novi sodelavci so v glavnem vsi dosegli naša pričakovanja, razlogi za vmesne odhode od nas, so bili na strani delavcev.

Delavci-vodje služb, centrov ali referatov so vodili svoje sodelavce na primeren način. Pohvalo velja nameniti vsem vodjem služb in vsem koordinatoricam dejavnosti. Strokovno in suvereno so opravljali svoje delo.

Svoje delo odgovorno in suvereno upravljajo tudi drugi delavci, ki niso na vodstvih mestih. Tudi zanje velja pohvala. Zavedamo se, da prav vsak opravi svoje delo in če iz nekega razloga ni prisoten na delu, pomeni veliko obremenitev tudi za sodelavce. V letu 2024 smo vsi delavci, ob svojem rednem delu, pogosto opravljali še dodatne naloge. Svoje delo smo po potrebi opravljali tudi od doma. Nihče ni odklonil, kar mu je bilo naloženo ali je bil naprošen.

Pohvalo izrekamo še za pogodbene sodelavce, upokoјence. Nepogrešljivi so predvsem pri operativnem poslovanju centrov DMZ in VIRC.

Sodelavci strokovne službe opravljajo ob osnovnih zadolžitvah še občasne projektne naloge. Takšna orientacija je nujna in je posledica večletnih krčitev sredstev, ki smo jih pri ZPM prejeli iz javnega sektorja.

DRUŠTVA PRIJATELJEV MLADINE in HUMANITARNO DELO V DRUŠTVIH

Delovanje vseh društev, članov ZPM Maribor, lahko tudi v letu 2024 dobro ocenimo.

Aktivna društva, člani ZPM Maribor so DPM Maribor, DPM Miklavž, , DPM Pesnica in DPM občine Starše. Društva delujejo predvsem lokalno in so v svoji sredini lepo sprejeta in priznana. DPM Maribor ima priznan status humanitarne organizacije.

DPM Miklavž, DPM občine Starše in DPM Pesnica so za skupščino ZPM v letu 2024 poročali, da so na lokalnih občinskih ravneh organizirali prireditve in dobrodelne dogodke. DPM Pesnica beleži 4.obletnico delovanja, aktivni so pri neposrednih pomočeh družinam, aktivni na prireditvah pa tudi v šolah in vrtcih. V letu 2024 so nekateri bolj, drugi manj vključeni tudi v sodelovanje z ZPM Slovenije, kar jim je omogočalo neposreden dostop do aktivnosti ZPM Slovenije, predvsem do akcij ZPMS, kjer se zbira in nato tudi deli materialna pomoč.

Člani društev so prisotni, kjer jih družine rabijo. Zbirajo pomoči, pomagajo po svojih močeh. Organizirajo prireditve ali se vključijo takrat, ko jih organizirajo drugi.

Delo v vseh društvih bazira na čistem prostovoljstvu. To dejstvo, da prostovoljci delujejo v lokalnem okolju, je njihova prednost. Bližje so družinam v stiski in prej težave zaznajo. Prostovoljci, člani društev, na sestankih organov ZPM pripovedujejo o njihovem zaznavanjih težav. Tudi na skupščini, so prisotni delegati društev poročali o delu, uspehih in težavah v svoji sredini.

Predsednice naštetih društev so bile občasno v stiku s sekretarjem zveze, tako da je vzajemno informiranje potekalo. Predstavniki društev so se v nekaj primerih, ko so iskali pomoč za družine iz lokalnega okolja, obrnili na ZPM Slovenije in tudi na DPM Maribor ter pomoč tudi dobili.

ZPM Maribor ima kontakt s predstavniki društev predvsem skozi e-korespondenco, telefonske informacije in ob srečanju na skupščini ZPM Maribor

Najbolj obsežno sodelovanje ZPM Maribor z društvi člani zveze je bilo ponovno z DPM Maribor, kar je po svoje logično, saj imamo tudi skupni sedež na Razlagovi 16. Glavnina članov DPM Maribor je iz mesta Maribor, vključujejo se tudi nekateri člani iz primestja, sedež društva je v DUM. ZPM pomaga društvu s svojimi viri (predvsem prostori in tudi s kadrom). Komisija za socialno humanitarno dejavnost pri DPM Maribor in DPM Maribor sta podala poročilo o humanitarnem delu neposredno na MOM, saj so v letu 2024 spet uspešno samostojno kandidirali za sredstva.. V letu 2024 so bili pri DPM Maribor najbolj uspešni pri pridobivanju materialnih donatorskih sredstev. Nekatera podjetja so dostavljala DPM Maribor trgovsko prehrabno blago, med tem tudi tisto, ki se mu je iztekal rok uporabe. S sprejemom, vnašanjem, skladiščenjem in izdajo je bilo veliko opravka. DPM je imelo za prenašanje tako pridobljenih pomoči v skladišče društva kar dobro organizirano prostovoljsko pomoč, občasno so spet pomagali tudi sodelavci ZPM.

ZPM Maribor je delovanju DPM Maribor pripomogla na način, da društvu omogoča prostore za delo in skladiščenje, občasno uporabo službenega avtomobila zveze, predvsem pa izpostavlja stalno administrativno strokovno podporo v strokovni delavki ZPMS, ki za DPM tudi vodi knjigovodstvo in pripravlja poročila.

Dogovorjeno je bilo, da bodo društva, člani ZPM Maribor, do zasedanja skupščine ZPM Maribor, ki bo obravnavala zaključna poročila, posredovala svoja strnjena poročila o delu za leto 2024, katera bomo dodali k pričujočemu gradivu.

Do zaključka pisanja tega poročila, vsi DPM-ji niso posredovali svojih letnih poročil ali zapisov o občnem zboru., tudi še ne izvedli občnih zborov.

14 FINANČNO POSLOVANJE in TRŽENJE

V začetku tega poslovnega poročila smo v splošnem delu strnjeno opisali, kako ZPM Maribor posluje, opredelili smo tudi način izvajanja osnovnih programov in ciljev delovanja ZPM Maribor ter opisali načine, kako je izvajana pridobitna dejavnost.

Pričujoče letno poročilo bo skupaj s pojasnili k računovodskim izkazom, obravnavano na organih ZPM Maribor. Predvidena je revizija finančnega poslovanja, saj so odhodki ZPM Maribor presegli en milijon evrov. Poročilu so v nadaljevanju dodana še pojasnila k računovodskim izkazom in po opravljeni reviziji tudi revizorjevo poročilo in poročilo nadzornega odbora ZPM Maribor.

V Pojasnilih k računovodskim izkazom za leto 2024 so opisane in podrobno razložene posamezne pomembne finančne postavke in razčlenjeni prihodki in odhodki.

Že uvodoma smo zapisali da je ZPM Maribor zabeležila **v letu 2024 pozitiven rezultat iz poslovanja, ki pa je po obdavčitvi žal negativen. Presežek odhodkov nad prihodki se po obdavčitvi izkaže v višini -1.945,29 EUR**, kar lahko označimo kot finančno še ugoden rezultat. Željeni uravnovešeni rezultat, pozitivno »0«, nismo dosegli, zgrešili smo ga za 1,04% v primerjavi s planiranimi prihodki oz. stroški.

Planirali smo, da bi ZPM Maribor v letu 2024 dosegla 1.870.220,00 EUR odhodkov in prav toliko prihodkov. Realizirali smo 1.906.050,30 EUR prihodkov, 1,9 % več kot planirano. Realizirani odhodki znašajo 1.902.724,97 EUR, 1,02 % več od planiranih.

Vzroke za težave in racionalizacije poslovanja smo že opisovali v posameznih poglavjih. Ponovno izpostavimo veliko težav s kadri, kjer smo morali iskati nadomestne zaposlitve, s katerimi smo pokrili kadrovske izpade. Ob tem smo zavestno planirali še zaposlitve (vključno z javnimi deli in stroški dela slovenskega upokojenca, napotenega na pomoč kuhinji v VIRC), za stroške katerih smo menili, da jih je nujno pokriti, saj so opravljali delo, ki ga je bilo praktično nujno opraviti.

Ob opisanih stroških beležimo izpad nekaterih prihodkov. Proračun MOM nam je namenil manj sredstev, kot bi morali planirati. Prihodki centra VIRC so bili solidni, realizacija prijav na letovanje je bila nekoliko manjša, kot smo planirali. Manjka izpad prihodkov od gostov na DMZ, res pa je, da na DMZ nismo imeli tudi stroškov vezanih na goste. Fiksnim stroškom DMZ se na da izogniti, pohorski center je z njimi obremenjen, ne glede na to, če je polovico leta zaprt.

Moramo pa, tudi na tem mestu upravičeno opozoriti, da plače delavcev ZPM Maribor stagnirajo bistveno bolj kot drugod. Majhna korekcija plač, ki smo jo izvedli konec leta 2024, vpliva na rezultat leta 2024, še bolj pa bo vplivala na rezultat leta 2025, če ne bomo uspeli korigirati še prihodkov.

Primerjava poslovnega leta s predhodnimi leti:

Tako prihodki, kot odhodki so se v 2024 dvignili nad en milijon EUR. Podobno je bilo v vseh letih tega tisočletja, razen v Covid letu 2020, ko prihodki niso presegli enega milijona.

Poslovni rezultati po posameznih letih so v zadnjih dveh desetletjih sicer nihali med nekaj 100 in nekaj 1000 EUR razlike med prihodki in odhodki. Odstopanja med planom in realizacijo prihodkov ali odhodkov za so se gibala med 0,5% do 5%.

Če se ozremo 5 let nazaj, je bilo le leto 2022 obeleženo s pozitivnim rezultatom,

Leto 2019 je bilo žal le nekoliko negativno, čisti presežek odhodkov nad prihodki je znašal 1.844,08 EUR. Rezultat takrat **je bil zelo podoben zadnjemu rezultatu v letu 2024.**

Leto 2020 se je izkazalo kot leto največje krize obstoja ZPM Maribor in seveda sovpada z največjo človeško krizo tega tisočletja. Takrat smo beležili minus, presežek odhodkov nad prihodki v višini 142.227,94 EUR.

Leto 2021 je bilo negativno, izkazalo je čisti presežek odhodkov nad prihodki 20.628,79 EUR, še vedno pa poudarjamo vpliv Covida.

Leto 2022 prineslo je čisti presežek prihodkov nad odhodki v višini 6.139,66 EUR, vpliv Covida še opazen.

Leta 2023 smo ustvarili negativen rezultat, ki je po obdavčitvi znašal 30.380,34 EUR presežka odhodkov nad prihodki in o vzrokih katerega smo veliko razpravljali takrat in še leto kasneje.

Zapisano izkaže, **da finančno nismo tako uspešni, kot se pohvalimo pri realizaciji vsebinskega poslovanja za zadnjih 5 let.**

Še naprej beležimo velik interes vseh javnosti po naših dejavnostih. Ohranili smo zaupanje staršev in tudi sofinancerjev naših dejavnosti.

Globalni in regijski problemi, razmere v državi Sloveniji vplivajo seveda tudi na nas. Izkazuje se, da ti problemi nas prizadenejo še bolj kot poslovne subjekte v gospodarstvu, kjer je dobiček temeljni cilj.

Kot NVO, ki deluje v javnem interesu, se zavedamo, da moramo sami najbolj poskrbeti za svoje poslovanje, ob tem pa računamo, da bomo pridobili toliko javnih sredstev, da bo poslovanje ob pomoči dopolnilnih, tudi pridobitnih dejavnostih, v ravnotežju z finančnim rezultatom ob koncu leta. Žal je javnih sredstev premalo, še večja usmeritev v pridobitne programe pa pomeni odklon od našega temeljnega poslanstva, zato upamo, da nam sofinancerji v letu 2025 naklonijo večjo finančno stabilnost.

Velja še bolj razmisliti, kako naprej. Časi, ko bo res potrebno opustiti katerega od programov, ki smo jih v tem poročilu opisovali kot uspešnega ali neuspešnega, so **že nastopili.**

V letu 2024 smo ob vseh pritiskih skrbno poslovali, skušali zagotoviti dovolj prihodkov in poskušali predvsem obvladovati tudi stroške. V želji, da pridobimo dodatne prihodke, smo se ozirali po drugih virih, ki pa včasih pomenijo tudi nove aktivnosti, programe. Ob tem pa smo se seveda zavedali, da moramo pri programih, ki jih moramo izvesti zaradi podpisanih pogodb, ravnati zelo preudarno, predvsem na strani stroškov.

V domicilnem centru smo DUM poskušali prihraniti pri ogrevalni energiji in pri elektriki. Začasno smo zaprli Dom Miloša Zidanška.. Plač nismo spremenili toliko, kot bi morali.

Pri prijavih na razpise smo bili zmeraj previdni, da preveč **ne trošimo prihrankov.** Večina razpisov je takšnih, da pričakujejo neko lastno udeležbo prijavitelja. Le-to smo navadno našli v lastnih sredstvih, in to tistih, ki smo jih ustvarjali dolga leta v centru VIRC.

V letih 2021 do 2024 je bilo veliko sredstev vloženih v VIRC, **saj so bile adaptacije nujne in skrajno potrebne. Čakajo nas še mnoge potrebe, upamo, da nas ne prehitijo.** Prihranke, ki sicer pomenijo likvidnost ali tudi lastna sredstva za financiranje oz. sofinanciranje izvedbe

programov, smo namreč v minulih letih ustvarili tudi zato, ker nismo vlagali v potrebno sprotno vzdrževanje. Prihranki so močno počrpani.

V letu 2024 **smo se izognili nelikvidnosti**. Bali smo se namreč, da bi lahko tovrstne težave nastopile v obdobju poznih pomladanskih mesecev. Posojil nismo najemali. Smo pa morali za sprotno poslovanje nekajkrat dati likvidnostno posojilo našemu podjetju VIRC d.o.o..

Ob koncu leta 2023 smo se odločili tudi za **dokapitalizacijo podjetja VIRC d.o.o.**, ki je potem bila realizirana v letu 2024. Podjetje je bilo namreč nosilec adaptacij v objektih. Tudi o tem smo že predhodno poročali v predmetnem poročilu. Opisali smo tudi najnujnejša vlaganja v VIRC in tudi na DMZ oz. v povezavi z DUM. Sanirane so bile le najnujnejše napake in odpravljene nevarnosti na DMZ in v DUM.

V kolikor nas ne **bi bremenila amortizacija**, ki jo seveda obračunavamo skladno z zakonom in standardi, bi v letu 2024 poslovali z nekaj ugodnejšim rezultatom.

O uspehu ZPM Maribor pri prijavih na razpise in sklenjenih pogodbah za javna sredstva smo pisali že v Splošnem delu tega poročila. Bili smo uspešni, predvsem pri prijavih na razpise MOM in tudi na razpis MZ RS, kjer smo realizirali vse pripadajoče predloge za napotitev na zdravstvena letovanja. V uspešni prijavi na razpis MJU RS iz 2023, ki podpira prostovoljstvo, smo pridobili vire za podporo izplačila plače, za eno delavko tudi v letu 2024.

V letu 2024 smo zabeležili še en uspeh pri konzorcijski prijavi na razpis MJU, podporo plači druge delavke, katero pa bomo lahko koristili v obdobju 2025 do 2027.

Z donatorji smo približno zadovoljni, s sponzorstvi ne moremo biti. Teh prihodkov je preprosto premalo, zavedamo pa se, da imajo težave s sponzorstvi povsod, tudi v športu.

Kampanja za pridobivanje odstopljene dohodnine iz 2022, je izkazala nekaj prihodkov že v letu 2023, še več v 2024. Bili smo zadovoljni in tudi zato smo kampanjo ponovili konec 2024.

Verjamemo lahko, da se bo odstopljena dohodnina davčnih zavezancev poznala med prihodki ZPM Maribor tudi v letu 2025, zato bomo uspeh celotne kampanje merili sproti.

Dolžnikov med pravnimi osebami nimamo veliko. Ob enem društvu, katerega člani so gostovali leta 2023 na DMZ Pohorje (račun pa ni bil poravnan), ima dolg ima do ZPM Maribor podjetje VIRC d.o.o., kar pa bo spet uravnovešano v letu 2025. Smo upnik nekaj manjših dolžnikov, (zaradi slabih socialnih situacij družin in posameznikov). Dolžnike opominjamo, navadno dolgove poravnajo pred naslednjo poletno sezono. Če bo potrebno, bomo izvedli postopek izterjatve.

ZPM Maribor zaenkrat **nima odprtih sporov** na sodišču, v mediaciji in tudi sicer ne. ZPM Maribor tudi ni upnik z zapadlimi obveznostmi v kakršnemkoli gospodarskem ali drugem poslu, vsaj vede ne. To pomeni, da so naši dolgovi sproti poravnani.

Ključna pogodba za sofinanciranje dopolnilnih programov socialnega varstva v MOM, se je iztekla v letu 2024; v 2025 bomo nestrpno pričakovali razpis, za katerega upamo, da bo za obdobje treh let ali celo daljši.

Druga ključna pogodba je tudi triletna, sklenjena je z MOM za program **Mladi za napredek Maribora**, velja od 2024 do 2027. Obe opisani pogodbi dejansko pomenita stabilnost za izvajanje večine programov ZPM Maribor in za obe velja, da bi morali prinesiti ZPM Maribor več prihodkov, da bi lahko nujno korigirali plače ali obogatili programe.

Ob koncu leta 2025 se izteka tretja ključna, dvoletna pogodba (za 2024 in 2025), ki nam zagotavlja **brezplačno uporabo stavbe DUM**. V letu 2025 bo še veljala **četrti pomebna**

pogodba, prav tako sklenjena z MOM za leti 2024 in 2025, za izvajanje mladinskih programov.

Obseg poslovanja ZPM Maribor (tako prihodkov, kot odhodkov) je v letu 2024 **presegel 1 milijon EUR**. Zato je ZPM Maribor v skladu z Zakonom o društvih zavezana k **finančni reviziji poslovanja za leto 2024**.

Skladno s terminskim planom bo revizija izvedena predvidoma do konca junija, prav tako do takrat tudi skupščina ZPM Maribor, ki pa mora biti izvedena najkasneje avgusta 2025.

Maribor, 26. marec 2025

Podatke za pripravo osnutka poročila so pripravili sodelavke in sodelavci strokovne službe ZPM Maribor:

Sara Irman Kolar, Kornelija Kaurin, Mateja Koler
Marina Škrubej, Urša Žiger in Alenka Tršavec

Sekretar ZPM Maribor:

BOŽIDAR RAUŠL

Predsednica ZPM Maribor

NINA BABIČ

POJASNILA K RAČUNOVODSKIM IZKAZOM 2024

I. UVOD

Zveza prijateljev mladine Maribor (ZPM Maribor) je zveza društev, ustanovljena na osnovi zakona o društvih. Je nevladna, samostojna, prostovoljna, neprofitna organizacija, ki deluje v javnem interesu. Temeljni cilj delovanja ZPM Maribor je kvaliteta življenja otrok, mladih in družine, varovanje in krepitev njihovega zdravja, uveljavljanje njihovih interesov in potreb ter zaščite njihovih pravic.

ZPM Maribor zagotavlja evidentiranje in prikazovanje podatkov o svojem **finančnem in materialnem poslovanju** na način in v obliki, ki je v skladu z **Zakonom o društvih (U.L. 64/11-uradno prečiščeno besedilo), računovodskim standardom za društva SRS 33, s temeljnim aktom ter v skladu z davčno zakonodajo**. V skladu z določili SRS 33 obravnava ZPM Maribor sredstva in obveznosti do virov sredstev ter stroške, odhodke in prihodke v skladu s splošnimi računovodskimi standardi (SRS 2016).

Ker so doseženi prihodki oz. odhodki v letu 2024 preseglji 1 milijon EUR, mora ZPM Maribor svoje računovodske izkaze revidirati (27. člen Zakona o društvih), kar pomeni, da mora računovodske izkaze pred sprejetjem letnega poročila, poleg notranjega nadzora, revidirati tudi zunanji revizor. Revizija mora biti opravljena v 6 mesecih po koncu poslovnega leta.

Svoje knjigovodske evidence vodi po načelu **dvostavnega knjigovodstva** in od leta 2013 uporablja enotni kontni okvir in priporočeni enotni kontni načrt za družbe, zadruge, samostojne podjetnike, nepridobitne organizacije ter društva in invalidske organizacije, po novem organizacije zasebnega sektorja. Poslovne knjige vodi računalniško.

Pod pogoji, ki jih določa Zakon o društvih, opravlja ZPM Maribor tudi **pridobitno dejavnost**, in sicer kot dopolnilno dejavnost nepridobitni dejavnosti, ki skupaj predstavljata celotno storitev, hkrati pa tako zagotavlja tudi boljšo izkoriščenost svojih osnovnih sredstev. Iz opravljanja pridobitne dejavnosti mora obračunati **davek od dohodkov pravnih oseb**. Davčni obračun sestavi v skladu z Zakonom od davku od dohodka pravnih oseb (ZDDPO-2). Za sestavo obračuna je pomemben Pravilnik o opredelitvi pridobitne in nepridobitne dejavnosti U.L. 109/07, dopolnjen leta 2009 (UL 68/09). Davčno priznane prihodke ugotavlja ZPM Maribor kot razliko med vsemi prihodki in prihodki, ki se nanašajo na nepridobitno dejavnost, davčno priznane odhodke pa kot razliko med vsemi odhodki in odhodki, ki se nanašajo na nepridobitno dejavnost.

ZPM Maribor presega mejno vrednost obdavčljivega prometa zato je identificirana za obračunavanje (trimesečni obračun) **davka na dodano vrednost** in ga obračunava v vseh primerih, ki so določeni z Zakonom o davku na dodano vrednost ter vodi predpisane evidence. DDV si odbija le deloma, zato konec leta sestavi dokončni obračun odbitka DDV.

ZPM Maribor je vpisana v **vpisnik prostovoljskih organizacij** in mora sestaviti poročilo o prostovoljstvu na dan 31.12.2024 ter ga oddati na AJPES skupaj s podatki iz letnega poročila za namene državne statistike.

ZPM Maribor ima od 29.07.2021 status delovanja v javnem interesu na področju Vzgoje in izobraževanja in Družine.

Finančno poslovanje izvaja ZPM Maribor preko transakcijskega računa odprtega pri NKB Maribor številka SI056 0451 5000 0405 095. Blagajna se vodi na sedežu društva.

ZPM Maribor je ob koncu obračunskega obdobja, po stanju na dan 31.12.2024, opravila tudi **popis sredstev in obveznosti do njihovih virov** ter tako zagotovila podatke o dejanskem stanju svojega premoženja. Komisije ob popisu niso ugotovile viškov in mankov. Zaradi dotrajanosti nekaterih osnovnih sredstev in drobnega inventarja, so komisije predlagale, da se odpišejo in izločijo iz uporabe.

Letno poročilo obsega:

- ❖ bilanco stanja
- ❖ izkaz poslovnega izida
- ❖ prilogo k izkazu poslovnega izida
- ❖ pojasnila k računovodskim izkazom
- ❖ poročilo o poslovanju
- ❖ revizorjevo oceno

Za potrebe statistike mora ZPM Maribor predložiti Agenciji za javnopravne evidence in storitve bilanco stanja in izkaz poslovnega izida do 31. marca 2025. Pojasnila k računovodskim izkazom in poročilo o poslovanju z revizorjevo oceno pa najkasneje do 31. avgusta 2025. Obračun davka od dohodkov pravnih oseb mora Zveza predložiti davčnemu organu do konca marca 2025.

II. PODATKI IZ BILANCE STANJA

Bilanca stanja izkazuje stanje sredstev in obveznosti do virov sredstev na dan 31.12. 2024. Postavke v bilanci stanja prikazujejo stanje v poslovnih knjigah in so seštevki vknjižb, ki so izdelane na osnovi knjigovodskih listin. Prikazano je stanje tekočega in predhodnega leta.

Postavka	2024	%	2023	%
SREDSTVA	3.048.458,74	100,00%	3.022.969,00	100,00%
A. DOLGOROČNA SREDSTVA	2.126.688,07	69,76%	1.892.542,43	62,61%
1. Neopredmetena sredstva	9.705,07	0,32%	7.208,36	0,24%
2. Opredmetena osnovna sredstva	326.287,09	10,70%	348.089,03	11,51%
3. Naložbene nepremičnine	1.291.034,33	42,35%	1.338.503,46	44,28%
4. Dolgoročne finančne naložbe	499.661,58	16,39%	198.741,58	6,57%
B. KRATKOROČNA SREDSTVA	921.770,67	30,24%	1.130.426,57	37,39%
1. Zaloge	2.308,96	0,08%	2.589,35	0,09%
2. Kratkoročne finančne naložbe		0,00%	450.000,00	14,89%
3. Kratkoročne poslovne terjatve	131.809,76	4,32%	225.775,52	7,47%
4. Denarna sredstva	787.651,95	25,84%	452.061,70	14,95%
C. KRATKOROČNE AKTIVNE ČASOVNE RAZMEJITVE		0,00%		0,00%
OBVEZNOSTI DO VIROV SREDSTEV	3.048.458,74	100,00%	3.022.969,00	100,00%
A. DRUŠTVENI SKLAD	2.851.692,42	93,55%	2.853.637,71	94,40%
B.FINAN. IN POSL.OBVEZNOSTI IN REZERVACIJE	91.012,80	2,99%	87.289,49	2,89%
1. Rezervacije		0,00%		0,00%
2. Kratkoročne obveznosti	90.212,80	2,96%	86.489,49	2,86%
3. Dolgoročne obveznosti	800,00	0,03%	800,00	0,03%
C. PASIVNE ČASOVNE RAZMEJITVE	105.753,52	3,47%	82.041,80	2,71%

SREDSTVA

- Neopredmetena sredstva in dolgoročne aktivne časovne razmejitve** – zajemajo knjigovodsko vrednost računalniških programov. Vrednotijo se po modelu nabavne vrednosti, ki se zmanjšuje za amortizacijski popravek vrednosti. V letu 2024 smo nabavili neopredmetena sredstva v višini **5.249,58 EUR**. Knjigovodska vrednost je razlika med nabavno vrednostjo in popravkom vrednosti in znaša **9.705,07 EUR**.
- Opredmetena osnovna sredstva** – postavka zajema knjigovodsko vrednost opredmetenih osnovnih sredstev, nepremičnin in drobnega inventarja na dan 31.12.2024. Je razlika med nabavno vrednostjo in popravkom vrednosti. Osnovna sredstva vrednotimo po nabavni vrednosti, ki je dokumentirana nakupna cena, povečana za dokumentirane neposredne stroške, potrebne za njihovo usposobitev za uporabo. Sem spadajo zemljišča, zgradbe, oprema, drobni inventar in vlaganja v opredmetena osnovna sredstva v tuji lasti. Nabavna vrednost se zmanjšuje z letnimi popravki, ugotovljenimi na podlagi amortizacijskih stopenj, ki ne presegajo stopenj iz Zakona o davku od dohodkov pravnih oseb. Uporabljena je metoda enakomernega časovnega amortiziranja. Zemljišča se ne amortizirajo. Za drobni inventar uporabljamo 100 % odpis.
V letu 2024 je ZPM pridobila za 2.876,69 EUR **opredmetenih osnovnih sredstev in drobnega inventarja**, ki se uvršča med opredmetena osnovna sredstva ne glede na vrednost, ker je njegova življenjska doba daljša od enega leta. Viri za nabavo so bila lastna sredstva in donacije.
Tako ugotovljena **knjigovodska vrednost opredmetenih osnovnih sredstev je 326.287,09 EUR**.

NABAVNA VREDNOST	Zemljišča	Zgradbe	Oprema, nadomestni deli in druga oprema	Prejeti avansi za osnovna sredstva	Opredmetena osnovna sredstva v izdelavi	Skupaj
Stanje 01.01.2024	705.865,64	3.183.723,1 2	195.956,48			4.085.545,2 4
Pridobitve			2.876,69			2.876,69
Odtujitve			7.591,66			7.591,66
Stanje 31.12.2024	705.865,64	3.183.723,1 2	191.241,51			4.080.830,2 7
POPRAVEK VREDNOSTI						
Stanje 01.01.2024		2.225.194,2 9	173.758,46			2.398.952,7 5
Odtujitve			7.591,67			7.591,67
Amortizacija		64.718,25	7.429,51			72.147,76
Stanje 31.12.2024		2.289.912,5 4	173.596,30			2.463.508,8 4
Neodpisana vrednost 01.01.2024	705.865,64	958.528,83	22.198,02			1.686.592,4 9
Neodpisana vrednost 31.12.2024	705.865,64	893.810,58	17.645,20			1.617.321,4 2

- Naložbene nepremičnine** so namenjene dajanju v najem. Izkazujejo knjigovodsko vrednost na dan bilance stanja, ki je razlika med nabavno vrednostjo in popravkom vrednosti in znaša **1.291.034,33 EUR**. Vključuje vrednost zemljišča 663.217,03 EUR in zgradbe VIRC v Poreču 627.817,30 EUR. Vrednotene so po modelu nabavne vrednosti in se amortizirajo (razen zemljišč). Zgradba VIRC Poreč, se daje v najem podjetju VIRC d.o.o., ki je v lasti Zveze prijateljev mladine Maribor. Stroški so v pristojnosti podjetja VIRC, ZPM pa na osnovi najema dosega prihodke, ki so bili v letu 2024 240.000,00 EUR.
- Dolgoročne finančne naložbe** – so naložbe v 100% lastniški delež firme Virc d.o.o. Poreč. V letu 2024 smo dokapitalizirali podjetje Virc d.o.o. v višini 300.920,00EUR. Naložbe so merjene po nabavni vrednosti. Skupna vrednost znaša **499.661,58 EUR**.
- Zaloge** – zajemajo zaloge živil v znesku **258,93 EUR**. Vrednotijo se po nabavnih cenah. Zaloge trgovskega blaga znašajo **386,70 EUR**, zaloge lastnih proizvodov-deske pa znašajo **1.663,33 EUR** in so vrednotene po pošteni vrednosti. Zmanjševanje količin (poraba, prodaja) zalog je ovrednotena po povprečnih cenah.
- Kratkoročne poslovne terjatve 131.809,76 EUR** – zajemajo vrednost kratkoročnih terjatev do kupcev iz naslova prodaje storitev na podlagi izdanih verodostojnih listin, ter druge kratkoročne terjatve do državnih in drugih institucij. Kratkoročne terjatve do kupcev v državi znašajo 14.173,15 EUR, terjatve do kupcev v tujini 100.522,16 EUR in bodo plačane v letu 2025. V tej postavki so zajete še druge terjatve za odbitni DDV in terjatve do državnih in drugih institucij v vrednosti 17.114,45 EUR.

	2024	2023
Kratkoročne terjatve do kupcev	114.695,31	204.083,28
Kratkoročne terjatve do kupcev v državi	17.266,16	17.974,98
Kratkoročne terjatve do kupcev v tujini	100.522,16	187.614,09
Popravek kratkoročnih terjatev zaradi oslabitve	3.093,01	1.505,79
Druge kratkoročne terjatve	17.114,45	21.692,24
Terjatve za vstopni DDV	232,39	154,15
Terjatve do državnih institucij	5.564,45	8.689,16
Ostale kratkoročne terjatve	11.550,00	12.848,93

SKUPAJ	131.809,76	225.775,52
---------------	-------------------	-------------------

Kratkoročne terjatve so se glede na prejšnje leto zmanjšale za 41,62%.

7. Denarna sredstva

Zneski so usklajeni z bančnim izpiskom, blagajniškim dnevnikom in popisnim listom.

	2024	2023
Denarna sredstva v blagajni	89,88	65,82
Dobroimetje pri bankah in drugih finančnih institucijah	787.562,07	451.995,88
SKUPAJ	787.651,95	452.061,70

8. **Kratkoročne finančne naložbe, so** v letu 2024 0, ker je bilo posojilo v višini 450.000,00 EUR v celoti poravnano v letu 2024.

Seštevek sredstev – aktive znaša 3.048.458,74 EUR.

OBVEZNOSTI DO VIROV SREDSTEV

9. Društveni sklad

	2024	2023
Ustanovitvena vloga	3.110.972,00	3.110.972,00
Presežek odhodkov nad prihodki iz preteklih let	257.334,29	226.953,95
Presežek odhodkov nad prihodki tekočega leta	1.945,29	30.380,34
SKUPAJ	2.851.692,42	2.853.637,71

10. Rezervacije in dolgoročne pasivne časovne razmejitevve

Stanje 01.01.2024	67.976,75
Prejete donacije za OS	1.575,96
Prejete donacije za letovanje otrok	14.270,07
Poraba za amortizacijo	3.531,62
Poraba za letovanje otrok	4.217,71
Stanje 31.12.2024	76.073,45

11. **Dolgoročne poslovne obveznosti 800,00 EUR** zajemajo prejeto varščino za stanovanje.

12. Kratkoročne poslovne obveznosti.

	2024	2023
Kratkoročne obveznosti do dobaviteljev	34.550,00	33.473,84
Kratkoročne obveznosti do dobaviteljev v državi	34.550,00	33.473,84
Kratkoročne obveznosti do dobaviteljev v tujini		
Kratkoročne obveznosti za plače	35.854,06	33.628,40
Obveznosti do državnih institucij	7.533,03	6.874,46
Ostale kratkoročne obveznosti	12.275,71	12.512,79
SKUPAJ	90.212,80	86.489,49

V primerjavi s prejšnjim letom so se poslovne obveznosti povečale za 4,31%.

13. Kratkoročne pasivne časovne razmejitevve

Vračunan strošek odpravnin ob upokojitvi	20.559,60
Donacije za popestritev letovanj po izmenah	9.120,47
Stanje 31.12.2024	29.680,07

Seštevek obveznosti do virov sredstev – pasive znaša 3.048.458,74 EUR.

III. PODATKI IZ IZKAZA POSLOVNEGA IZIDA

Izkaz poslovnega izida prikazuje postavke prihodkov in odhodkov ter poslovnih izidov za leti 2024 in 2023.

PRIHODKI

Prihodki se pripoznajo v obračunskem obdobju, na katero se nanašajo oziroma v katerem so prejeti. V letu 2024 znašajo prihodki skupaj **1.906.050,30 EUR**, kar je 6 % več kot leta 2023 in 1,9 % več kot je bilo planirano za leto 2024.

Pregled prihodkov po virih v letu 2024 v primerjavi s planom 2024 in letom 2023

Zap. št.	N A Z I V	ZNESEK 2023	PLAN 2024	ZNESEK 2024	INDEKS 2024/2023	INDEKS 2024/PLAN
I.	PRIHODKI	1.797.943,60	1.870.220,00	1.906.050,30	106,0	101,9
A.	POSLOVNI PRIHODKI	1.775.742,10	1.863.020,00	1.896.971,91	106,8	101,8
1.	Prihodki od prodaje storitev	610.566,79	759.500,00	682.474,18	111,8	89,9
2.	Dotacije iz proračunskih in drugih javnih sr.	868.920,20	841.920,00	876.359,56	100,9	104,1
	Dotacije mestne občine Maribor	481.356,21	469.800,00	456.134,54	94,8	97,1
	Dotacije drugih občin	114.648,86	103.000,00	140.437,07	122,5	136,3
	Dotacija Ministrstva za zdravje	174.116,00	180.120,00	166.310,80	95,5	92,3
	Dotacije zavoda za zaposlovanje	57.292,54	46.000,00	65.143,54	113,7	141,6
	Dotacije ministrstev in drugih	41.506,59	43.000,00	48.333,61	116,4	112,4
3.	Donacije drugih pravnih in fizičnih oseb	77.251,00	50.000,00	83.291,11	107,8	166,6
4.	Prihodki od prodaje trgovskega blaga	560,55	200,00	361,26	64,4	180,6
5.	Prihodki od najemnin	216.062,07	206.800,00	249.394,76	115,4	120,6
6.	Drugi prihodki	2.381,49	4.600,00	5.091,04	213,8	110,7
B.	FINANČNI PRIHODKI	22.076,20	7.000,00	7.597,70	34,42	108,5
C.	OSTALI PRIHODKI	125,30	200,00	1.480,69		

A. Poslovni prihodki - prihodki od dejavnosti predstavljajo 99,53 % (1.896.971,91 EUR) skupno ustvarjenih prihodkov. V primerjavi z letom 2023 so višji za 6,8 % in višji za 1,8% višji od planiranih.

Med poslovne prihodke štejemo:

❖ prihodke od prodaje storitev, trgovskega blaga

Penzionske in gostinske storitve drugim	275.134,38
Sponzorske storitve	7.959,69
Obiski Dedka Mraza	1.757,51
Praznovanje rojstnega dne	719,33
Penzioni-delež staršev	356.936,84
Druge storitve	39.966,43
Prihodki točilnice	361,26
SKUPAJ	682.835,44

V primerjavi z letom 2023 so višji za 11,74 % in za 10,12 % nižji od planiranih.

❖ dotacije iz proračunskih in drugih javnih sredstev

Dotacije MOM	456.134,54
Dotacije drugih občin	140.437,07
Dotacije Ministrstva za zdravje	166.310,80
Dotacija Zavoda za zaposlovanje	65.143,54
Dotacije drugi	48.333,61
SKUPAJ	876.359,56

V primerjavi z letom 2023 so višja za 0,9 %, in za 4,1 % višja od planiranih sredstev. Namen porabe teh sredstev je določen v pogodbah o izvajanju programov.

Dotacije od MO Maribor so

- sredstva namenjena izvajanju posameznih programov in projektov s področja sociale, kulture, izobraževanja in varstva okolja;
- sredstva za delež plač udeležencev projektov javnih del
- sredstva za regresirano letovanje otrok iz socialno šibkih družin (VIRC, DMZ)

Dotacije drugih občin so

- sredstva za regresirano letovanje otrok iz socialno šibkih družin v teh občinah
- sredstva za materialne stroške za nekatere programe (Bralna značka, Otroški parlament)

Dotacije Ministrstva za zdravje so pridobljene na javnem razpisu Ministrstva in so namenjene letovanju otrok z zdravstveno indikacijo iz celotne podravske regije. Otroci letujejo v naših domovih na Pohorju in v Poreču.

Dotacije od Zavoda za zaposlovanje RS so sredstva pridobljena na javnem razpisu za izvajanje projektov javnih del, namenjena pa so izplačilu plač in drugih stroškov dela udeležencem javnih del, njihovem usposabljanju in zdravniškemu pregledom. Višina teh sredstev niha glede na število odobrenih projektov javnih del.

Dotacije od ministrstev in drugih – so nakazila Zveze prijateljev mladine Slovenije (ZPMS) za kritje stroškov letovanja otrok s posebnimi potrebami, ki jih je pridobila od FIHO, dotacija Univerze Maribor za partnerstvo v projektu SETCOM in dotacija Ministrstva za javno upravo za program Prostovoljstvo

❖ donacije drugih pravnih in fizičnih oseb

Donacije pravnih in fizičnih oseb	6.788,90
Donacije-programsko sodelovanje	2.587,75
Donacije Pomežik soncu	56.754,92
Donacije iz dohodnine	6.637,84
Donacije za popestritev letovanja otrok	10.521,70
SKUPAJ	83.291,11

V primerjavi s predhodnim letom je masa teh sredstev višja za 7,8%, zajema pa sredstva, ki so jih donirale fizične in pravne osebe. Ta sredstva so namenjena dvigu kvalitete programov, ki so brezplačni. S pomočjo donacije Pomežik v višini 56.754,92 EUR je bilo omogočeno letovanje otrokom iz socialno ogroženih družin.

❖ drugi prihodki od dejavnosti

Najem- kavni aparat v DUM	1.164,76
Najem stanovanja	4.800,00
Najem apartmaja	3.430,00
Najem doma VIRC	240.000,00
Drugi prihodki povezani s poslovnimi učinki	5.016,76
Prevrednotovalni poslovni prihodki	74,28
SKUPAJ	254.485,80

Ti so bili v letu 2024 višji za 16,50%.

B. Finančni prihodki

Obresti od danih posojil	7.597,70
--------------------------	----------

Finančni prihodki so v letu 2024 za 65,58 % nižji v primerjavi z l.2023

C. Drugi prihodki

Odškodnine zavarovalnic	1.076,54
Drugi prihodki	404,15
SKUPAJ	1.480,69

Delež vseh prihodkov po virih financiranja za leto 2020,2021,2022,2023 in 2024

Zap.št.	VIR FINANCIRANJA	2020 %	2021 %	2022 %	2023 %	2024 %
1.	Dotacije mestne občine Maribor	37,7	28,20	28,39	26,77	23,93
2.	Dotacije drugih občin	7,2	7,96	7,13	6,38	7,37
3.	Dotacije Ministrstva za zdravje (prej ZZSZ)	1,0	9,43	9,54	9,68	8,73
4.	Dotacije zavoda za zaposlovanje	3,6	2,74	3,43	3,19	3,42
5.	Dotacije ministrstev in drugih	4,8	2,57	0,89	2,31	2,54
6.	Donacije drugih pravnih in fizičnih oseb	3,6	4,57	3,01	4,30	4,37
7.	Prihodki od prodaje storitev, najemnin in trg. blaga	41,9	44,26	47,29	46,00	49,18
8.	Finančni prihodki	0,1	0,08	0,28	1,22	0,40
9.	Drugi prihodki	0,1	0,19	0,04	0,15	0,06
	Skupaj	100,0	100,0	100,0	100,0	100,0

ODHODKI

Odhodki obračunskega obdobja znašajo **1.902.724,97 EUR**. So za 4,1 % višji kot leta 2023 in za 1,7 % višji kot po planu.

N A Z I V	ZNESEK 2023	PLAN 2024	ZNESEK 2024	INDEKS 2024/2023	INDEKS 2024/PLAN
ODHODKI	1.827.101,06	1.870.220,00	1.902.724,97	104,1	101,7
STROŠKI MATERIALA	52.222,39	36.800,00	40.659,19	77,9	110,6
Material in pomožni material	29.417,04	20.500,00	23.374,39	79,5	114,0
Stroški energije	12.085,44	7.200,00	7.922,37	65,6	110,0
Nadom.delni OS in odpisi DI	4.424,86	2.200,00	2.518,51	56,9	114,5
Stroški pisar.materiala in strok.literature	6.295,05	6.900,00	6.879,92	109,3	99,7
STROŠKI STORITEV	1.158.347,66	1.226.400,00	1.215.459,35	104,9	99,1
Stroški storitev pri opravljanju storitev	833.601,48	923.000,00	897.102,40	107,6	97,2
Stroški transportnih storitev	79.650,00	81.000,00	83.414,25	104,7	103,0
Stroški storitev v zvezi z vzdrževanjem	19.982,51	22.500,00	24.492,35	122,6	108,9
Povračila stroškov zaposlencem	8.269,33	1.700,00	1.836,29	22,2	108,0
Stroški plačilnega prometa in zavarovalnih premij	25.650,01	25.500,00	28.289,36	110,3	110,9
Stroški intelektualnih storitev	33.362,41	30.000,00	30.667,49	91,9	102,2
Stroški reklame in reprezentance	9.444,77	6.200,00	6.382,06	67,6	102,9
Storitve fizičnih oseb z dajatvami	127.717,40	114.000,00	119.115,31	93,3	104,5
Stroški drugih storitev	20.669,75	22.500,00	24.159,84	116,9	107,4
AMORTIZACIJA	73.351,64	73.600,00	74.907,61	102,1	101,8
STROŠKI DELA	470.018,13	461.800,00	494.374,54	105,2	107,1
Bruto plače in nadomestila zaposlencev	349.390,67	315.000,00	340.258,51	97,4	108,0
Prispevki delodajalca	54.160,85	48.500,00	51.749,58	95,5	106,7
Drugi stroški dela	66.466,61	98.300,00	102.366,45	154,0	104,1
DRUGI STROŠKI	71.999,70	69.000,00	74.052,89	102,9	107,3
Dajatve, neodvisne od str.dela	4.927,44	6.000,00	7.355,13	149,3	122,6
Dotacije drugim pravnim osebam	9.752,20	11.000,00	12.197,02	125,1	110,9
Ostali stroški	57.320,06	52.000,00	54.500,74	95,1	104,8
POSLOVNI ODHODKI	1.158,24	710,00	2.579,82	222,7	363,4
FINANČNI ODHODKI	3,30	210,00	11,83	358,5	5,6
OSTALI ODHODKI		1.700,00	643,74		37,9

2. **Odhodki iz dejavnosti predstavljajo 99,97 % (1.902.069,40 EUR)** doseženih odhodkov. V primerjavi z letom 2023 so za 4,11 % višji.

Odhodke iz dejavnosti sestavljajo:

- ❖ **stroški materiala** v strukturi vseh odhodkov predstavljajo 2,14%

Porabljena živila	10.580,04
Porabljeno gorivo za prevoz.sred.	2.339,90
Razni material za programe	2.435,67
Porabljen plin za ogrevanje	3.338,24
Porabljena čistilna sredstva	2.894,22
Porabljen zdravst.in sanitetni mater.	879,56
Razni material	295,56
Zaščitna delovna obleka	205,93
Porabljena električna energija	7.922,37
Porabljen material za vzdrževanje OS	1.946,64
Odpis drobnega inventarja	1.695,11
Porabljen pisarniški material	5.430,33
Strokovna literatura	326,35
Poraba materiala in trgovskega blaga	405,27
SKUPAJ	40.695,19

- ❖ **stroški storitev** v strukturi vseh odhodkov predstavljajo 63,89%

Penzionske storitve drugih	820.067,71
Storitve nastanitve	1.356,00
Stroški odvoza smeti,kanalizacije	4.871,04
Stroški vodarine	965,40
Ogrevanje DUM	15.871,28
Čiščenje servis	4.216,10
Stroški telefonskih storitev	407,95
Stroški mobitela	2.169,57
Stroški poštnih storitev	6.839,19
Internet-el.pošta	2.189,67
Pranje perila	1.135,42
Odvoz pomij	76,05
Najem plinske cisterne, POS terminala	115,66
Grafične in oblikovalske storitve	8.101,36
Storitve izlet z ladjo	28.720,00
Stroški prevoznih storitev	83.414,25
Stroški sprotnega vzdrževanja delov.sred.	24.492,35
Dnevnice za službeno pot v Sloveniji	134,21
Prevozni stroški za službeno pot v Sloveniji	6,00
Dnevnice za potovanje v tujino	1.396,14
Prevozni stroški v tujini	299,94
Bančni stroški	2.501,80
Zavarovalne premije za osnovna sredstva	16.115,39
Zavarovalne premije za udel. letovanja	9.672,17
Stroški svetovalnih storitev	4.800,00
Stroški za zdravstvene storitve	616,00
Stroški zdravstvenih potrdil za otroke	3.288,56
Stroški laboratorijskih storitev	469,03

Stroški revizije	4.806,35
Stroški izobraževanja, delavnice, predavanja, predstave	15.775,27
Sodno izvedenske, odvetniške storitve	2,46
Varnost pri delu	909,82
Reprezentanca	798,48
Reklamne storitve	5.583,58
Stroški pogodb o delu	5.642,92
Stroški avtorskih honorarjev	13.140,59
Strošek mandatne pogodbe	7.623,00
Storitve ŠS	4.811,11
Nagrade, osebno dopol.delo	223,33
Strošek občasnega dela upokojencev	10.415,98
Prispevki delodajalca-Mandatna pogodba	2.549,35
Prispevki delodajalca-Pogodba o delu, Avtorski honorar	2.996,39
Prispevki delodajalca-Občasno delo upokojencev	3.520,89
Dnevnice in nadomestila prostovoljci	45.018,45
Prevozni stroški prostovoljci	6.645,30
Kilometrina prostovoljci	1.123,63
Povračilo prehrane prostovoljci	12.944,26
Pavšal PIZ prostovoljsko delo	881,28
Gorivo prostovoljci-lastno vozilo	69,37
Prispevki delodajalca -Študentski servis	1.509,46
Stroški naročnin časopisi,ctv	639,29
Ostale storitve	23.520,55
SKUPAJ	1.215.459,35

Stroški storitev predstavljajo največji delež skupnih odhodkov. Največji delež stroškov storitev so stroški penzijskih storitev firme VIRC d.o.o., ki je v 100% lasti ZPM Maribor in sodelujeta na osnovi sklenjene alotmajske pogodbe.

❖ **stroški dela** v strukturi vseh odhodkov predstavljajo 25,99%

Bruto plače	319.759,38
Minulo delo-JD STROŠEK ZPM	2.061,35
Delo preko polnega delovnega časa	10.668,48
Nadomestilo za čas bolezni do 30 dni	6.457,94
Bolezni v breme ZZS	1.240,80
Nadom. JD - boleznina do 30 dni	70,56
PDPZ delež podjetja	10.783,91
Regres, jubilejne	25.641,95
Nagrade, denarne pomoči zaposlenim	910,76
Prehrana med delom	23.153,84
Prevoz na delo in z dela	10.656,55
Odpravnina	27.875,70
Regres za LD v breme ZPM-javna dela	3.343,74
Stroški pokojninskih zavarovanj 8,85%	26.799,40
Stroški drugih socialnih zavarovanj 7,25%	24.608,23
Prisp.za invalid.pokoj.zavarovanjeJD- ZPM 8,85	187,98
Prisp.drugih socialnih zavarovanjJD- ZPM 7,25	153,97
SKUPAJ	494.374,54

V tej postavki so zajeti tudi stroški dela delavcev, ki so zaposleni preko javnih del. Strošek, ki bremeni ZPM v zvezi z javnimi deli je 3.685,69 (regres za dopust in minulo delo).

Na dan 31.12.2024 je bilo zaposlenih 8 oseb za nedoločen čas, 3 osebe za določen čas in 3 osebe preko javnih del. Povprečna plača na zaposlenega v letu 2024 je znašala 1.989,82 EUR, kar je še vedno pod povprečno plačo na zaposlenega v l. 2024 v Sloveniji (2.394,92 EUR).

❖ **odpisi vrednosti** v strukturi vseh odhodkov predstavljajo 4,08%

Amortizacija neopr. osnovnih sredstev	2.752,87
Amortizacija zgradb	15.498,02
Amortizacija opreme	7.436,49
Amortizacija sredstev (naložb., donacije, dotacije)	1.751,10
Amortizacija naložbenih nepremičnin	47.469,13
Prevrednotenje terjatev zaradi oslabitve	2.579,82
SKUPAJ	77.487,43

Amortizacija je obračunana posamično, po stopnjah, ki ne presegajo stopenj, določenih v Zakonu o davku od dohodkov pravnih oseb.

❖ **drugi poslovni odhodki** v strukturi vseh odhodkov predstavljajo 3,90%

DDV dotacije, donacije	1.205,39
Prispevek za rezervni sklad	244,08
Nadomestilo za stavbno zemljišče	4.743,24
Upravne in sodne takse	4,50
Registracija vozil	476,89
Turistična taksa	112,50
Cestnine-vinjete	164,10
Drugo	404,43
Dane dotacije	12.197,02
Malice sodelujočih v programih	13.687,53
Knjige	9.909,65
Majic, kape	1.698,70
Vstopnine	2.870,22
Vozovnice	1.514,94
Nagrade v materialu	3.779,74
Razni stroški iz donacij	12.537,71
Stroški preteklih let	193,53
Davčno nepriznani stroški	38,51
Pogostitve	3.497,02
Ostali stroški	4.773,19
SKUPAJ	74.052,89

B. Finančni odhodki

Zamudne obresti	11,83
-----------------	-------

C. Drugi odhodki

Izravnave-negativne	6,69
Drugi občasni odhodki	637,05
SKUPAJ	643,74

DAVEK OD DOHODKOV PRAVNIH OSEB

ZPM Maribor spada med davčne zavezanke po 9. členu ZDDPO-2, mora pa obračunati in plačati davek od dohodkov iz opravljanja pridobitne dejavnosti. V skladu s 27. členom ZDDPO-2 so pri določanju davčne osnove izvzeti prihodki in odhodki nepridobitne dejavnosti. Kaj se davčno šteje za pridobitno oziroma nepridobitno dejavnost, določa pravilnik o opredelitvi pridobitne in nepridobitne dejavnosti.

Prihodki od prodaje storitev in trgovskega blaga, prihodki od najemnin, finančni prihodki in drugi prihodki so prihodki od pridobitne dejavnosti. Skupaj znašajo 946.399,63 EUR in so 11,11 % višji kot leta 2023. Njihov delež v vseh prihodkih je 49,66 %. Razlika so prihodki nepridobitne dejavnosti, ki znašajo 959.650,67 EUR in so v primerjavi z letom 2023 za 1,43 % višji.

Odhodki od pridobitne dejavnosti so ugotovljeni na osnovi deleža, ki je izračunan kot razmerje med prihodki, doseženimi z opravljanjem pridobitne dejavnosti, in prihodki, doseženimi z opravljanjem nepridobitne dejavnosti po posameznih centrih delovanja ZPM Maribor. Odhodki iz pridobitne dejavnosti znašajo 887.278,75 EUR in so za 6,14 % višji kot leta 2023. Njihov delež v vseh odhodkih znaša 46,64 %.

Zap. št.	NAZIV	2023	2024	INDEKS 2024/2023
I.	PRIHODKI od pridobitne dejavnosti	851.772,40	946.399,63	111,11
II.	ODHODKI od pridobitne dejavnosti	835.993,79	887.278,75	106,14

Obračun davka od dohodkov pravnih oseb za leto 2024 izkazuje davčno osnovo v višini 59.393,29 EUR. Zakonsko določene olajšave znižujejo davčno osnovo na znesek 23.957,37, tako da je obveznost za plačilo davka 5.270,62 EUR.

POSLOVNI IZID

Poslovni izid izraža uspešnost poslovanja v obračunskem obdobju. Ugotovi se kot presežek prihodkov nad odhodki, kadar so prihodki višji od odhodkov ali kot presežek odhodkov nad prihodki, kadar so višji odhodki.

Zveza prijateljev mladine Maribor ustvarja prihodke in odhodke v treh centrih:

- 1. Vzgojno izobraževalni center Poreč** je ustvaril 73,26 % vseh prihodkov in 66,43 % vseh odhodkov; ustvarjen **presežek prihodkov nad odhodki znaša 132.297,16 EUR.**
- 2. Dom Miloša Zidanška na Pohorju** je ustvaril 3,55 % vseh prihodkov in 6,16 % vseh odhodkov; ustvarjen **presežek odhodkov nad prihodki znaša 49.615,70 EUR.**
- 3. Dom ustvarjalnosti mladih s programi** je ustvaril 23,21 % vseh prihodkov in 27,42 % vseh odhodkov; **presežek odhodkov nad prihodki znaša 79.356,13 EUR.**

Zveza prijateljev mladine Maribor je v obračunskem letu 2024 ustvarila presežek prihodkov nad odhodki v višini 3.325,33 EUR. Presežek prihodkov znižuje obveznost za davek od dohodkov iz deleža pridobitne dejavnosti v višini 5.270,62 EUR. Končni presežek odhodkov nad prihodki znaša 1.945,29 EUR.

Povprečno število zaposlenih, na podlagi delovnih ur, znaša 14,25. V to so vključeni redno zaposleni in zaposleni v projektih javnih del.

Datum: 24.3. 2025

Računovodkinja ZPM Maribor:
Alenka Tršavec

Sekretar ZPM Maribor:
Božidar Raušl

